

Dit onderzoek is geschreven in
samenwerking met het Koninklijke
Friesche Paarden Stamboek (KFPS)

Het stimuleren van de fokkerij om meer geboren Friese veulens te realiseren

Een onderzoek naar de meest
effectieve middelen om de fokkerij te
stimuleren, zodat er meer geboortes
van Friese veulens per jaar
gerealiseerd kunnen worden.

Zwanenburg, Stephanie

Bachelor afstudeerwerkstuk

Auteur: S. Zwanenburg
Studentnummer: 3025406
E-mailadres: 3025406@aeres.nl

Onderwijsinstelling: Aeres
Hogeschool Dronten

Opleiding: Hippische Bedrijfskunde
(Business Equine Management)

Opdrachtgever: Mevr. Marijke Akkerman
Afstudeerdocent: Dhr. Toine van Westing

Het stimuleren van de fokkerij om meer geboren Friese veulens te realiseren

Een onderzoek naar de meest
effectieve middelen om de fokkerij te
stimuleren, zodat er meer geboortes
van Friese veulens per jaar
gerealiseerd kunnen worden.

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit

Periode onderzoek: 2020-2021

Plaats: Velsen-Zuid & Heemskerk

Voorwoord

Voor u ligt de bachelor scriptie 'Het stimuleren van de fokkerij om meer geboren Friese veulens te realiseren'. Dit rapport is geschreven in het kader van mijn afstudeerfase voor de opleiding Hippiëche Bedrijfskunde aan de Aeres Hogeschool Dronten. De bachelorscriptie is tot stand gekomen nadat ik verschillende onderzoeken heb uitgevoerd tijdens een samenwerkingsperiode met Marijke Akkerman en is geschreven in opdracht van het bedrijf Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek (KFPS), voor wie ik in deze periode het onderzoek heb uitgevoerd. Het onderzoek richt zich voornamelijk op de vraag hoe de fokkerij gestimuleerd kan worden om meer geboren veulens te realiseren.

Tijdens het onderzoek heb ik veel geleerd over de paardenfokkerij en haar stamboeken (met name van het KFPS), hoe de juiste genetische combinaties worden gemaakt, welke problemen er spelen binnen de fokkerij en welke problemen kunnen optreden bij het fokken van veulens. Tijdens deze periode heb ik fijn, en in een gezellige sfeer, samen kunnen werken met verschillende leden van het KFPS. Ik kijk terug op een fijne periode en heb ik met plezier gewerkt aan mijn onderzoek.

In de fijne samenwerking met mijn afstudeerdocent, heb ik de onderzoeksvraag van de bachelor scriptie bedacht. Tijdens het onderzoek stond mijn begeleider vanuit het bedrijf, mevrouw Marijke Akkerman, altijd voor mij klaar. Ik wil haar daarom enorm bedanken voor de goede samenwerking tijdens dit traject. Tevens wil ik de 'denktank' van het KFPS bedanken voor het meedenken en helpen bij het opzetten van het onderzoek. Mijn afstudeerdocent de heer Toine van Westing, wil ik graag bedanken voor zijn feedback en ondersteuning tijdens het maken van dit rapport. Tot slot wil ik alle participanten bedanken voor duidelijkheid en openhartigheid bij het invullen van de enquête, zonder hen was het onderzoek geen succes geworden.

Ik wens u net zoveel leesplezier toe met deze bachelorscriptie als ik plezier had tijdens het schrijven!

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Begrippenlijst.....	4
Samenvatting.....	5
Summary	6
1. Inleiding	7
Het ontstaan van het Friese paard	7
Problemen bij het fokken	8
Relevantie onderzoek.....	10
Probleemstelling.....	10
Hoofd- en deelvragen.....	11
Doelstelling.....	12
2. Methodologie	13
2.1 Algemene opzet enquête	13
2.2 Deelvraag I.....	14
2.3 Deelvraag II.....	15
2.4 Deelvraag III.....	16
2.5 Deelvraag IV.....	17
2.6 Betrouwbaarheid en validiteit.....	18
3 Resultaten.....	19
3.1 Deelvraag I.....	19
3.2 Deelvraag II.....	27
3.3 Deelvraag III.....	35
3.4 Deelvraag IV.....	38
4 Discussie	43
5 Conclusie & aanbeveling	45
Bibliografie	48
Bijlagen	52
Bijlage I Opzet enquête KFPS fokkerij stimulering	52
Bijlage II Geanalyseerde en uitgewerkte resultaten	75
Bijlage III Corona maatregelen presentatie KFPS.....	143
Bijlage VI Speerpunten/kansen om de fokkerij te stimuleren – Anne-Fleur van Rooijen.....	144

Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
KFPS (De Koninklijke Vereniging “Het Friesch Paarden-Stamboek”)	Het officiële Nederlandse stamboek voor het Friese paardenras.
Dekhengst	Een hengst die is goedgekeurd door een stamboek.
Dekstation	Een plaats waar sperma van goedgekeurde dekhengsten verwerkt wordt.
Hengstenstation	Een paardenhouderij die goedgekeurde hengsten voor het dekken van merries houdt.
Fokwaarde (KFPS)	Dit geeft de prestaties van een KFPS paard weer in cijfers.
Predicaat	Een soort keurmerk waarin de prestaties van een hengst of merrie vastliggen.
Hengstenkeuring	Een keuring vanuit het stamboek waar hengsten kunnen worden vastgesteld met als einddoel het behalen van goedkeuring van het stamboek voor de dekdienst.
Merriekeuring	Een keuring vanuit het stamboek waar merries kunnen worden vastgesteld met als einddoel het behalen van een predicaat.
Ster-merrie	Merrie die in het predicaat ‘ster’ heeft gekregen, omdat zij bewezen heeft over een goed exterieur en voldoende aanleg voor de sport te beschikken.
Stamboek	Een verzameling van gegevens en afstammingen van een bepaald ras.
Stoeterij	Een paardenhouderij waar gefokt wordt met een specifiek ras.
Verrichtingsonderzoek	Het heeft als doel te onderzoeken wat de aanleg van een hengst is voor de sport.

Samenvatting

Het KFPS is een erg betrokken stamboekvereniging en het viel hen enorm op dat het de afgelopen jaren niet goed ging en gaat in de fokkerij. Vele stamboeken en in het bijzonder het KFPS wil dat de fokkerij blijft groeien en het aantal geboren veulens per jaar toeneemt. Het doel is duidelijk: 'Hoe realiseren we een aantal van 4500 geboren Friese veulens in 2024?' Welke stimulantia heeft de fokkerij nodig om dit doel te behalen?

Het gebrek aan bovengenoemde kennis wordt door middel van een aantal deelvragen onderzocht die uiteindelijk een antwoord moeten bieden op de algehele hoofdvraag: 'Hoe kan de fokkerij gestimuleerd worden om meer geboren Friese veulens per jaar te realiseren?'

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is er gebruik gemaakt van een enquête. De enquête was uitgezet door middel van een massale mailing onder de bekende leden van het KFPS. Er was gekozen om de enquête in zes verschillende rubrieken op te splitsen. Zo is elke groep apart benaderd met een andere vragenlijst die is afgesteld op hen.

Uit de resultaten kwam een duidelijk beeld naar voren. Om te beginnen is er een groot gebrek aan kennis. Het is moeilijk om geen verdere inteelt te creëren bij het ras, daarnaast is er te weinig kennis verspreiding en worden de kleine en beginnende fokkers niet genoeg ondersteund. Tevens wordt er bij de keuringen te veel op naam gekeurd, waardoor de kleinere fokkers geen kans maken. Daarnaast spelen de kosten een grote rol. De kosten om een veulen te fokken zijn te hoog en hebben te weinig opbrengst. Ook ervaren een aantal fokkers nog moeite bij de verkoop van de veulens. Een andere conclusie die getrokken kon worden is dat het buitenland te weinig wordt betrokken. Ze hebben te weinig keuze in een hengst, te weinig keuringen en goedgekeurde paarden. Daarnaast is er in het buitenland bijna geen bekendheid over het ras. Als laatste is het goed om te weten dat er een grote kans ligt bij de ruiters en liefhebbers van het Friese paard. Zij gaven aan geïnteresseerd te zijn in de fokkerij, maar vinden de drempel te hoog, hebben te weinig kennis en worden te weinig betrokken.

Er zijn meerdere aanbevelingen die gegeven kunnen worden aan de hand van de resultaten. Als eerste moet er meer fokkerijadvies komen. Dit advies kan gegeven worden door middel van netwerkdagen of lezingen, daarnaast ook door betere beschikbare informatie online. Tevens is het een leuk initiatief om de 'buddy' in te zetten, door beginnende fokkers te koppelen aan de ervaren fokkers. Bovendien kunnen jonge fokkers gebonden worden aan de oudere om de fokkerij over te nemen bij pensioen, zo voorkom je een stuk vergrijzing. Om het aantrekkelijker te maken voor kleine en beginnende fokkers zou het geven van een subsidie voor het behouden van een Fries paard een stimulans kunnen zijn. Het Friese paard kan meer gepromoot worden op landgoed fairs en gesponsord worden bij grote wedstrijden. Daarnaast is het van belang om de stamboekkeuringen blind te verrichten, dat houdt in dat de naam van de fokker niet wordt benoemd bij het voorbrengen van het paard. Tevens moeten de standaarden waarop gekeurd wordt op elkaar worden afgestemd. Nu verschilt het nog enorm per keuring en wordt er teveel op naam gekeurd. Als laatste is aan te bevelen om een vervolgonderzoek op te zetten voor de complicaties in het buitenland. Er ligt een grote markt open, waarbij nu nog teveel problemen ervaren worden.

Summary

The KFPS is a very involved studbook and they noticed that breeding has not been going well in recent years. Many studbooks and in particular the KFPS want breeding to continue to grow and the number of foals born per year to increase. The goal is clear: 'How do we achieve a number of 4.500 born Friesian foals in 2024?' Which stimulants does the breeding industry need to achieve this goal?

The lack of the above knowledge is investigated by means of a number of sub-questions that should ultimately provide an answer to the overall main question: 'How can breeding be stimulated to realize more born Friesian foals per year?'

A survey was used to answer the main question. The survey was conducted by means of a massive mailing among the known members of the KFPS. It was decided to split the survey into six different sections. For example, each group was approached separately with a different questionnaire that was tailored to them.

A clear picture emerged from the results. To begin with, there is a great lack of knowledge. It is difficult not to create further inbreeding in the breed, in addition, there is too little knowledge dissemination and the small and beginning breeders are not supported enough. Also, too much is judged by name during the studbook selections, so the smaller breeders do not stand a chance. In addition, costs play a major role. The costs of breeding a foal are too high and yield too little. A number of breeders also experience difficulty in selling their foals. Another conclusion that could be drawn is the lack of involvement abroad. They have too little choice in a stallion, too few studbook selections and approved horses. In addition, there is almost no publicity about the breed abroad. Finally, there is a great opportunity for riders and lovers of the Friesian horse. They indicated that they are interested in breeding, but find the threshold too high, have too little knowledge and are not involved enough.

There are several recommendations that can be made based on the results. First of all, more breeding advice needs to be given. This advice can be given through network days or lectures, as well as through better information available online. It is also a nice initiative to use the 'buddy'. By linking beginning breeders to experienced breeders. In addition, young breeders can be tied to older ones to take over breeding when they retire, thus avoiding an aging population. To make it more attractive for small and beginning breeders, giving a subsidy to keep a Friesian horse could be an incentive. The Friesian horse can be promoted more at estate fairs and get sponsorships at major competitions. It is also very important to judge blindly and to coordinate the judges with each other. At the moment it still differs enormously per studbook selections and too much is judged by name. Finally, it is recommended to set up a follow-up examination for the complications abroad. There is a large market, which is still experiencing too many problems.

1. Inleiding

Van de meer dan 4.000 soorten zoogdieren die de afgelopen 10.000 jaar op aarde hebben geleefd, is het paard een van de ongeveer tien soorten die met succes zijn gedomesticeerd. Tussen de tienduizenden levenswijzen als gevolg van evolutie zijn ontstaan, bleken er maar weinig zoogdieren geschikt samen te gaan met menselijke levenswijzen. Het paard is niet kieskeurig en kon overleven in allerlei vormen van levenswijzen. Het best passende scenario suggereert verder dat de domesticatie van paarden zijn oorsprong vond in het westelijke deel van de Euraziatische steppe en dat gedomesticeerde kuddes herhaaldelijk werden aangevuld met lokale wilde paarden toen ze zich uit dit gebied verspreidden. (Warmuth, et al., 2012) Een dergelijke uitbreiding kan wijzen op een verspreiding van de kennis van het fokken van paarden, en mogelijk een daarmee gepaard gaande verspreiding van paarden zelf. In de 55 miljoen jaar oude geschiedenis is een proces te zien waarin het paard steeds meer 'geperfectioneerd' werd. In tegenstelling tot het huidige toekomstbeeld van de fokkerij hadden deze evolutiemechanismen als doel het overleven op korte termijn en niet de vooruitgang of perfectionering van het moderne paard. (De aard van het paard, 2002) (Forster, Hurles, Jansen, Levine, & Renfrew, 2012)

Het ontstaan van het Friese paard

Door de perfectionering van het paard over de eeuwen heen is onder andere het Friese ras gecreëerd. "De Fries staat al vele eeuwen de mens ten dienste, het is bekend uit oude geschriften. In het begin van de jaartelling wordt het Friese paard gebruikt in de krijgsmacht en worden Friese troepen beschreven in Britannia. Anthony Dent, en andere schrijvers, geven aan dat het Friese paard de voorvader vormt van zowel het Engelse Shire-ras als van de Fell pony" (Het KFPS, 2017, a. 1). "Tijdens de kruistochten en later in de tachtigjarige oorlog is het zeer waarschijnlijk dat het Friese ras gekruist is met

Arabische en Andalusische paarden. Het eerste schriftelijke bewijs van de naam 'Fries paard' is een mededeling dat de Duitse Keurvorst Johan Frederik van Saksen in 1544 op een Friese hengst naar de Rijksdag te Spiers kwam. De uit 1568 stammende ets van de hengst Phryso van Don Juan van Oostenrijk te Napels is natuurlijk heel bekend" (Het KFPS, 2017, a. 2). De 4 voorouders met hoogste marginale bijdrage zijn verantwoordelijk voor meer dan 50% van de genetische diversiteit in de huidige generatie. De grootste marginale bijdrage was 23,04% en kwam van een hengst geboren in 1924, die 297 nakomelingen had. (Ducro, Windig, Hellinga, & Bovenhuis, 2012)

In de voorgaande beschreven eeuwen bestond het selectief fokken nog niet en werd het Friese ras per toeval gepaard. Pas in de 17de eeuw werd de fokkerij, het selectief fokken, uitgevonden.

"Uiteraard werden dieren gepaard met andere dieren in de buurt die hen aanstonden, maar er was geen systematische manieren om dieren te selecteren voor reproductie gebaseerd op vooraf bepaalde kenmerken die vaststonden en niet in de tijd veranderden. Het selectief fokken werd gebruikt om inteelt bij bepaalde kenmerken in de dierpopulatie te fixeren" (Oldenbroek, 2015, a. 1).

"Geleidelijk aan begonnen steeds meer mensen de selectieve manier van fokken over te nemen. Met een toenemend aantal generaties van selectief fokken werd het steeds lastiger om de familie relaties tussen dieren te herinneren, vooral dieper in de stamboom. Dit was dan ook de reden om stambomen op papier te gaan uitschrijven, zodat de correcte informatie kon worden gereproduceerd en men ook kon bewijzen wat tot welk ras het dier behoorde." (Oldenbroek, 2015, a. 2). Het is interessant om je te realiseren dat stamboeken zijn opgericht zonder enige kennis over genetica. Fokkers hadden een natuurlijk gevoel voor erfelijkheid, wat genoeg was om selectief fokken uit te

vinden. Bijna 90 jaar nadat het eerste stamboek was opgericht begon de Koninklijke Vereniging "Het Friesch Paarden-Stamboek" (KFPS) sinds 1879 met het registreren van Friese Paarden. (Algemene informatie KFPS, 2019)

Het gebruik van het Friese paard werd in de 18^e en 19^e eeuw meer en meer beperkt tot hun oorspronkelijke gebied Friesland. "Het Friese paard heeft naast een fantastisch exterieur een karakter, dat zich kenmerkt door vriendelijkheid, intelligentie, aanpassingsvermogen en een enorme bereidwilligheid om voor de mens te werken. Vooral dat karakter is er de oorzaak van geweest, dat er door de geschiedenis heen altijd mensen zijn geweest die voor haar door het vuur wilden gaan." (Het KFPS, 2017, a. 5).

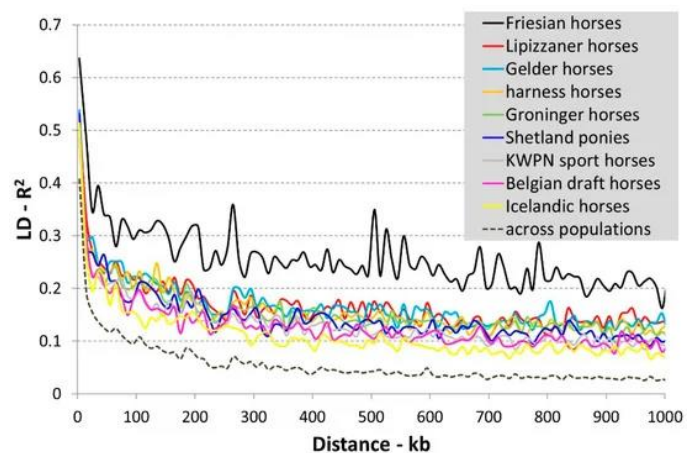

"Het Friese paard is het enige inlandse paardenras van Nederland, reeds in de 13e eeuw was het Friese type bekend. Door een consequent fokbeleid vertoont het Friese paard zoals we dat nu kennen, nog steeds de specifieke raseigenschappen en daardoor overeenkomsten met zijn verre voorouders. Kenmerkend voor de zwarte parels zijn het front, royale behang, zwarte kleur en ruime, krachtige, verheven gangen. De harmonieuze bouw en het edele hoofd, geplaatst op een licht gebogen hals, volmaken de luxe en fiere verschijning. Het vriendelijke karakter is de sleutel tot een fijn gebruikspaar" (Het KFPS, 2019, a. 1).

Problemen bij het fokken

In de afbeelding is te zien dat er gebruikt wordt gemaakt van negen verschillende bekende rassen binnen Nederland. Er is gebruik gemaakt van verschillende parameters om een geschat inzicht te krijgen in genetische diversiteit en relaties binnen en tussen deze populaties. De geïdentificeerde genomische samenstelling en gekwantificeerde relaties kwamen grotendeels overeen met de ontwikkeling van deze populaties en met vroegere en huidige fokpraktijken. Recente knelpunten zorgden (bijvoorbeeld gerelateerd aan hoge selectiedruk) voor een grotere bijdrage aan inteelt. Het behouden van

genetische diversiteit door middel van op maat gemaakte fokpraktijken is cruciaal voor een gezonde voortzetting van de onderzochte, meestal ingeteelde en (effectief) kleine paardenpopulaties, waarvan verschillende al inteelt gerelateerde problemen ervaren. In de afbeelding is te zien dat de inteeldruk het hoogst ligt bij het Friese ras. (Schurink, et al., 2019)

Deze resultaten uit de afbeelding toonden aan dat het Friese Paardenras een hoge inteeltniveau heeft. Dit als gevolg van ongelijke grondleggerbijdrage en genetisch knelpunten, maar voornamelijk als gevolg van een afwijking van een kleine effectieve populatieomvang gedurende meerdere generaties sinds de oprichting van het ras. (Ducro B. J., Bovenhuis, Oliehoek, & van Arendonk, 2011) Inteelt en populatieknelpunten in de afstamming van Friese paarden hebben geleid tot

gezondheidsproblemen zoals dwerggroei. Er wordt gesuggereerd dat een bepaalde mutatie leidt tot het typische dwerggroefenotype bij Friese paarden als gevolg van gebrekkige splitsing van het gen. (Leegwater, et al., 2016) Uit onderzoek blijkt dat megaesophagus vaker lijkt voor te komen bij Friese paarden dan bij andere rassen. Het toegenomen voorkomen van megaesophagus bij het Friese ras in vergelijking met andere paardenrassen, samen met de aanwezigheid van abnormaal collageen bij zeer jonge veulens, ondersteunt de hypothese dat megaesophagus erfelijk is bij Friezen. (Ploeg, et al., 2014) Daarnaast blijkt uit onderzoek dat slokdarm (oesofageale) obstructie vaker lijkt voor te komen bij Friezen en is vermoedelijk ook erfelijk. (Beaulieu, et al., 2020)

Wanneer in het algemeen meer dan 7% van een ziekte bij Friese paarden voorkomt, bestaat het vermoeden dat genetica een belangrijke rol kan spelen bij de prevalentie van die bepaalde ziekte. Onder andere de afwijkingen Immuun gemedieerde aandoeningen, waterhoofd en dwerggroei komen vaker voor bij het Friese ras. Veel van de problemen doen zich voornamelijk of overwegend voor bij het Friese paard en kunnen verband houden met de relatief kleine genenpool van het Friese paard en/of de hoge voortplantingssnelheid toen dit ras in de jaren tachtig erg populair werd. Het kan zijn dat verschillende van deze aandoeningen verband houden met één gemeenschappelijk kenmerk dat intensief is geselecteerd om de ras specifieke houdingskenmerken te verkrijgen (Oldruitenborgh-Oosterbaan, 2011). Sinds 2000 is het inteeltpercentage gestaag afnemend van 0,018 tot ongeveer 0,0065 tijdens de jaren 2010-2012 en wordt voorafgegaan door een verlaging van het gemiddelde additieve genetische verwantschap van 0,012 in 2000 tot ongeveer 0,006 in de jaren 2010-2012. De zakking van het inteeltpercentage is erg belangrijk bij het Friese paard. (Ducro, Windig, Hellinga, & Bovenhuis, 2012)

Het Friese paardenras is al generaties lang een gesloten ras en, ondanks zijn huidige omvang, is het in feite een kleine populatie. De gemiddelde spermakwaliteit is relatief laag, mogelijk als gevolg van inteeltdepressie. De meeste genetische correlaties tussen spermakwaliteitskenmerken waren gunstig. Inteelt, zowel algehele als gedeeltelijke inteelt, had geen significante effecten op spermakwaliteitskenmerken. Vanwege matige tot hoge erfelijkheid en substantiële variatie in spermakwaliteitskenmerken, kan het zijn dat de spermakwaliteit van Friese hengsten verbeterd kan worden door selectie. (Ducro B. J., Bovenhuis, Stout, & van Arendonk, 2011)

In loop van de laatste paar decennia is het kunstmatig fokken geïntroduceerd. Afhankelijk van de eisen van de hengst en de locatie van de merrie kan KI worden uitgevoerd met vers, gekoeld en bevroren sperma” (Pilliner & Davies, 2017). Eind jaren dertig waren de technieken voor gekoeld sperma-KI zoals die tegenwoordig worden gebruikt in principe beschikbaar. (Aurich, 2012) (Cooper, Artificial Breeding of Horses, 1980) Het Friese paard wordt voornamelijk binnenlands gefokt, maar het ras wordt steeds geliefder in het buitenland. Door de enorme groei in de buitenlandse vraag, is de kunstmatige inseminatie erg geliefd. Door speciale KI-programma's wordt het ras ook in het buitenland uitgebreid. Het KFPS probeert hier zo veel mogelijk in te helpen en te stimuleren. “Vandaag de dag staan wereldwijd meer dan 70.000 paarden ingeschreven en telt het stamboek ruim 11.000 leden.” (Het KFPS, 2019, a. 3). Het KFPS heeft als doel het behouden, verbeteren, bevorderen van het welzijn en promoten van het Friese paard met zijn karakteristieke exterieur, gangen en karakter. “Men kan bij het KFPS terecht voor registratie en keuring van Friese Paarden, maar ook voor algemene foktechnische vragen over bijvoorbeeld het fokdoel. Veel van deze informatie wordt gepubliceerd in het kleurrijke blad Phryso (NL leden) en via de site” (Het KFPS, 2019, a. 4).

Relevantie onderzoek

Het KFPS is een erg betrokken stamboekvereniging en heeft veel liefde voor haar mooie ras. Het viel hen dan ook enorm op dat het de afgelopen jaren niet goed ging / gaat in de fokkerij. Vele stamboeken, en in het bijzonder het KFPS, wil dat de fokkerij blijft groeien en het aantal geboren veulens per jaar toeneemt. Het voornaamste doel van het KFPS is om meer opbrengsten te realiseren. Wanneer er meer veulens worden geboren, worden er meer veulens ingeschreven bij het stamboek, zijn er meer veulens en paarden die meedoen aan keuringen en zijn er meer merries die een ster willen krijgen. De bovenstaande zaken leveren allemaal geld op voor het stamboek; met andere woorden, elk geboren veulen levert extra opbrengsten. Tevens is een doel om groter te worden en meer bekendheid voor het stamboek te creëren. Hoe groter het ras, hoe meer mensen zich willen inschrijven als lid bij het stamboek, des te meer kans om fokkers aan te trekken. Het stimuleert meer bekendheid in het buitenland en daardoor zal de export toenemen. Het is tevens belangrijk om Friese veulens te blijven fokken voor de diversiteit en het gezonde voortbestaan van het ras. Het Friese ras in het bijzonder ervaart veel problemen rondom inteelt, wat te achterhalen valt uit de geschiedenis van het ras. Door een afname van het Friese paard stammen alle huidige nakomeling af van maar vijf hengsten. Door het ras te laten groeien en meer veulens te realiseren, zijn er meer paarden om mee te fokken en kan er beter gelet worden op de diversiteit in het ras. Wanneer er minder veulens geboren worden sterft het stamboek langzaam uit, iets wat het KFPS uiteraard wil voorkomen. Het Friese stamboek staat nu bekend om haar inteelt. Een toename in het aantal paarden en daarbij de diversiteit levert betere publiciteit op en bovendien ook een toename in bekendheid en populariteit van het stamboek. Helaas ervaart het KFPS een vermindering van de aantallen in het ras. De vermindering is te zien in de jaren 2010 tot 2019 bij het KFPS in het aantal geboren Friese veulens per jaar. Te zien in tabel 1 werden er in 2010 nog ruim 4600

Jaartal	Aantal geboren veulens
2010	4647
2011	3947
2012	4179
2013	3461
2014	3218
2015	3334
2016	3334
2017	3656
2018	3687
2019	3620
Gemiddeld	3708

Tabel 1.1 Aantal geboren veulens

Friese veulens per jaar geboren, waar er in 2014 maar 3200 Friese veulens waren geboren. Er is al een kleine toename geweest in de geboren Friese veulens tot het jaar 2019 met het aantal van 3600, maar over het geheel heeft er toch een forse daling plaatsgevonden tot het jaar 2019 binnen de fokkerij. Waar deze daling precies vandaan is nog niet geheel duidelijk in beeld gebracht; ook de oplossing hiervan ligt nog niet duidelijk voor handen. (Het Koninklijke Friesche Paarden-Stamboek, 2010-2019)

Probleemstelling

De huidige fokker van het Nederlandse Rijpaarden- en Ponystamboek (NRPS), het Friese ras en hoogstwaarschijnlijk ook de rest van de paardensector worden steeds individualistischer. De fokker bindt zich steeds minder hecht en minder lang aan stamboeken en zijn steeds meer gericht op korte termijn opbrengsten. (Brandes, 2019) (Jonge Fokker Plan, 2019) Zoals eerder besproken neemt het aantal veulens dat jaarlijks wordt geboren af. Veel (potentiële) fokkers lijken geen geduld meer te hebben voor het fokken en opfokken, zij zijn vaak jong en hun prioriteit ligt bij de opbrengsten. Hierdoor blijft over het algemeen de oudere generatie over met als mogelijk gevolg dat het aantal fokkers afneemt en de fokkerij vergrijsst. Bijna alleen de grote fokkers profiteren van nieuwe ontwikkelingen in ICT en technologie, waardoor het bedrijf steeds verder ontwikkeld en waarmee de verschillen tussen kleine en grote fokkers toenemen. Voor de kleine fokkers lijkt het fokken niet voldoende rendabel meer, wat een reden kan zijn voor de afname van het aantal veulens, maar dit moet verder onderzocht worden. (Brandes, 2019) (Brandes, 2018/2019)

Voorafgaand aan de opzet van het vooronderzoek voor u, is er al een onderzoek verricht door een student van de Hogeschool Van Hall Larenstein. Het onderzoek werd verricht in opdracht van het KFPS en was het afstudeerwerkstuk van deze student. Helaas heeft het onderzoek niet de antwoorden geboden die het KFPS van te voren had gehoopt. Dit is de reden dat het document niet meegenomen in dit onderzoek, maar alleen als bron vermeld. Het originele doel van dit onderzoek is niet behaald en de informatie uit het onderzoek niet valide. Achteraf heeft het KFPS het onderzoek gebruikt als een onderzoek naar het fokken van Friese paarden in kwantitatieve zin en de daarbij behorende achtergronden en om het onderzoek alleen te gebruiken om een doelstelling op te zetten voor de fokkerij van Friese veulens en een richtlijn uit te halen voor een nieuw onderzoek. Het voorafgaande onderzoek was alleen gericht op de fokkers, wat een geschetst beeld geeft vanuit één deel van de markt. In het voor u liggende onderzoek worden alle belanghebbenden van het KFPS meegenomen, door tevens de gebruiker, liefhebber, handelsstal en dekstations mee te nemen. Er was een te lage response, wat mede ervoor zorgde dat het onderzoek als niet valide was beschouwd door het KFPS. Bij dit onderzoek wordt ernaar gestreefd een hogere response te behalen, hier wordt verder over gesproken in de methodiek. Tevens zal dit onderzoek zich richten op de buitenlandse markt van het Friese paard, hiermee wordt ook onderscheid gemaakt met het verrichte onderzoek. Het enige dat het KFPS mee wil nemen uit het voorafgaande onderzoek is een speculatie over de eventuele probleemstelling binnen de fokkerij en hierop verder in te spelen met dit onderzoek en de volgende doelstelling: het realiseren van 4500 geboren veulens per jaar in 2024. Vanuit deze doelstelling is de wens geboren om het huidige onderzoek te verrichten. (Van Hall Larenstein, 2019)

Het is duidelijk geworden vanuit het voorafgaande onderzoek, dat een groeiende afzet van Friese veulens een rol speelt binnen het fokken. Het KFPS heeft hierop ingespeeld door een afgestemde marketingstrategie uit te voeren, het Friese veulen op verschillende wijzen te promoten en zo een groei in de afzet te stimuleren. Al snel werd duidelijk dat het realiseren van deze groei niet alleen bewerkstelligd kan worden door middel van marktontwikkeling. De waarde van Friese paarden stijgt en afzetmogelijkheden groeien, dit was echter niet genoeg om de fokkerij van veulens te bevorderen. Het KFPS zal de marketingstrategie moeten veranderen om de doelstelling van 4500 geboren veulens per jaar te realiseren. (Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek, 2019)

Het Friese paard is erg populair geworden in de afgelopen paar jaren, maar het aantal dekkingen steeg niet. Dit roept de volgende vragen op: Is er genoeg draagvlak op de markt voor doelstelling die het KFPS heeft neergezet om meer geboren veulens te realiseren? Waarom worden er jaarlijks meer/minder veulens gefokt per fokker? Wat zijn mogelijke belemmeringen voor de fokker wanneer hij zich toelegt op het fokken van veulens? Hoe kan het KFPS de fokkerij stimuleren? Hoe kan het KFPS haar leden meer motiveren tot het fokken van veulens? Deze vraagstukken worden meegenomen in het onderzoek om de missende informatie aan te vullen.

Hoofd- en deelvragen

Uit het voorafgaande onderzoek is gebleken dat een tekort aan participanten een niet valide onderzoek oplevert. Er ontbreekt heldere kennis over de precieze gedachtegang van de fokker. Dit geldt eveneens voor de andere belangrijke spelers op de markt, zoals handelstallen, dekstations en ook de directe gebruikers en liefhebbers van het Friese paard. In het vraagstuk voor u geldt dezelfde complicatie in verband met een tekort aan medewerking tijdens het onderzoek. Het gebrek aan bovengenoemde kennis wordt door middel van een aantal deelvragen onderzocht die uiteindelijk een antwoord moeten bieden op de algehele hoofdvraag:

Hoe kan de fokkerij gestimuleerd worden om meer geboren Friese veulens per jaar te realiseren?

- Welke complicaties zijn in de afgelopen tien jaar ontstaan met als gevolg de afname van de geboren Friese veulens?
- Welke invloed heeft het KFPS op de huidige fokkerij en hoe kan het KFPS de complicaties verkleinen om het aantal jaarlijks geboren Friese veulen te vergroten?
- Zijn er nog kansen voor het fokken van het Friese paard in het buitenland?
- Op welke manier kan het KFPS haar leden, buiten de (hobby) fokkers, aanzetten om Friese veulens te fokken?

Doelstelling

Uit het voorafgaande onderzoek is duidelijk dat een realistisch doel voor het KFPS het volgende is: Hoe realiseren we een aantal van 4500 geboortes in 2024? (Van Hall Larenstein, 2019) In 2019 zijn er 3620 Friese veulens geboren. (Fokkerspremie, 2019) Het doel is vrij duidelijk: 900 meer geboren veulens per jaar in 2024. Welke stimulantia heeft de fokkerij hiervoor nodig? Waar in het bijzonder gekeken wordt naar het stamboek van het KFPS zelf. (Rapport vergadering promotie denktank, 2020) Wat kan het KFPS doen om de fokkerij zodanig te stimuleren dat er meer liefhebbers van Friese paarden gaan fokken en dat de reeds bekende fokkers meer Friese veulens gaan fokken. (Jaarplan 2020 KFPS, 2020) Uiteindelijk moet het onderzoek een antwoord gaan geven op de vraag, welke stimulantia kunnen helpen om het fokken van meer veulens te bevorderen. Door een duidelijk beeld te hebben gecreëerd waar het probleem ligt, wordt er een marketingstrategie opgezet. De marketing strategie kan het KFPS een duidelijk beeld geven waar er eventueel verbeterpunten liggen en hoe deze aangepakt kunnen worden. Zo kan het KFPS effectievere stappen nemen bij het stimuleren van de fokkerij en kunnen zij beter inzicht krijgen in de genoemde problemen. (KFPS-Strategie 2019-2024, 2019) (Jonge Fokker Plan, 2019) Als een gevolg hiervan zullen de fokkers door efficiëntere fokomstandigheden en betere marktbenadering meer geneigd zijn om de vermeerdering van geboren veulens te realiseren.

2. Methodologie

In de methodologie wordt uitgelegd hoe het onderzoek verloopt en hoe de resultaten tot stand komen. Het doel van dit hoofdstuk is om duidelijkheid te geven over wat er wordt gedaan, waarmee en bij wie het onderzoek wordt verricht. Het onderbouwt de methoden die worden toegepast om de hypothese te testen of een antwoord te vinden op een onderzoeksvraag. Het idee van de methodologie is dat iemand die hetzelfde onderzoek uitvoert, ongeveer tot hetzelfde resultaat zal komen. Op deze manier is het onderzoek reproduceerbaar en kan het garant staan voor de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

2.1 Algemene opzet enquête

Om deelvragen te kunnen beantwoorden, werd er gekozen voor een zogeheten field research, waar het beste gebruik kan worden gemaakt van een enquête. Door de uitgezette enquête werd de informatie verzameld om deze deelvragen te kunnen beantwoorden. In samenwerking met een aantal leden van het KFPS (de zogeheten denktank) was de enquête gemaakt. De gehele opzet van de enquête en alle doorverwijzingen zijn te vinden in bijlage II.

Het KFPS heeft een groot bereik onder ruiters, paardenhouders en liefhebbers in Nederland en het buitenland van het Friese paard. Er was gekozen om de enquête in zes verschillende rubrieken op te splitsen. Zo is elke groep apart benaderd met een andere vragenlijst die is afgesteld op hen. In de enquête kwamen de volgende rubrieken voor:

- Hobbyfokker (gebruikt het niet als inkomen)
- Professionele fokker (fokt met meerdere paarden per jaar)
- Sporter & recreant (in het bezit van een Fries paard, fokt zelf niet)
- Liefhebber (geïnteresseerd in het Friese paard, zelf niet in bezit)
- Hengstenstation/handel/export stal
- Geen van bovenstaande (niet relevant voor het onderzoek, doorverwezen naar het einde)

De enquête was uitgezet door middel van een massale mailing onder de bekende leden van het KFPS. Voorafgaand aan deze mailing werd er een aankondiging gedaan in het ledenblad Phryso over de enquête, daarna kwam er in de opvolgende twee bladen en een vervolgmail een herinnering om de enquête alsnog in te vullen. Zo werd er naar een hoge response gestreefd, waardoor de complicatie van het voorafgaande onderzoek werd vermeden. De leden van het KFPS zitten verspreid door heel Nederland, maar ook over een aantal landen in de rest van Europa en de rest van de wereld. Het KFPS beschikt over ruim 10.000 mailadressen in Nederland en ruim 8.000 mailadressen verspreid in het buitenland. Door de grote doelgroep in het buitenland was de enquête uitgezet in vier verschillende talen. De gekozen talen zijn: Engels, Duits, Spaans en uiteraard Nederlands. Deze zijn vertaald door mijzelf.

In de volgende paragrafen wordt per deelvraag beschreven hoe deze beantwoord werd. Per onderstaande deelvraag wordt er gesproken over de vragen die verder staan vermeld in de algehele opzet in bijlage II. In deze bijlage zijn er meer vragen gesteld, dan in de volgende paragrafen worden geïnterpreteerd. Het heeft twee heldere redenen: 1. De enquête gaat beschikken over een paar algemene vragen over de respondent zoals, geslacht, leeftijd, lengte lidmaatschap KFPS, plek van herkomst, aantal paarden in bezit en daarna de verspreiding naar de verschillende rubrieken. 2. Het KFPS wil graag een aantal zaken gerelateerd aan het bedrijf meenemen in deze enquête. Deze resultaten worden niet verder besproken. In het onderzoek komt een aantal vragen overheen met de verschillende fok gerelateerde rubrieken. Deze rubrieken zijn: hobbyfokker, professionele fokker en handelsstal; in het verdere onderzoek zal deze groep vaker zo vernoemd worden.

2.2 Deelvraag I

- Welke complicaties zijn in de afgelopen tien jaar ontstaan met als gevolg de afname van de geboren Friese veulens? –

De beschreven deelvraag is een erg breed vraagstuk en kan op verschillende wijze worden beantwoord. Door het verrichte vooronderzoek is er al een objectief beeld gecreëerd in welke richtingen de beperkende factoren neigen. Er is hierop ingespeeld door gerichtere vragen te stellen. In de andere deelvragen staan ook vragen vermeld die ondersteunen bij het beantwoorden van deze deelvraag.

In alle fok gerelateerde rubrieken is onderzocht of zij in de toekomst van plan zijn meer te gaan fokken. Er valt te achterhalen wat de eventuele plannen zijn van de fokker en of zij er voor open staan om uit te breiden. De betreffende vraag luidt als volgt:

- Bent u van plan uit te breiden met het aantal fokmerries?

Is de vermindering van de fokkerij te achterhalen bij de erkenning van de fokker zelf? Het is belangrijk voor een fokker om erkenning en waardering te krijgen voor zijn fokproducten, is de vermindering hieraan te koppelen? De onderstaande vragen zijn gesteld:

- Vindt u dat de fokkers genoeg erkenning krijgen voor zijn/haar fokproducten?
- Bij diverse stamboeken en bij de drafsport is er een zogenaamde fokkerspremie. Deze premie is een financiële stimulans en erkenning voor de fokker. Zou dit een stimulans voor de fokkerij zijn?
- Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?

Daarnaast is er een onderzoek opgezet onder alle fok gerelateerde rubrieken om de complicaties te achterhalen waarom zij met meer of minder merries gaan fokken. Zo is te achterhalen wat de beweegredenen van hen is. Het zijn breed genomen vragen, die een groot eigen inzicht en invulling kunnen bieden voor de respondent. De vragen zijn als volgt gesteld:

- Hoe verhoudt het aantal fokmerries zich waarmee u in het verleden heeft gefokt?
- Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken?

Helaas leven we hedendaags (2020/21) in een pandemie, ook bekend als de coronacrisis. Om te achterhalen of dit enige invloed heeft of in de toekomst kan hebben, werd de volgende vraag gesteld in alle rubrieken:

- Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?

Eveneens wordt er een vraag gesteld over de beperkende factoren die een fokker ervaart. De eerste vraag is een gesloten vraag, waar een aantal antwoordmogelijkheden zijn voorgesteld en de respondenten kunnen eventueel ook een eigen inbreng geven. Tevens wordt er gevraagd hoe deze factoren eventueel verbeterd kunnen worden, zie de onderstaande vragen:

- Wat is de beperkende factor voor het fokken van een veulen?
- Heeft u suggesties om de beperkende factoren te verbeteren?

De grootste complicatie bij het fokken werd ingeschat bij de kosten en het financiële plaatje. Er werd achterhaald of de kosten een grote rol spelen. De volgende viertal vragen zijn opgezet:

- Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?
- Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?
- Wat is de gemiddelde opbrengst per veulen in de afgelopen twee jaar?

- Wat zijn gemiddelde kosten aan dekgeld?

Het KFPS is de afgelopen paar jaar druk bezig geweest met het verhogen van de afzet van de Friese veulens. Om te achterhalen of het probleem van de vermindering in de fokkerij toch gedeeltelijk van een te lage afzet komt, waren de volgende twee vragen gesteld aan alle fok gerelateerde rubrieken:

- Kunt u de afgelopen twee jaar de veulens gemakkelijk verkopen?

Tevens werd er gekeken naar de afzet van de rubriek handelsstal. Bij hen werd de volgende vraag gesteld omtrent het verkopen van de Friese paarden/veulens:

- Kunt u aan de vraag op de markt voldoen?

2.3 Deelvraag II

- Welke invloed heeft het KFPS op de huidige fokkerij en hoe kan het KFPS de complicaties verkleinen/wegnemen om het aantal jaarlijks geboren Friese veulens te vergroten? –

Deze deelvraag gaat voornamelijk over de rol die het KFPS speelt in de fokkerij van Friese veulens, wat de mening is van de fokker en van de 'niet-fokker'. Wat kan het KFPS eventueel verbeteren/veranderen om het fokken van Friese veulens te vermeerderen.

Al eerder beschreven is het KFPS een betrokken stamboek vereniging en wil zij de fokker helpen waar nodig. Een limiterende factor voor houders of beginnende fokkers om verder te gaan in de fokkerij is het gebrek aan kennis. Het KFPS is al actief bezig met het helpen bij de keuze van een dekhengst. Er wordt verder gevraagd waar op dit moment de fokker zijn informatie vandaan haalt, of dit inderdaad bij het KFPS is, en of zij behoefte hebben aan meer advisering vanuit het KFPS door middel van de volgende vragen:

- Wat is voor u de belangrijkste informatiebron bij de keuze van een hengst?
- Waarom kiest u voor deze informatiebron?
- Heeft u behoefte aan advisering van het KFPS bij de keuze van een hengst?

Zou een gebrek aan advies een beperkende factor kunnen zijn voor de fokkerij? Het is belangrijk voor het KFPS te realiseren of zij iets kunnen betekenen bij deze beperkende factor. De volgende twee vragen waren gesteld om dit te achterhalen:

- Zou het geven van advies de fokkerij kunnen stimuleren?
- Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?

In de rubrieken hobbyfokker, professionele fokker en hengstenstation/handel/export stal (die aangaven dat zij tevens fokken), waren een drietal vragen gesteld, redelijk aan het einde van de verwezen vragenlijst. Deze vragen zijn gericht op de betrokkenheid van het KFPS en luiden als volgt:

- U kunt uw veulens te koop aanbieden op de KFPS marktplaats. Heeft u behoefte aan meer ondersteuning vanuit het KFPS bij de verkoop van veulens?
- Mist u bepaalde informatie op de KFPS site?
- Heeft u behoefte aan meer door het KFPS of fokvereniging georganiseerde fokkersbijeenkomsten?

Op deze vragen kunnen de respondenten antwoorden met ja of nee. Wanneer de respondent op de eerste twee vragen zou antwoorden met ja, dan wordt aan hen gevraagd waar zij behoefte aan hebben. Als de respondent op de laatste vraag met nee antwoordt, wordt diegene gevraagd waarom zij hier geen behoefte aan hebben. Zo kan de respondent zelf duidelijk aangeven waar het eventueel mis gaat, wat het KFPS zou kunnen verbeteren of waar hun behoefte ligt.

Aan de respondenten binnen de rubriek hengstenstation/handel/export stal werd nog een aantal vragen gesteld gerelateerd aan het KFPS. De volgende vragen zijn aan het gesteld:

- Informeert u de klant over het KFPS?
- Waarom en op welke manier informeert u wel of niet de klant over het KFPS?
- Vindt u dat het KFPS de fokkerij voldoende stimuleert in Nederland?
- Waarom en op welke manier vindt u dat het KFPS de fokkerij wel of niet voldoende stimuleert?
- Kennisoverdracht en informatievoorziening is een belangrijke factor van het KFPS. Is dit naar uw mening voldoende?
- Op welke manier zou het KFPS wel of niet een grotere rol kunnen spelen in de kennisoverdracht?

Het is bij de bovenstaande vragen belangrijk te achterhalen of de klant die bij de handelaar komt, wel wordt geïnformeerd over het KFPS en hoe dit wordt gedaan. Bovendien rees de vraag of de handelaar van mening is of het KFPS de fokkerij in Nederland voldoende stimuleert en voldoende doet aan de juiste kennisoverdracht.

Om te achterhalen waar de rubriek liefhebber op zoek gaat naar een Fries paard, wanneer zij geïnteresseerd zijn in het aanschaffen, is de volgende vraag gesteld:

- Waar zou u zoeken naar dit paard?

Het KFPS kan uiteraard een mooie doelstelling opzetten, maar de fokker zelf moet het ook eens zijn met deze doelstelling. Daarom wordt er om de mening gevraagd van hen. Geeft de respondent aan dat zij niet achter deze doelstelling staan, wordt hen gevraagd waarom niet. De volgende vraag is gesteld aan alle fok gerelateerde rubrieken:

- Staat u achter de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens per jaar te realiseren?

Met alle bovenstaande genoemde vragen kan hoogstwaarschijnlijk deze deelvraag worden beantwoord. Het is van groot belang voor het KFPS dat het onderzoek ook een beeld creëert over eventuele verbeterpunten van hen. In het belang van hen en tevens relevant voor het onderzoek.

2.4 Deelvraag III

- Zijn er nog kansen voor het fokken van het Friese paard in het buitenland? –

Voorafgaand werd er niet verwacht dat er een grote kans lag in het buitenland met betrekking tot het fokken van Friese paarden. Naarmate de enquête werd uitgezet bleek toch dat het buitenland wel degelijk een belangrijke rol speelt bij de toename van het aantal geboren Friese veulens per jaar. Om deze reden is de bovenstaande deelvraag opgezet.

Er zijn bijna geen vragen specifiek opgesteld naar de fokkerij in het buitenland. Wel waren de onderstaande twee vragen gesteld in de rubriek handelsstal om de rol van het KFPS te bekijken in het buitenland:

- Vindt u dat het KFPS de fokkerij voldoende stimuleert in het buitenland?
- Waarom en op welke manier zou het KFPS wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren in het buitenland?

Aan het einde van de enquête zijn twee algemene vragen gesteld voor alle rubrieken. Achteraf gezien waren deze vragen te groot om te analyseren van alle respondenten en kwamen heel veel van de Nederlandse antwoorden al overeen met wat eerder werd vermeld bij open vragen. Daarom is er

voor gekozen om deze twee vragen te gebruiken voor het buitenland en te achterhalen welke kansen zij zien om te fokkerij te stimuleren. Tevens werd er gekeken naar wat het KFPS kan betekenen voor het buitenland. Zie de twee onderstaande vragen die waren gesteld:

- Heeft u nog tips om de fokkerij te stimuleren ?
- Heeft u nog suggesties in het algemeen voor het KFPS?

Bij het analyseren van de resultaten werd tevens duidelijk dat sommige vragen ook gedeeltelijk een antwoord gaven op de bovenstaande deelvraag. Deze vragen zijn voornamelijk meegenomen bij andere deelvragen en worden bij deze deelvraag alleen gebruikt vanwege specifieke antwoorden. De bijkomende hulpvragen zijn:

- Kunt u aan de vraag op de markt voldoen?
- Vindt u dat fokkers genoeg erkenning krijgen voor zijn/haar fokproducten?
- U kunt uw veulens te koop aanbieden op de KFPS marktplaats. Heeft u behoefte aan meer ondersteuning vanuit het KFPS bij de verkoop van veulens?
- Mist u bepaalde informatie op de KFPS site?

2.5 Deelvraag IV

- Op welke manier kan het KFPS haar leden, buiten de (hobby) fokkers, aanzetten om Friese veulens te fokken? –

Met de bovenstaande deelvraag werd onderzocht hoe de ‘niet-fokkers’ aangezet kunnen worden om te gaan fokken. Het is bekend binnen de fokkerij dat er een grote kans ligt als de liefhebber en houder aangezet kunnen worden om te gaan fokken, meer betrokken worden bij de fokkerij en dus de kans krijgen zich er meer in te verdiepen. Een verwachte belemmering voor een houder om te gaan fokken is de lastige combinatie met de wedstrijdsport. De onderstaande vragen werden aan hen gesteld:

- Bent u ook geïnteresseerd in de fokkerij?
- Valt de wedstrijdsport met fokkerij te combineren?
- Zou het KFPS nog meer voor sporters/recreanten kunnen betekenen?

Binnen het KFPS zijn er een aantal leden die zelf niet in het bezit zijn van een Fries paard, maar wel liefde hebben voor het ras, de zogeheten rubriekliefhebber (deze leden staan ook geregistreerd in de database van het KFPS). Naast de houder van een paard te betrekken, kan er onderzocht worden in hoeverre de rubriekliefhebber interesse heeft in de fokkerij. Allereerst door te vragen of zij een Fries paard willen aanschaffen, van welke leeftijd en daarnaast vanwege welke eigenschappen. Wat maakt het Friese ras zo aantrekkelijk en waarom zouden zij een Fries paard willen aanschaffen of verder mee willen fokken. Om het te onderzoeken, zijn de volgende vragen gesteld:

- Vanwege welke eigenschappen zou u een Fries paard aanschaffen?
- Waar zou u zoeken naar dit paard?
- Bent u geïnteresseerd in de fokkerij van Friese paarden?

Bij alle fok gerelateerde rubrieken werd achterhaald waarom zij zijn begonnen met fokken. De reden voor hen om te fokken, kan een aanzet zijn om andere te laten beginnen. Tevens was het van groot belang te achterhalen of zij nog achter hun doelstelling staan. De volgende vragen waren aan hen gesteld:

- Wat is uw doel van het fokken met Friese paarden?
- Om welke reden(en) bent u begonnen met fokken?

2.6 Betrouwbaarheid en validiteit

De betrouwbaarheid van de online enquête wordt gewaarborgd door het te verspreiden via een groot media platform. Het KFPS heeft door geheel Nederland en het buitenland volgers zitten. Deze volgers hebben allemaal een connectie met het Friese ras en de fokkerij. Het KFPS heeft binnen Nederland ook een lidmaatschap voor jongere protegees, waardoor het jongere publiek ook een kans krijgt om zijn/haar mening te geven in de enquête. Een voordeel van het verspreiden van de enquête via het platform van het KFPS is de geringe beïnvloeding door leeftijd, geloof, woonplaats, woonsituatie en/of andere sociale zaken. Door gebruik te maken van de grootste hippische organisatie op het gebied van Friese paarden is de enquête zo betrouwbaar mogelijk gehouden. Het onderzoek is op globaal niveau uitgezet. Om de enquête zo betrouwbaar mogelijk te houden, is er in dit hoofdstuk alleen gekeken naar het aantal Friese paarden ingeschreven bij het KFPS en haar (eventueel paard bezittende) leden.

Door middel van het gebruik van een steekproefcalculator kan de betrouwbaarheid van het onderzoek worden berekend. Het wordt veelal uitgedrukt in een betrouwbaarheidspercentage, die meestal tussen de 90% en 95% ligt. Er zijn ongeveer 70.000 Friese paarden verdeeld over de gehele wereld. Er wordt uitgegaan dat dit aantal paarden ongeveer verspreid is over 15.000 eigenaren, daarnaast zijn er ongeveer 3.000 leden die niet in het bezit zijn van een Fries paard. (Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek, 2020) (Timmers & Van Hal, 2016-2019) Een gangbare steekproefmarge is 5%, waar op dit moment ook vanuit wordt gegaan en een uitkomst van 50% wordt verwacht bij het onderzoek. De uitkomsten zijn als volgt:

- Steekproefgrootte bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% is: 267 respondenten
- Steekproefgrootte bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% is: 377 respondenten
- Steekproefgrootte bij een betrouwbaarheidspercentage van 99% is: 640 respondenten

De gebruikte rapporten, vergaderingen, jaarplanningen, etc. gebruikt in het onderzoek zijn geheel betrouwbaar. Alle data is afkomstig van het KFPS zelf, de hoofdverantwoordelijke voor het Friese ras in Nederland. Deze data is volledig meegenomen in het onderzoek en er is geen informatie achter gehouden. Het voorafgaande onderzoek dat verricht is, kan deels als betrouwbaar worden beschouwd. De informatie die is meegenomen in dit onderzoek is betrouwbaar, verdere conclusies uit het verrichte onderzoek niet. (Verbeke & Varewyck, 2016) (Black, 2018)

3 Resultaten

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste resultaten naar voren van het onderzoek. De resultaten bieden een antwoord op de deelvragen en zullen per deelvraag worden behandeld. Er worden verder geen conclusies getrokken of bediscussieerd in dit hoofdstuk. Elke deelvraag heeft andere resultaten uit verschillende vragen. In de bijlage vindt u dan ook een andere volgorde van de resultaten en de gestelde vragen.

3.1 Deelvraag I

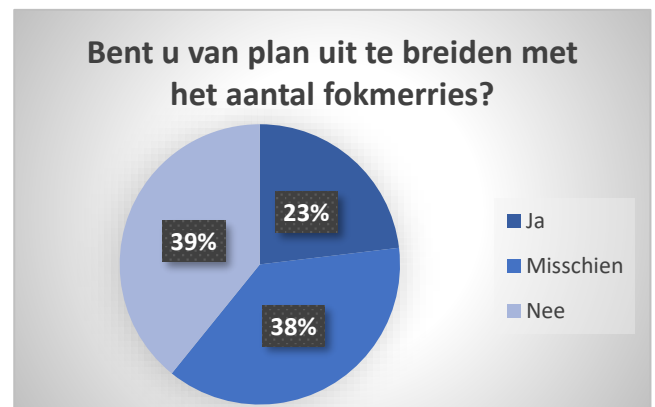
- Welke complicaties zijn in de afgelopen tien jaar ontstaan met als gevolg de afname van de geboren Friese veulens? –

De onderstaande resultaten zullen voornamelijk een beeld creëren over de vermindering van de fokkerij, waar deze vermindering vandaan komt, wat te beweegredenen zijn van (beginnende) fokkers en waar de complicaties vandaan komen.

Bij deze vraag is er gekeken of de fokker wil uitbreiden met zijn aantal fokmerries. De rubrieken hobbyfokker en professionele fokker zijn hier met elkaar vergeleken. Tussen de rubrieken zit niet een schokkend groot verschil. Wel is te zien dat de professionele fokker er meer voor open staat om uit te breiden dan de hobbyfokker. Ruim 40% van de hobbyfokkers gaf aan dat zij hier niet voor open staat, terwijl ruim 25% van de professionele fokkers dit aangaf.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	21,7%	33,1%	23,1%
Misschien	37,2%	41,5%	37,7%
Nee	41,1%	25,4%	39,2%

Figuur 3.1.1b Spreiding uitbreiden fokmerries

Figuur 3.1.1a Uitbreiden fokmerries

Figuur 3.1.2a Genoeg erkenning

Tevens is de vraag gesteld, aan alle rubrieken die aangaven dat zij fokken, of de fokkers genoeg erkenning krijgen. Wanneer de respondent hier 'nee' op antwoordden, werd er tevens gevraagd of zij suggesties hebben om dit te verbeteren. In figuur 3.1.2a is duidelijk te zien dat bij de hobbyfokker het overgrote gedeelte van mening is dat er genoeg erkenning wordt gegeven. Het frappante is dat bij de professionele fokker en de handelsstal het tegenoverstelde wordt aangegeven. Bij de handelsstal geeft ruim 60% aan dat zij niet genoeg erkenning krijgen en bij professionele fokker geeft ruim 54% dit aan.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	62,6%	45,8%	33,3%	60,0%
Nee, heeft u suggesties om dit te verbeteren?	37,4%	54,2%	66,7%	40,0%

Figuur 3.1.2b Spreiding genoeg erkenning

De respondenten konden zelf suggesties aanbieden om dit te verbeteren. Het mag duidelijk zijn dat een groot gedeelte van de respondenten van mening is dat er eerlijker en positiever gekeurd moet worden. Daarnaast gaven een aantal buitenlandse respondenten aan dat zij van mening zijn dat paarden in Nederland alleen de erkenning krijgen en er meer paarden uit het buitenland erkenning moeten krijgen. Dat kleine fokkers meer erkenning moeten krijgen voor hun werk en het financiële plaatje aantrekkelijker gemaakt moet worden, is tevens een antwoord dat een aantal respondenten aangaf in alle rubrieken. In figuur 3.1.2c zijn de reacties te zien.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen mening	32	9	1	42
Financieel oogpunt/ te hoge kosten/financiële ondersteuning	49	3	2	54
Kleine fokkers krijgen te weinig erkenning	46	4	3	53
Positiever/ eerlijke keuringen	139	8	2	149
Hengsthouders te veel macht/dekgelden te hoog	11	10	1	22
Buitenlandse paarden weinig erkenning	64	43	1	108
Afzet veulens ondersteunen	18	0	0	18

Figuur 3.1.2c Suggesties genoeg erkenning

Figuur 3.1.3a Fokkerspremie

Aan alle fokkende rubrieken is eveneens gevraagd of een fokkerspremie een eventuele stimulans kan zijn. In de enquête is eerst een kleine uitleg gegeven over wat een fokkerspremie inhoudt. Bij alle rubrieken was het antwoord ongeveer gelijk. Rond de 70% tot 75% gaf aan dit een stimulans te vinden voor de fokkerij. In de rubriek handelsstal is de verhouding iets meer verspreid, maar het scheelt minder dan 10% ten opzichte van de andere rubrieken.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	74,6%	75,0%	66,7%	74,6%
Nee, waarom niet?	25,4%	25,0%	33,3%	25,4%

Figuur 3.1.3b Spreiding fokkerspremie

Wanneer de respondent 'nee' heeft geantwoord, werd aan hen gevraagd waarom zij van mening waren dat een fokkerspremie geen stimulans kan zijn. In de onderstaande tabel van figuur 3.1.3c is weergegeven dat een groot gedeelte het simpelweg geen stimulans vond. Daarnaast gaf een groot aantal professionele fokkers aan dat het niks oplost voor de gewone fokker en het alleen de grotere fokkers meer beloont. Tevens vonden de hobbyfokker en professionele fokker het belangrijker dat er meer waardering kwam en ging het bij hen niet om het geld.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen stimulans	121	4	1	126
Te hoge kosten	10	0	1	11
Paarden halen geen geld op (zoals bij de drafsport)	4	1	1	6
Lost niks op voor de basisfokkerij (alleen goede fokkers worden beloont)	24	14	2	40
Waardering is belangrijker	34	9	0	43
Geen mening	45	7	0	52

Figuur 3.1.3c Waarom geen fokkerspremie

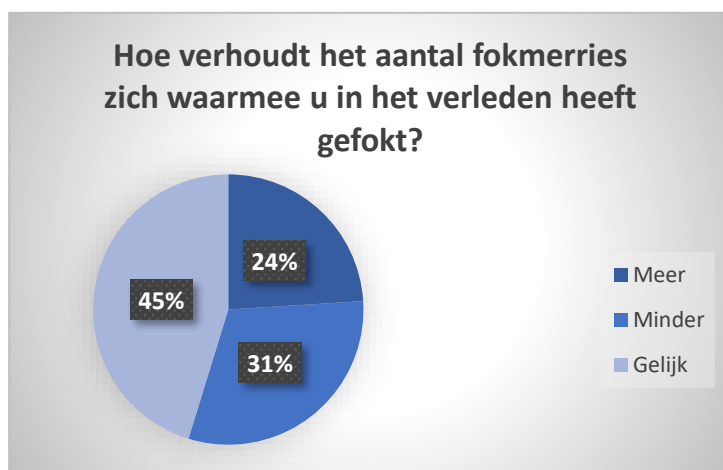
Als vervolgvraag is er gekeken naar wat eventueel wel een stimulans kan zijn. Te zien in figuur 3.1.4, bleken er veel respondenten van mening te zijn dat er meer erkenning en waardering moet komen. Zowel de hobbyfokker, professionele fokker en handelsstal gaven dit alle drie aan als een cruciale stimulans voor de fokkerij. Daarnaast vonden alle drie de rubrieken het belangrijk dat het kostenplaatje aantrekkelijker wordt gemaakt, de drie rubrieken zaten hier vrijwel op één lijn over. Uiteraard waren er ook een aantal respondenten die geen meningen hadden over deze kwestie.

Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen mening	84	17	4	105
(kleine) fokkers meer erkenning/ waardering/ advies geven	212	49	4	265
Andere fokproducten gebruiken/ erkenning geven	60	8	1	69
Kostenplaatje aantrekkelijker maken	236	39	5	280

Figuur 3.1.4 Stimulans fokkerspremie

Bij alle drie de rubrieken is gekeken hoe de verhouding met het aantal fokmerries is verlopen in de afgelopen jaren. In de tabel van figuur 3.1.5b is te zien dat er niet veel verschil is tussen de rubrieken. Alle drie zitten rond de 25% die aangaven met meer merries te zijn gaan fokken. Wel geeft maar liefst 40% bij de handelsstal aan dat zij met minder zijn gaan fokken, wat een groter verschil is in vergelijking tot de hobbyfokker. Het grootste gedeelte van de hobbyfokkers heeft geen verandering meegemaakt met het aantal fokmerries.

Figuur 3.1.5a Verhouding aantal fokmerries

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Meer	23,3%	28,6%	26,7%	24,0%
Minder	29,7%	36,4%	40,0%	30,7%
Gelijk	47,0%	35,0%	33,3%	45,2%

Figuur 3.1.5b Spreiding verhouding aantal fokmerries

Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken?

Wanneer de respondent aangaf dat zij met minder of gelijk aantal merries zijn gaan fokken, werd de volgende vraag gesteld. In figuur 3.1.6 is te zien hoe de spreiding van de antwoorden over de rubrieken is verdeeld. In vergelijking vond het grootste gedeelte bij zowel de hobbyfokker als de professionele fokker het te duur of zaten er te hoge kosten aan, daarom zijn ze niet verder uitgegroeid. Daarnaast vinden alle drie de rubrieken het goed lopen hoe het nu gaat of hebben te weinig tijd om uit te breiden. Kijkend naar de professionele fokker gaf hier een aantal aan dat zij hun veulen slecht konden verkopen of dat de kosten te hoog waren in vergelijking tot de verkoopopbrengst.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Te duur/ te hoge kosten/ financieel risico te hoog	186	28	2	216
Te weinig ruimte	77	8	2	87
Leeftijd fokker	44	9	1	54
Overleden merrie/ gepensioneerd merrie	38	4	1	43
Verkoop veulen is slecht/ kosten zijn meer dan verkoop	16	12	1	29
Vindt alles goed lopen/ bedoeld als hobby/ te weinig tijd	171	15	4	190
Slechte jury of keuring/ geen ondersteuning vereniging	23	9	0	32
Het ras behouden/ geen goede merries of dekhengsten te vinden	60	9	0	69

Figuur 3.1.6 Minder-gelijk fokmerries

Figuur 3.1.7a Coronacrisis

Aan bijna alle rubrieken binnen de enquête is gevraagd of zij van mening zijn dat de coronacrisis invloed heeft gehad op de fokkerij. Te zien in figuur 3.1.7b dat hoe meer diegene verdient in de fokkerij, hoe hoger het percentage van respondenten die aangaven dat het wel invloed heeft. Bij de sporter/recreant gaf maar liefst 76% aan dat zij niet verwachten dat het enige invloed heeft, daarna geeft de hobbyfokker met bijna 67% aan, de professionele fokker nipt al meer naar de helft van de respondenten en als laatste is juist het overgrote gedeelte van de rubriek handelsstal van mening dat het wel degelijk invloed heeft.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Sport/recreant	Handelsstal	Alle
Nee	66,8%	54,1%	76,0%	40,9%	70,4%
Ja, op welke manier?	33,2%	45,9%	24,0%	59,1%	29,6%

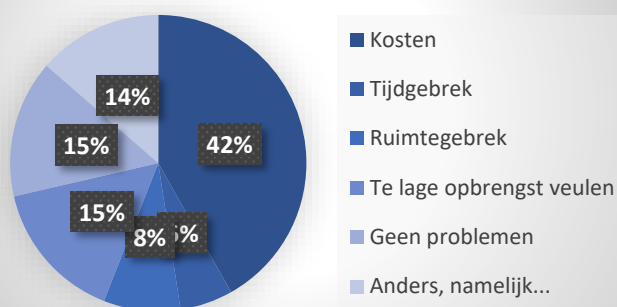
Figuur 3.1.7b Spreiding coronacrisis

Aan de respondenten die aangaven dat zij van mening zijn dat de coronacrisis wel invloed heeft gehad op fokkerij, is gevraagd op welke manier. De voornaamste antwoorden die zijn gegeven voor de professionele fokker, maar ook de sporter en handelsstal is, dat de handel en export achteruit zijn gegaan. Daarnaast vinden alle rubrieken dat er minder hengstenshows zijn en dat er door de corona ook een lager inkomen is. Frappant is om te zien dat ook een aantal respondenten van mening waren dat de coronacrisis een positieve invloed had op de fokkerij, door bijvoorbeeld meer vraag naar veulens door meer vrije tijd bij de houder.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Sporter/recreant	Handelsstal	Alle
De handel/export is achteruit gegaan	58	20	69	5	152
Geen/minder hengstenshows meer	79	10	68	4	161
Fokkers worden onzeker	47	11	31	2	91
Lagere inkomsten	70	13	59	2	144
Geen mening	21	3	17	0	41
Positieve beïnvloeding	17	4	11	0	32

Figuur 3.1.7c Waarom wel invloed coronacrisis

Wat is de beperkende factor voor het fokken van een veulen?

Figuur 3.1.8a Beperkende factoren

Bij alle drie de rubrieken die zich bevinden in de fokkerij is gevraagd wat eventueel beperkende factoren (kunnen) zijn voor de fokkerij. Te zien in figuur 3.1.8b is dat er vrijwel geen groot verschil op te merken tussen de hobbyfokker en de professionele fokker. Daarentegen geeft maar liefst 67% van de rubriek handelsstal aan dat kosten een grote beperkende factor is, dit is ruim 20% meer dan de andere rubrieken. Geen van de respondenten in rubriek handelsstal gaf aan dat eventueel tijdgebrek een beperkende factor kan zijn of dat zij geen problemen verwachten/ervaren.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Kosten	41,2%	42,1%	66,7%	41,8%
Tijdgebrek	6,4%	2,3%	0,0%	5,8%
Ruimtegebrek	8,7%	6,0%	9,5%	8,4%
Te lage opbrengst veulen	15,7%	14,3%	9,5%	15,4%
Geen problemen	15,6%	13,5%	0,0%	15,0%
Anders, namelijk...	12,3%	21,8%	14,3%	13,6%

Figuur 3.1.8b Spreiding coronacrisis

De respondenten konden een eigen antwoord geven op de vraag. Deze zijn weergegeven in de tabel van figuur 3.1.8c. In vergelijking is het verschil tussen de hobbyfokker en de professionele fokker niet groot. De rubriek handelsstal heeft maar weinig geantwoord bij deze vraag en ging in vergelijking er voornamelijk op in dat er meerdere zaken meespeelden met de beperkende factoren, niet maar één zaak. Beide rubrieken zijn van mening dat de kosten te hoog zijn in vergelijking tot de opbrengst en

dat zij moeilijk hun veulens kwijt raken. Bij de professionele fokker kwam ook naar voren dat zij de ondersteuning en keuringen erg teleurstellend vinden, wat zij zien als een beperkende factor.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Meerdere antwoorden van toepassing	4	1	2	7
Juiste hengstenkeuze/ selecteren op merrie	7	4	1	12
Leeftijd fokker	13	2	0	15
Te weinig ruimte/ geen mogelijkheid om uit te breiden	9	0	0	9
Gezondheidsproblemen bij het paard	19	2	0	21
Te hoge kosten - te lage opbrengst/moeilijk van veulen af	41	11	0	52
Fokkerij en sport combineren	9	0	0	9
Teleurstellende keuring/ondersteuning	7	5	0	12
Afzet veulen	2	4	0	6

Figuur 3.1.8c Beperkende factor overig

Heeft u suggesties om de beperkende factoren te verbeteren?

Bij de handelsstal is niet verder gevraagd, bij de andere twee rubrieken wel. Hier werd gekeken hoe deze factoren eventueel verbeterd kunnen worden. In de onderstaande tabel van figuur 3.1.9 zijn de antwoorden weergegeven. Ook hier is het verschil in antwoorden niet erg groot tussen de twee rubrieken. Beide geven aan dat de kosten in het algemeen verlaagd moeten worden in combinatie met de verlaging van de kosten voor dekgeld en stamboek/registratie. In vergelijking gaf een groot aantal professionele fokkers aan dat ze meer beschikbare keuzes willen zien om zo de inteelt te kunnen verkleinen.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Nee/ geen idee	97	19	116
Stamboek/KFPS kosten verlagen	19	6	25
Dekgeld verlagen/onderdrukken	46	3	49
Kosten algemeen verlagen (dekgeld, stamboek, registratie veulen, dierenartskosten, etc.)	58	16	74
Financiële ondersteuning bieden	11	0	11
Meer erkenning naar de 'hobby' fokker	8	0	8
Verbetering van de keuring (naamloos keuren, minder snel afkeuren, etc.)	25	1	26
Hogere/betere afzet veulen	11	5	16
Meer cursussen, seminars, bijscholing, etc. aanbieden (ook in het buitenland)	3	0	3
Bijeenkomsten om de kleine fokkers hulp/advies te bieden	9	2	11
Meer beschikbare keuzes/ inteelt verkleinen	14	7	21

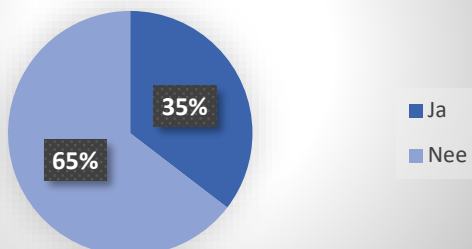
Figuur 3.1.9 Verbetering beperkende factoren

In de komende reeks aan vragen is er gekeken naar het kostenplaatje, opbrengst en verkoop van de fokker. Hier zijn alleen de rubrieken hobbyfokker en professionele fokker bij betrokken.

Als eerste wordt er een algemene vraag gesteld of de opbrengst de kosten goedmaakt. Het is duidelijk te zien in figuur 3.1.10b dat hoe meer zij fokken, hoe minder mensen aangeven dat zij hier problemen in ervaren. Bij de hobbyfokker geeft wel ruim 65% aan dat zij de opbrengst er niet tegenover vinden staan. Bij de professionele fokker neemt dit percentage al met bijna 10% af en is nog net meer dan de helft van mening dat het niet tegenover elkaar staat. Het is wel erg jammer om

te zien dat bij beide rubrieken het kleinere gedeelte maar aangeeft dat het uit financiële oogpunt het waard is om met Friese paarden te fokken.

Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?

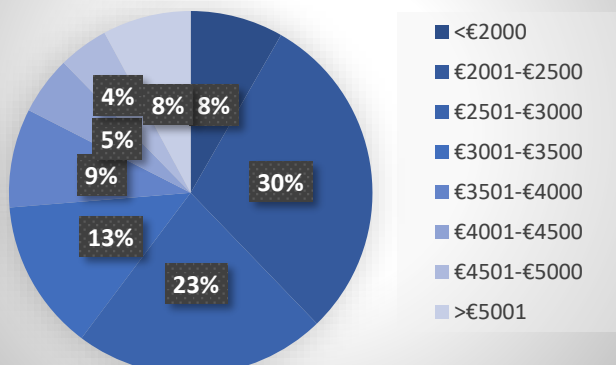
Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	34,3%	42,9%	35,4%
Nee	65,7%	57,1%	64,6%

Figuur 3.10b Spreiding kosten-opbrengst

Figuur 3.1.10a Kosten-opbrengst

Bij de volgende vraag is er gekeken naar hoe hoog de kosten per veulen worden ingeschat. Opvallend is te zien bij 3.1.11b dat de kostprijs voor een veulen bij een professionele fokker veel meer verspreid ligt. Bij de hobbyfokker geeft bijna 70% aan dat de kosten tussen de €2000 en €3500 liggen. Daarentegen schommelt het enorm bij de kosten van de professionele fokker, die vanaf een prijs van €2000 euro per categorie tussen de 10% en 20% aangeeft.

Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?

Figuur 3.1.11a Kostprijs veulen

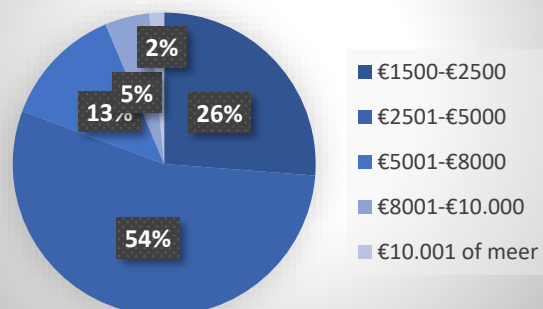
Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
<€2000	8,8%	4,9%	8,3%
€2001-€2500	32,3%	10,6%	29,5%
€2501-€3000	23,8%	13,0%	22,5%
€3001-€3500	12,8%	17,9%	13,5%
€3501-€4000	8,4%	11,4%	8,8%
€4001-€4500	4,0%	13,0%	5,2%
€4501-€5000	3,4%	11,4%	4,5%
>€5001	6,4%	17,9%	7,9%

Figuur 3.1.11b Spreiding kostprijs veulen

In figuur 3.1.12b is te zien dat de spreiding van de gekozen antwoorden bij beide rubrieken erg breed is. Opvallend is wel dat er maar een klein percentage van de hobbyfokker boven de €5000 aan opbrengst heeft per veulen.

Daarentegen gaf bij de professionele fokker bijna de helft aan dat zij meer dan €5000 aan opbrengst hebben per veulen. De verkoopprijzen verschillen dus nog behoorlijk tussen een hobbyfokker en een professionele fokker, maar daarentegen is de kostprijs (te zien in figuur 3.1.11b) bij de hobbyfokker gemiddeld wel lager.

Wat is de gemiddelde opbrengst per veulen in de afgelopen twee jaar?

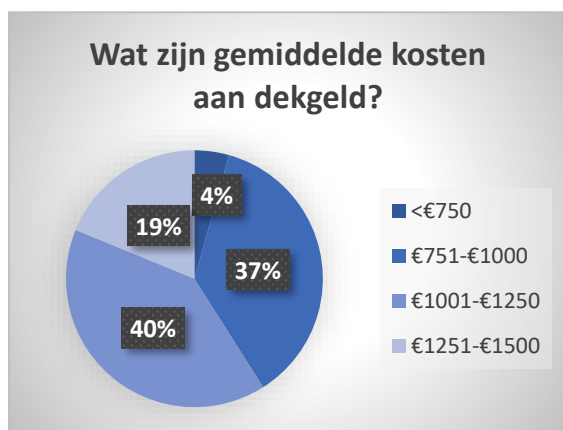

Figuur 1.1.12a Opbrengst veulen

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
€1500-€2500	27,4%	18,3%	26,2%
€2501-€5000	57,5%	33,9%	54,5%
€5001-€8000	10,8%	27,8%	13,0%
€8001-€10.000	3,4%	13,9%	4,7%
€10.001 of meer	0,9%	6,1%	1,6%

Figuur 3.1.12b Spreiding opbrengst veulen

Er is ook gekeken naar de kosten van het dekgeld en hoeveel de rubrieken ervoor over hebben om te betalen. Onderstaand in figuur 3.1.13b is te zien dat de hobbyfokker voornamelijk tussen de €750 en €1250 euro besteed aan het dekgeld. Daarentegen betaalt de professionele fokker meer aan dekgeld. Maar liefst 40% geeft aan boven de €1250 kwijt te zijn aan een dekking. Ruim de helft van de professionele fokker gaf aan tussen de €750 en €1250 kwijt te zijn per dekking.

Figuur 3.1.13a Kosten dekgeld

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
<€750	4,0%	6,7%	4,3%
€751-€1000	38,0%	27,5%	36,7%
€1001-€1250	42,2%	25,8%	40,2%
€1251-€1500	15,8%	40,0%	18,8%

Figuur 3.1.13b Spreiding kosten dekgeld

Om te onderzoeken of de afzet van de veulens goed verloopt, is er gevraagd of zij de veulens gemakkelijk kunnen verkopen. Bij beide rubrieken is gelukkig te zien dat maar een klein percentage onder de 20% aangaf dat zij hier problemen mee had. Helaas gaf wel bijna 50% van de professionele fokker aan dat zij redelijk gemakkelijk hun veulens konden verkopen. Dit is uiteraard nog niet waar wij naar streven, maar het is fijn dat er in ieder geval vooruitgang in is. De hobbyfokker lijkt het minst last te hebben bij de verkoop van zijn veulen, bijna 50% gaf hierbij aan hun veulens gemakkelijk te kunnen verkopen.

Figuur 3.1.14a Verkoop veulen

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	46,2%	32,5%	44,3%
Nee	16,0%	19,5%	16,4%
Redelijk	37,9%	48,0%	39,2%

Figuur 3.1.14b Spreiding verkoop veulen

Figuur 3.1.15a Vraag op de markt

Antwoord	Aantal
Te weinig paarden beschikbaar	4
Problemen met de prijs	5

Figuur 3.1.15b Waarom geen vraag op de markt

Wanneer er gekeken wordt naar de markt en het oogpunt vanuit de handelaar, is de volgende vraag gesteld. Het bleek, te zien in figuur 3.1.15a, dat 64% van de respondenten prima aan de vraag op de markt kan voldoen. Daarnaast geeft 36% aan dat zij niet aan de markt kunnen voldoen. Om wederom te onderzoeken waarom deze mening is ontstaan, werd een vervolgvraag opgezet.

In de tabel 3.1.15b is weergegeven dat er maar twee verschillende soorten antwoorden werden gegeven. Vooral de internationale participanten vonden dat er te weinig paarden op de buitenlandse markt beschikbaar zijn. De andere participanten hadden problemen met de prijs van het veulen.

3.2 Deelvraag II

- Welke invloed heeft het KFPS op de huidige fokkerij en hoe kan het KFPS de complicaties verkleinen om het aantal jaarlijks geboren Friese veulens te vergroten? –

Met deze deelvraag wordt er gekeken naar de rol van het KFPS en wat zij zouden kunnen veranderen of verbeteren om de fokkerij van Friese veulens te stimuleren. De resultaten zullen een beeld geven over de rol van het KFPS als informatiebron en wat zij verder kunnen betekenen voor de fokkers.

Bij de volgende vraag is aan alle fok gerelateerde rubrieken gevraagd wat voor hen de belangrijkste informatiebron is bij het maken van een hengsten keuze. Te zien in figuur 3.2.1b liggen de antwoorden vrij verspreid en verschillen niet erg tussen de rubrieken. Het opvallende is wel dat de rubriek handelstal minder gebruik maakt van de KFPS website en juist meer van hengstenkeuringen in vergelijking tot de hobbyfokker en professionele fokker. Tevens kijkt een handelstal minder naar de KFPS hengsteninformatie, dan de andere twee rubrieken.

Figuur 3.2.1a Informatiebron hengstenkeuze

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
KFPS website MIJN KFPS (verwantschap & inteelt & fokwaarden)	30,1%	30,8%	21,3%	30,0%
Hengstenkeuring	15,6%	11,8%	19,1%	15,2%
Studieclub fokvereniging	1,9%	1,2%	4,3%	1,8%
Hengstenhouder bepaalt mijn keuze	2,9%	2,4%	6,4%	2,9%
KFPS Hengsteninformatie	20,3%	21,5%	14,9%	20,3%
Achtergrondinformatie uit de Phryso	10,1%	10,0%	8,5%	10,1%
Hengstenshows	9,8%	10,6%	10,6%	9,9%
Anders, namelijk...	9,3%	11,8%	14,9%	9,8%

Figuur 3.2.1b Spreiding informatiebron hengstenkeuze

De respondenten konden hun eigen antwoord geven in deze vraag. In de onderstaande tabel van figuur 3.2.1c is te zien dat de hobbyfokker en handelsstal voornamelijk kijken naar de prestaties op een keuring, in tegenstelling tot de professionele fokker, die dit bijna niet aangaf. Bij alle drie de rubrieken gaf het grootste aantal respondenten aan uit te gaan van een eigen oordeel. Wat vrij bijzonder is bij de hobbyfokker, aangezien zij vaak minder kennis hebben over het fokken omdat het een hobby is. Nog een geliefd antwoord bij de hobbyfokker en professionele fokker is dat zij in overleg gaan met anderen in het vak.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Prestaties op keuring	45	3	2	50
Nakomelingen bekijken	18	5	2	25
Wat er beschikbaar is online	13	1	1	15
Overleg met de hengsthouders/ andere fokkers	44	9	0	53
Eigen oordeel/ onderzoek	71	17	2	90
Beperkte hengstenkeuze	9	4	0	13

Figuur 3.2.1c Stimulans fokkerij

Waarom kiest u voor deze informatiebron?

Er is daarna een vervolgvraag gesteld bij de eerste twee rubrieken waarom zij deze informatiebron kiezen bij de keuze van hun hengst. In de onderstaande tabel van figuur 2.12 is te zien dat het overgrote gedeelte van beide rubrieken deze kiezen vanwege het gemak of dat het de meest uitgebreide informatie biedt. Tevens is de betrouwbaarheid en duidelijke vermelding van de informatie belangrijk voor beide rubrieken. Er is in vergelijking weinig verschil tussen de gegeven antwoorden en de rubrieken.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Alle
Betrouwbare/ duidelijke informatie	170	39	209
Inteelt en verwantschap bekijken/ op merrie afstemmen	143	23	166
De hengst in het echt zien	60	9	69
Gemakkelijk onderling kunnen bespreken	24	0	24
Meeste gemak/ meest uitgebreid	237	40	277
Als vergelijkingsmateriaal	45	8	53

Figuur 3.2.2 Waarom informatiebron

Aan de hobbyfokker en professionele fokker is gevraagd of zij eventueel behoefte hebben aan advisering vanuit het KFPS bij de keuze van een hengst. Er is vrijwel geen verschil op te merken tussen deze twee rubrieken. Beide rubrieken geven met ongeveer 64% aan dat zij hier geen behoefte aan hebben. Toch geeft 36% aan dat zij hier wel behoefte aan hebben, wat nog een vrij groot percentage is. Hier kan het KFPS eventueel wel voor kiezen om op in te spelen.

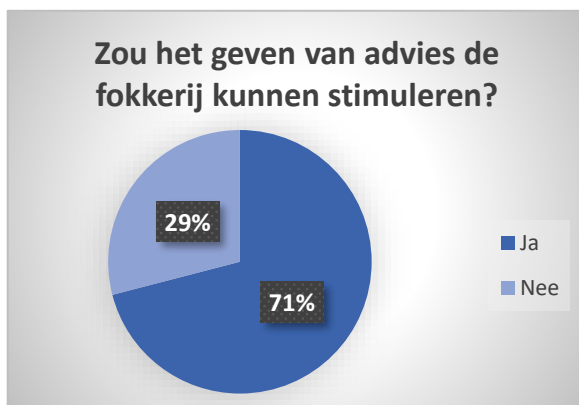

Figuur 3.2.3a Advisering KFPS

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	36,3%	35,6%	36,2%
Nee	63,7%	64,4%	63,8%

Figuur 3.2.3b Spreiding advisering KFPS

Als vervolgvraag is er gekeken of in het algemeen advies geven eventueel een stimulering zou kunnen zijn voor de fokkerij. Te zien in figuur 3.2.4b is dat ook hier vrijwel geen verschil zit tussen de rubrieken. Ruim 70% geeft aan dat advies wel degelijk de fokkerij zou kunnen stimuleren.

Figuur 3.2.4a Advisering fokkerij

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	70,8%	72,0%	71,0%
Nee	29,2%	28,0%	29,0%

Figuur 3.2.4b Spreiding advisering fokkerij

Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?

Om te achterhalen op welke manier het geven van advies stimulering kan bieden, is de volgende vraag aan beide rubrieken gesteld. Bij beide rubrieken zou het geven van kruisingsadvies of advies om een beter veulen te fokken een stimulans kunnen zijn voor de fokkerij. Daarnaast gaf een groot aantal van de hobbyfokkers aan dat zij vinden dat beginnende fokkers meer ondersteund moeten worden. Bij de professionele fokker werd aangekaart dat zij meer behoefte hebben aan het inzicht van ervaren fokkers. Zie figuur 3.2.5.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Geen mening/ niet van toepassing	80	17	97
Alle bekende informatie presenteren	24	4	28
Kruisingsadvies/ advies voor een beter veulen	195	44	239
Beginnende fokkers ondersteunen	98	8	106
Vooruitgang presenteren/ waarom hengsten of merries worden uitgesloten	20	4	24
Erfelijke gebreken presenteren	26	6	32
Inzicht ervaren/oudere fokkers gebruiken	66	11	77
Eigen weg volgen/ op eigen mening afgaan	48	4	52
Niet alleen gebruik maken van de 'grote spelers'	53	5	58
Moet een stamboek geen rol in spelen	0	2	2

Figuur 3.2.5 Welke manier een stimulans

Figuur 3.2.6a Ondersteuning verkoop

Er is een reeks van vier vragen gesteld, die betrekking hebben op de invloed van het KFPS op de fokkerij. Deze vier vragen zijn aan alle betreffende rubrieken gesteld, dus de hobbyfokker, professionele fokker en de handelsstal. Als eerste is er gekeken naar de eventuele ondersteuning die het KFPS kan bieden bij de verkoop van een veulen. Te zien in figuur 3.2.6b zit er een verschil tussen de rubrieken. Bij de hobbyfokker geeft bijna 87% aan geen behoefte te hebben aan

ondersteuning, bij de andere rubrieken is dit percentage iets lager. Het is wel prettig om te zien dat alle rubrieken weinig extra ondersteuning willen van het KFPS en de huidige ondersteuning genoeg vindt.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Nee	86,7%	76,6%	78,9%	85,2%
Ja, wat voor ondersteuning?	13,3%	23,4%	21,1%	14,8%

Figuur 3.2.6b Spreiding ondersteuning verkoop

Wanneer de respondenten wel aangaven dat zij graag ondersteuning zouden willen ontvangen, is er gevraagd welke ondersteuning. Te zien in figuur 3.26c gaven zowel de hobbyfokker als de professionele fokker aan dat zij graag meer begeleiding zouden willen ontvangen bij de verkoop, door bijvoorbeeld advies over de vraagprijs. Een aantal buitenlandse respondenten gaf aan dat er geen platform voor het buitenland beschikbaar is en dat dit wel zeer gewenst is. Tevens gaf een aantal hobbyfokkers aan dat zij meer reclame op andere platformen zouden willen zien en een aantal professionele fokkers, samen met de hobbyfokker, vonden dat de website van het KFPS niet genoeg geüpdatet op gebruik wordt.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Geen interesse/ mening	6	1	1	8
Databank	2	2	1	5
Marktplaats voor het buitenland	16	5	0	21
Meer begeleiding (bijv. met vraagprijs)	29	7	0	36
Reclame d.m.v. andere platvormen	17	1	1	19
Veiling	10	2	0	12
Fokkersvermelding	8	4	1	13
KFPS website is niet genoeg geüpdatet/ gebruikt	12	6	0	18
Gratis toegang tot marktplaats	10	1	0	11

Figuur 3.2.6c Welke ondersteuning verkoop

Figuur 3.2.7a Fokkersbijeenkomsten

Om terug te gaan naar de reeks van vier vragen over het KFPS. Bij deze vraag is er gekeken of er behoefte is aan meer fokkersbijeenkomsten. Bij hobbyfokker en professionele fokker is er praktisch geen verschil en gaf ruim 65% aan dat zij hier behoefte aan hebben om naar meer georganiseerde fokkersbijeenkomsten te gaan. Daarentegen gaf het grotere gedeelte van de rubriek handelsstal aan dat zij hier geen behoefte aan heeft.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	65,0%	68,3%	42,1%	64,9%
Nee, waarom niet?	35,0%	31,7%	57,9%	35,1%

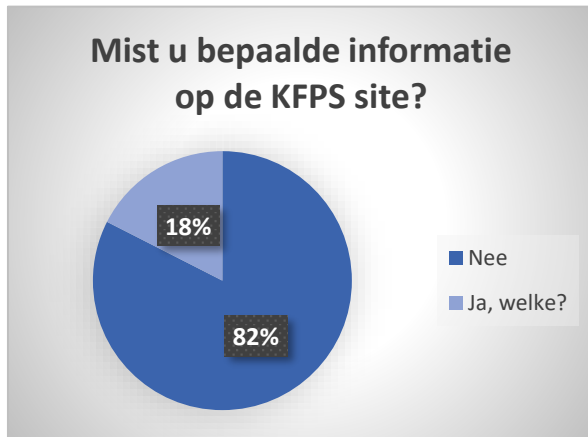
Figuur 3.2.7b Spreiding fokkersbijeenkomsten

Wanneer de respondent aangaf dat zij geen behoefte had aan fokkersbijeenkomsten, is er gevraagd waarom niet. In de onderstaande tabel van figuur 3.2.7c is te zien dat grootste gedeelte bij alle rubrieken simpelweg geen interesse heeft, hier zit weinig verschil tussen. Daarnaast is een relatief groot percentage hobbyfokkers van mening dat zij het met hun eigen kennis redden, ook vindt een relatief grote groep dat zij al genoeg doen en er genoeg informatie beschikbaar is. Opvallend is dat een aantal hobbyfokkers van mening is dat het niet geschikt is voor de kleine fokker, waarbij geen tot weinig respondenten van de andere rubrieken dit aangaven.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen interesse	84	10	6	100
Eigen kennis	25	4	2	31
KFPS doet al genoeg/ genoeg informatie online	57	0	1	58
Organiseren eigen bijeenkomsten	8	4	2	14
Geen tijd	38	6	0	44
Afstand is te groot/bestaat nog niet in het buitenland	37	6	0	43
Niet geschikt voor kleine fokkers	31	2	0	33

Figuur 3.2.7c Waarom geen fokkersbijeenkomsten

Tevens is er onderzocht of er bepaalde informatie mist op de KFPS site volgens de respondenten. Er is wel degelijk een verschil op te merken tussen de rubrieken. Bij de hobbyfokker gaf een ruim percentage van bijna 85% aan dat zij geen informatie missen. Daarentegen gaf de professionele fokker met 20% meer aan dat zij wel informatie missen op de site. Ook de handelsstal is er meer van overtuigd dat er bepaalde informatie mist dan de hobbyfokker.

Figuur 3.2.8a KFPS site

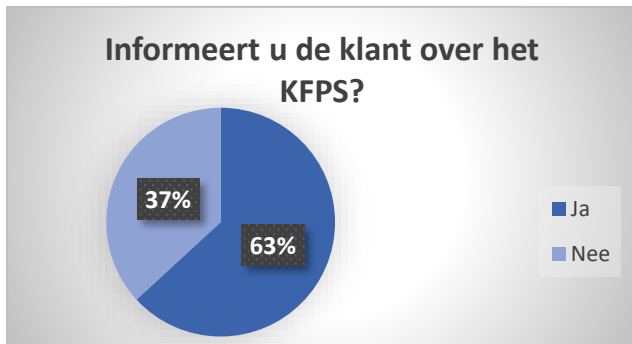
Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Nee	84,8%	65,0%	78,9%	82,5%
Ja, welke?	15,2%	35,0%	21,1%	17,5%

Figuur 3.2.8b Spreiding KFPS site

Aan de respondenten die aangaven dat zij bepaalde informatie misten op de site, is gevraagd welke informatie zij misten. In vergelijking is er een groot aantal professionele fokkers die aangaven dat zij aanvullende informatie over het veulen missen. Daarnaast vond de hobbyfokker dat er meer aanvullende informatie moest komen over de hengst, bijvoorbeeld over eventuele afwijkingen etc. en dat er meer informatie vrij gegeven moest worden over de fokker.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Aanvullende informatie fokmerrie	2	2	1	5
Ontbrekende informatie FHANA	0	4	1	5
Geen mening/ aanvulling	6	0	2	8
Aanvullende informatie veulens	14	20	0	34
Aanvullende informatie hengst (afwijkingen, dek programma, etc.)	39	0	0	39
Bedrijfsmatige aspecten/ financiële aspecten	1	6	0	7
Informatie over de fokker	24	2	0	26
Andere taal (Duits, Engels, Spaans)	6	2	0	8
Algehele informatie paard (chipnummer, gezondheid, etc.)	8	0	0	8
Aanvullende foto's of video's	4	0	0	4
Verwijzingen op de site algemene informatie	18	0	0	18

Figuur 3.2.8c Welke informatie KFPS site

Figuur 3.2.9 Informeren klant over KFPS

In figuur 3.2.9 is een overzicht te zien hoeveel bedrijven de klanten informeren over het KFPS bij de verkoop van het paard. Prettig is om te zien dat het overgrote gedeelte van de respondenten aangeeft de klant te informeren over het KFPS. De kleinere groep van 37% doet dit helaas niet.

Antwoord	Aantal
Doen ze niet	3
Verbale communicatie	4
Stamboek opties bespreken	5
Betrekken bij de vereniging	3

Figuur 3.2.10 Waarom en op welke manier informeert u de klant over KFPS

Voor een uitleg op het voorgaande antwoord, werd de volgende vervolgvraag gesteld: 'Waarom en op welke manier informeert u wel of niet de klant over het KFPS?'. Het is vrij duidelijk dat de meeste participanten de klanten verbaal spreken en daarnaast de stamboek opties vanuit het KFPS gebruikt bij het informeren van de klant.

Figuur 3.2.11 Stimuleren fokkerij NL

Het KFPS wil ook graag onderzoeken of zij voldoende de fokkerij stimuleert. Als eerste werd er gevraagd aan de participanten of zij voldoende de fokkerij in Nederland stimuleren. Het grootste percentage van 57% gaf aan dat het KFPS voldoende doet om de fokkerij te stimuleren. Helaas gaf een redelijk hoog percentage aan dat zij dit niet voldoende vindt. Er is aan alle participanten daarom een vervolgvraag gesteld.

Antwoord	Aantal
Juryleden synchroniseren/ eerlijke keuringen	7
Geen mening/ geen idee	4
Financieel oogpunt/ te hoge kosten	5
Het KFPS doet prima werk	5

Figuur 3.2.12 Waarom en op welke manier kan het stimuleren in NL

De vervolgvraag luidt: 'Waarom en op welke manier vindt u dat het KFPS de fokkerij wel of niet voldoende stimuleert?'. Het werd duidelijk dat een aantal deelnemers van mening waren dat er niet eerlijk gekeurd wordt en de jury meer gesynchroniseerd moet worden. Het ondersteunen bij de kosten is ook een stimulans.

Figuur 3.2.13 Kennisoverdracht KFPS

Bij de volgende vraag is er onderzocht of het KFPS voldoet aan de verwachte kennisoverdracht. In figuur 3.2.13 is te zien dat maar liefst 86% van de respondenten van mening is dat het KFPS voldoende informatievoorzieningen heeft. Helaas is 14% van mening dat dit niet voldoende wordt gedaan.

Antwoord	Aantal
Geen mening/ geen idee	5
Meer gebruik maken van online platform	3
Niet te veel in eigen regio hangen (meer informatie in het Engels)	4
Meer conferenties	3
Andere premies uitdelen	2

Figuur 3.2.14 Op welke manier een grotere rol spelen in kennisoverdracht

Als vervolgvraag is gesteld: 'Op welke manier zou het KFPS wel of niet een grotere rol kunnen spelen in de kennisoverdracht?'. De meningen zijn vrij verdeeld, maar de meesten zijn van mening dat het KFPS meer moet doen buiten Friesland. Het organiseren van fokkers- en kennisbijeenkomsten buiten Friesland/Nederland.

Figuur 3.2.15a KFPS doelstelling

Als laatste vraag is er onderzocht of de respondenten het wel eens zijn met de doelstelling die het KFPS heeft om meer geboren veulens te realiseren. In de onderstaande tabel van figuur 3.2.15b is te zien dat er wel degelijk een verschil zit tussen de rubrieken. De rubriek handelsstal is het vrijwel geheel eens met deze doelstelling. Daarentegen heeft de hobbyfokker nog zo zijn twijfels en geeft bijna 32% aan het hier niet mee eens te zijn, ook bij de professionele fokker zijn er een aantal het niet eens met de doelstelling, dit geeft bijna 22% aan.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	68,3%	78,4%	90,0%	69,9%
Nee, waarom niet?	31,7%	21,6%	10,0%	30,1%

Figuur 3.2.15b Spreiding KFPS doelstelling

Aan de respondenten die aangaven het niet eens te zijn met de doelstelling, is gevraagd waarom zij het niet eens zijn. Zowel bij de hobbyfokker als de professionele fokker was een belangrijke reden dat het vraag-aanbod omlaag zou gaan of de prijs van het veulen meer zou dalen. In vergelijking gaf daarbij een groot gedeelte van de hobbyfokker aan dat zij liever kwaliteit dan kwantiteit zien.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
De Fries moet exclusief blijven	10	0	0	10
Kwaliteit niet kwantiteit	75	4	1	80
Inteelt en verwantschap wordt hoger	24	1	0	25
Vraag/aanbod	64	7	1	72
Financiële oogpunt/ de prijs voor een veulen daalt	63	9	0	72

Figuur 3.2.15c Waarom niet achter KFPS doelstelling

3.3 Deelvraag III

- Zijn er nog kansen voor het fokken van het Friese paard in het buitenland? –

Naderhand werd het duidelijk dat het buitenland een veel grotere rol speelt in de fokkerij van Friese veulens dan van te voren ingeschat. In de resultaten van de andere deelvragen zijn soms ook gericht antwoorden gegeven over de beperkingen in het buitenland. In dit subhoofdstuk gaan we verder erop in waar er verbeterpunten liggen om de fokkerij buiten Nederland te stimuleren.

Figuur 3.3.1 Stimuleren fokkerij buitenland

Bij deze vraag is bekeken of het KFPS ook de fokkerij in het buitenland voldoende stimuleert. Te zien in figuur 3.3.1 geeft meer dan de helft van de deelnemers aan dat zij vinden dat het KFPS voldoende stimulans biedt aan de fokkerij. Helaas geeft ook 41% van de deelnemers aan dat zij dit niet vindt.

In de tabel van figuur 3.3.2 staan de antwoorden op de vervolgvraag: 'Waarom en op welke manier zou het KFPS wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren in het buitenland?' weergegeven. Duidelijk is dat ze meer kennisverspreiding willen vanuit experts in de fokkerij, niet het KFPS zelf. Ook het meer direct op klanten richten in het buitenland zou een belangrijke stimulans kunnen zijn. De deelnemers zijn nu van mening dat het buitenland nog een beetje wordt buitengesloten en niet genoeg wordt betrokken bij het KFPS

Antwoord	Aantal
Geen mening/ geen idee	3
Meer diversiteit in hengstenkeuze	2
Meer kennisverspreiding door specialisten	6
Meer direct op klanten richten	5
Goede premies aanbieden/ betere prijzen hanteren	2

Figuur 3.3.2 Waarom en op welke manier kan het stimuleren in het buitenland

Aan het einde van de enquête zijn twee vragen gesteld aan alle rubrieken om een laatste eigen ingeving en mening te geven. Aangezien de enquête zo veel is ingevuld, was het achteraf niet reëel om alle antwoorden mee te nemen in de analyse. Daarom is ervoor gekozen om alleen antwoorden vanuit het buitenland te analyseren en de resultaten te gebruiken om deze deelvraag te beantwoorden.

De eerste vraag: ‘Heeft u nog tips om de fokkerij te stimuleren?’, gaf heel veel inzicht in de complicaties bij het fokken en de verbeterpunten. Zo is duidelijk te zien in figuur 3.3.3 dat er meer hengsten en het daarbij diepvriessperma beschikbaar moet komen voor het buitenland. Daarnaast is de beschikbare informatie in andere talen te weinig. De keuringen en shows zouden beter begrepen en bekeken worden als er ook rekening wordt gehouden met andere talen. Zouden de leden het fijn vinden om de website (daarbij bepaalde artikelen etc.) en de Phryso vertaald te hebben en is de informatie erg lastig te vinden in vreemde talen. Een aantal respondenten waren van mening dat het bijna onmogelijk was om een hengst/merrie erkend te krijgen in het buitenland en dat de focus teveel op Nederland ligt. Moeten beginnende en kleinere fokkers meer ondersteuning krijgen en zou er veel meer gedaan kunnen worden aan de bekendheid van het Friese ras in het buitenland.

Heeft u nog tips om de fokkerij te stimuleren ?

Antwoord	Engels	Duits	Spaans	Totaal
Nee/geen mening	43	17	2	62
Meer hengsten (diepvriessperma) beschikbaar	34	5	2	41
Verlagen van de kosten (voornamelijk transportkosten of subsidies verlenen)	27	10	1	38
Bekendheid/winst te vergroten voor het buitenland (meer promoten)	23	9	3	35
Beginnende/kleinere fokkers meer betrekken en ondersteunen	19	13	2	34
Behoud het (barokke) Friese ras. Beter letten op genetische afwijkingen	17	11	1	29
Eerlijkere, betere en corresponderende keuringen	15	10	2	27
Meer informatie over het fokken zelf beschikbaar/vertaald voor het buitenland	24	6	3	33
Meer trainingen of bijeenkomsten over het ras en het fokken in het buitenland	22	8	2	32
Ondersteuning bij het verkopen van de veulens	15	4	1	20
De website (meer) en tijdschrift vertalen	13	2	1	16
Meer shows/keuringen in het buitenland (buitenlands friezen ook laten meedoen)	16	9	2	27
Fokkers, daarbij merries en hengsten, erkennen uit het buitenland	29	6	2	37
B-D boeken veulens toestaan	14	2	0	16
Gemakkelijkere communicatie met het KFPS	14	5	1	20

Figuur 3.3.3 Tips stimuleren fokkerij

De resultaten van de tweede vraag zijn weergegeven in figuur 3.3.4. De respondenten gaven aan dat zij zich buitengesloten voelen en dat het KFPS het buitenland veel meer moet betrekken. Mede door de keuringen, shows en de Phryso ook te vertalen of ondertitelen. Door de bekendheid van het Friese ras te promoten en vergroten in het buitenland. Meer trainingen en bijeenkomsten te

organiseren voor de fokkers, door middel van online trainingen, een specialist uit Nederland voorlichtingen te laten geven, fokkers naar Nederland te laten komen om de fokkerij te leren kennen, onderlinge bijeenkomsten te organiseren zodat de fokkers elkaar leren kennen, etc. Maar ook door meer shows en keuringen te organiseren in het buitenland. Een aantal waren ook van mening dat de beginnende en kleinere fokkers niet genoeg ondersteund worden bij het fokken, waardoor er soms verkeerde keuzes worden gemaakt bij het fokken of dat zij snel afhaken door de vele onoverzichtelijke informatie. Een aantal respondenten gaven ook aan dat zij meer controle willen vanuit het KFPS over de lokale verenigingen. Er gaat nu veel fout, waardoor leden afhaken en stoppen. Daarnaast gaven zij aan dat de keuringen eerlijker mogen en het stamboek zelf wat eerlijker moet zijn over hun rol naar het buitenland. Een aantal gaven ook aan dat zij vinden dat het Friese paard te veel wordt doorgefokt en dat ze bij het KFPS meer overzicht moeten houden om het mooie ras te behouden en de inteelt onder controle moeten houden. Meer keuze in hengsten te gebruiken voor de fokkerij, zou ook een verbetering zijn voor de fokkerij in het buitenland. De respondenten gaven aan dat zij nu veel moeite moeten doen om een goede hengst te vinden, die niet teveel voor verdere inteelt zorgt. Als laatste vonden een paar respondenten dat de recreanten, liefhebbers en voornamelijk de jeugd in het buitenland meer betrokken moet worden bij de fokkerij en het KFPS.

Heeft u nog suggesties in het algemeen voor het KFPS?

Antwoord	Engels	Duits	Spaans	Totaal
Nee/gaat goed	57	25	0	82
De recreanten/liefhebbers/jeugd meer betrekken	10	3	0	13
Het buitenland meer betrekken en gevoel geven	26	7	3	36
Meer informatie over het fokken zelf beschikbaar/vertaald voor het buitenland	27	10	2	39
Meer trainingen of bijeenkomsten over het ras en het fokken in het buitenland	24	10	1	35
Gebruik ook andere talen bij de shows/keuringen/tijdschrift, betrek het buitenland bij de shows	23	9	2	34
Meer shows/keuringen in het buitenland (buitenland ook laten meedoen)	20	5	2	27
Behoud het (barokke) Friese ras. Er is te veel inteelt en genetische afwijkingen	18	7	1	26
Beginnende/kleinere fokkers meer betrekken en ondersteunen, meer hengsten/merries herkennen	21	8	4	33
Bekendheid/winst vergroten voor het buitenland (meer promoten)	23	7	4	34
Wees eerlijker over het stamboek en eerlijkere keuringen	24	9	1	34
De buitenlandse besturen/lokale verenigingen (bijv. AFHS) werken niet juist. Meer controle vanuit het KFPS	22	7	4	33
Meer keuzes voor hengsten (diepvriessperma) in het buitenland	15	3	1	19

Figuur 3.3.4 Suggesties KFPS

3.4 Deelvraag IV

- Op welke manier kan het KFPS haar leden, buiten de (hobby) fokkers, aanzetten om Friese veulens te fokken? –

Het KFPS heeft ook leden die op dit moment niet fokken, bij hen kwam deze enquête ook terecht. Het zou uiteraard goed zijn als deze rubriek ook aangezet kan worden tot fokken. Bij de resultaten van deze deelvraag wordt achterhaald of zij ervoor open staan, waarom mensen besluiten om te gaan fokken en wat er nog meer gedaan kan worden voor deze rubriek vanuit het KFPS.

Bij de ruiters is onderzocht of zij eventueel ook geïnteresseerd zijn in de fokkerij. In figuur 3.4.1a is te zien dat maar liefst 80% aangeeft geïnteresseerd te zijn in het fokken van een veulen. Aan de 20% die nee heeft geantwoord is gevraagd waarom niet. Het overgrote gedeelte gaf simpelweg aan dat zij hier geen behoefte aan hebben. Bij een aantal bleken dat zij al eerder hebben gefokt, maar zijn gestopt doordat ze tegen problemen aanliepen of het fokken niet leuk vonden. Een gedeelte van de respondenten gaf aan dat zij de kosten die eraan verbonden zitten te hoog vinden.

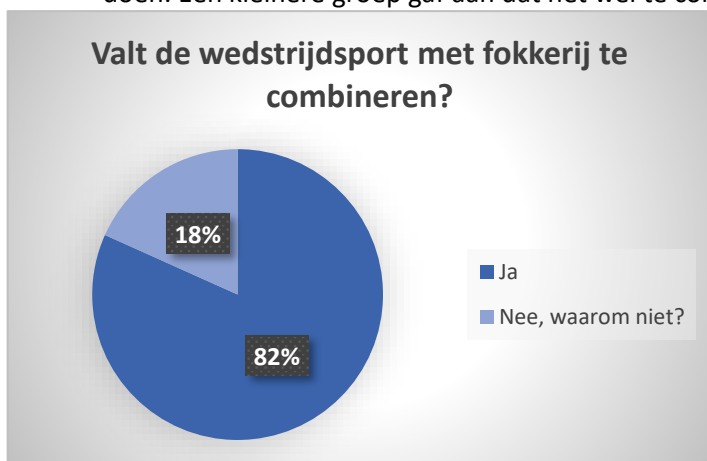

Figuur 3.4.1a Geïnteresseerd fokkerij

Antwoord	Aantal
Geen behoefte aan/ wil niet fokken	86
Te hoge kosten aan verbonden	28
Niet in bezit van een (geschikte) merrie	35
Fokken beviel mij niet	35
Ruimtegebrek	22
Weinig tijd	12

Figuur 3.4.1b Waarom niet geïnteresseerd fokkerij

Er is tevens gekeken naar de mening bij de rubriek sporter/recreant of de fokkerij valt te combineren. Het grootste gedeelte met 82% gaf hierbij aan dat zij van mening zijn dat het te combineren valt. Aan de overige 18% die het hier niet mee eens is, werd verder gevraagd waarom zij deze mening hadden. In de tabel van figuur 3.4.2b is te zien dat het grootste gedeelte geen mening heeft. Daarnaast gaf een grote groep aan dat het niet aan te raden is bij een merrie, omdat deze te lang moet herstellen na de dracht, waardoor er geen tijd meer over is voor wedstrijden. Een aantal respondenten vonden het te gecompliceerd om de fokkerij te combineren of miste de kennis om er een uitspraak over te doen. Een kleinere groep gaf aan dat het wel te combineren valt in de lagere wedstrijdklassen.

Figuur 3.4.2a Fokkerij combineren

Antwoord	Aantal
Geen mening/ niet van toepassing	60
Niet bij de merrie (moet te lang herstellen van de dracht)	59
Mist kennis over het onderwerp	13
Ruimte/ tijdgebrek	7
Te hoge kosten	6
Is te gecompliceerd	28
In de lagere klassen wel (vanaf L niet)	15

Figuur 3.4.2b Waarom kan combineren fokkerij niet

Op de diagram in figuur 3.4.3a zijn de meningen van de sporter/recreant toch erg verdeeld. Iets meer dan de helft (57%) vindt het niet nodig dat er meer georganiseerd zou worden voor de leden. Echter een grote groep van 43% zou graag zien dat er meer activiteiten georganiseerd worden door de KFPS.

Tabel figuur 3.4.3b Vooral het organiseren van vrije tijd activiteiten door het hele land zouden 103 deelnemers erg op prijs stellen. Mooie toertochten en “Friese paarden dagen” worden geopperd door de deelnemers. Ook is er bij 67 participanten behoefte aan cursussen en clinics die door de KFPS georganiseerd kunnen worden. Een opfrissing van het blad Phryso vinden 48 deelnemers ook wel nodig, zij missen toch wel het een en ander aan leuke activiteiten en verhalen van de gewone deelnemers en kleine fokkers.

Figuur 3.4.3a Meer betekenen sporters en recreanten

Antwoord	Aantal
Meer vrije tijd activiteiten organiseren	103
Meer advies over keuzen paarden/fokken/ziektes etc.	79
Phryso interessanter maken/meer leuke rubrieken en info	48
Meer cursussen en clinics aanbieden	67
De keuringen verbeteren / beter jury benoemen	20
Specifieke vragen over fokken en predicaat	29
Te weinig activiteiten/keuringen buiten Friesland	41
Geen mening	27

Figuur 3.4.3b Op welke manier meer betekenen sporters en recreanten

Figuur 3.4.4 Vanwege welke eigenschappen

Om te achterhalen waarom de rubriek liefhebber een Fries willen aanschaffen, is er gevraagd naar de eigenschappen die hen aanstaat. Bijna 30% geeft aan dat de Fries een betrouwbaar ras is. Ruim 24% neemt een Fries paard voor zijn raskenmerken. Daarnaast wil ruim 10% de Fries gebruiken als tuigpaard en ruim 13% als dressuurpaard. Ruim 21% wilt een Fries vanwege zijn veelzijdigheid.

Figuur 3.4.5 Bron zoeken paard

Het is belangrijk om te weten waar de liefhebber zijn veulens zoekt. Zo kunnen we het netwerk tussen de fokker en de potentiële afnemer vergroten. In de onderstaande staafdiagram is weer gegeven dat ruim 31% van de participanten bij de fokker zelf een veulen zoekt/afneemt. Bijna 23% kiest ervoor binnen zijn netwerk van Friese paardenliefhebbers te zoeken. Daarnaast zoekt bijna 14% een paard via marktplaats of E-horse en ruim 13% via de KFPS marktplaats.

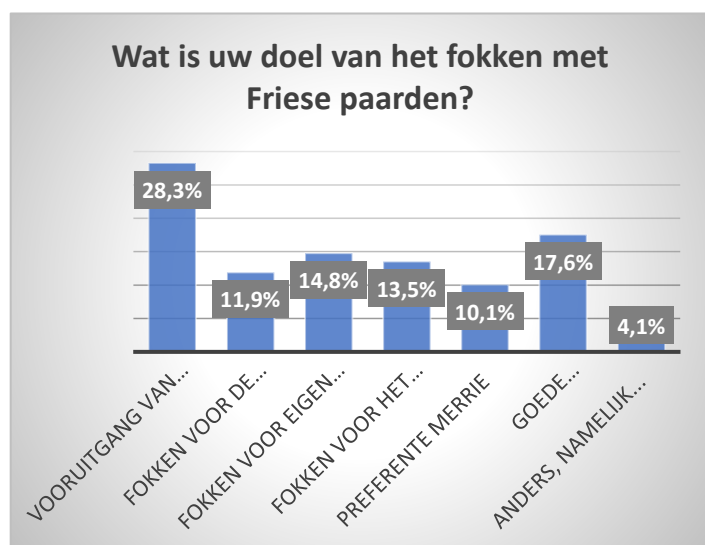
Figuur 3.4.6a Geïnteresseerd fokkerij

Om bij liefhebbers ook te onderzoeken of zij eventueel geïnteresseerd zijn in de fokkerij is er een vraag daarvoor opgesteld. In figuur 3.4.6a is te zien dat maar liefst 87% van de respondenten aangeeft dat zij eventueel geïnteresseerd zijn in het fokken van Friese paarden. Aan de overige 13% die aangeeft hier geen interesse in te hebben, is verder gevraagd naar de reden.

Antwoord	Aantal
Geen tijd	4
Te hoge kosten	2
Geen kennis	2

Figuur 3.4.6b Waarom niet geïnteresseerd fokkerij

Er waren maar weinig respondenten die aangaven dat zij niet geïnteresseerd waren. Daarvan gaf het grootste gedeelte aan dat zij simpelweg de tijd er niet voor hebben. Een kleiner gedeelte vindt de kosten te hoog en daarnaast hebben een paar te weinig kennis van de fokkerij.

Figuur 3.4.7a Doel fokken

Aan de drie rubrieken die aangaven dat zij zelf fokken werd gevraagd naar het doel van fokken met Friese paarden. Het mag duidelijk zijn in figuur 3.4.7a dat in alle drie de rubrieken 'vooruitgang van eigen fokkerij' een erg geliefd antwoord is. De rubriek handelstal had als meest gekozen antwoord 'fokken voor de verkoop', wat weer te verklaren is aan het feit dat een handelstal uiteraard bekend staat voor de inkoop en uiteraard verkoop van paarden. Daarnaast mag duidelijk zijn dat 'goede keuringsresultaten behalen' over alle drie de rubrieken een gelijk aantal gekozen percentage heeft, dat redelijk hoog is met ruim 17%.

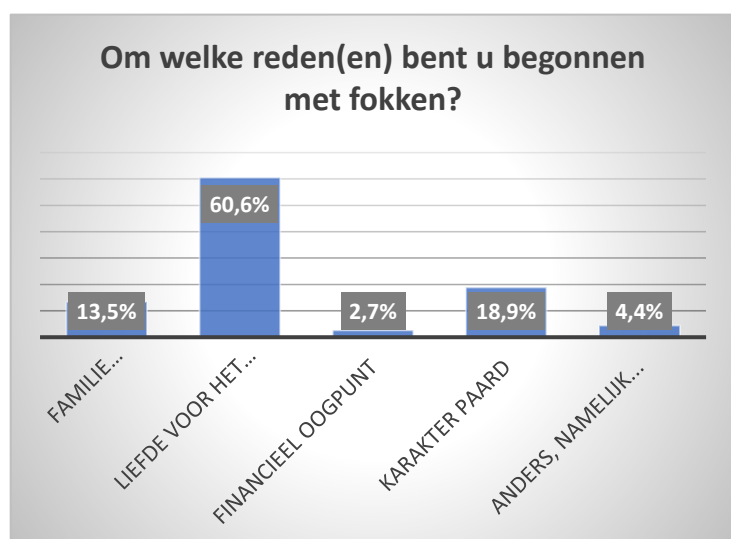
Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Vooruitgang van eigen fokkerij d.m.v. het streven naar het perfecte paard	29,0%	24,2%	29,2%	28,3%
Fokken voor de verkoop	11,6%	11,6%	37,5%	11,9%
Fokken voor eigen gebruik	16,2%	6,9%	12,5%	14,8%
Fokken voor het optimale sportpaard	12,1%	20,9%	16,7%	13,5%
Preferente merrie	9,8%	11,6%	8,3%	10,1%
Goede keuringsresultaten te behalen	17,2%	19,4%	16,7%	17,6%
Anders, namelijk...	4,0%	5,4%	0,0%	4,1%

Figuur 3.4.7b Spreiding doel fokken

Ruim 4% heeft ook een eigen antwoord gegeven op de vraag. Deze antwoorden zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Hierin is duidelijk dat zowel bij de hobbyfokker als bij de professionele fokker het behoud van het Friese ras een doel is voor hen om te fokken. Daarnaast geven een aantal respondenten aan dat zij voor de hobby fokken, opvallend is dat de verhouding tussen hobbyfokker en professionele fokker niet veel scheelt. Tevens is te zien dat de handelsstal geen eigen antwoord heeft opgegeven bij deze vraag.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Behoud van het Friese ras / inteelt voorkomen	23	8	0	31
Voor de hobby	25	4	0	29
Gestopt met fokken / fokt op het moment niet	5	0	0	5
Al het bovenstaande	2	1	0	3
Geschikte dekhengsten of fokmerries te fokken	5	3	0	8
Als gebruikspaar	14	2	0	16

Figuur 3.4.7c Doel fokken overig

Figuur 3.4.8a Reden fokken

Naast de vraag wat hun doel is om te gaan fokken, is tevens gevraagd om welke reden zij zijn begonnen met fokken. Zoals bij de voorgaande vraag, konden alle drie de rubrieken, die aangaven dat zij fokken, hier antwoord op geven. Te zien in figuur 3.4.8a is de voornaamste reden in alle drie de rubrieken het liefde voor het paard, daarnaast is ook het karakter van het paard een belangrijke reden was om te beginnen met fokken. Naar verwachting geeft een hoger percentage van de rubriek handelsstal aan dat zij zijn begonnen vanwege financieel oogpunt, in tegenstelling tot de hobbyfokker.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Familie aangelegenheid	14,2%	8,9%	13,3%	13,5%
Liefde voor het paard	61,2%	57,6%	46,7%	60,6%
Financieel oogpunt	1,9%	6,9%	13,3%	2,7%
Karakter paard	18,6%	20,7%	20,0%	18,9%
Anders, namelijk...	4,2%	5,9%	6,7%	4,4%

Figuur 3.4.8b Spreiding reden fokken

De respondenten konden ook een eigen antwoord opgeven. In figuur 2.4c is te zien dat het grootste gedeelte van de hobbyfokker hierbij aangaf dat zij voor de plezier zijn gaan fokken, het is ook de meest gegeven antwoord voor de professionele fokker. Bij de rubriek handelsstal heeft maar één iemand een eigen antwoord gegeven en die gaf aan dat zij in het bezit is van een goede merrie en daarom is gaan fokken.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
In bezit van een goede merrie	15	0	1	16
vanwege plezier/ hobby matig/ liefde voor het ras	28	6	0	34
Behoud van het Friese ras	8	5	0	13
Door vrienden/ connecties	3	1	0	4

Figuur 3.4.8c Reden fokken overig

4 Discussie

In de discussie wordt de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek beargumenteerd. De beperkingen van het onderzoek, de verwachtingen van de verzamelde resultaten worden bediscussieerd en een suggestie voor een vervolgonderzoek wordt besproken.

Om te beginnen bekijken we de betrouwbaarheid van het onderzoek. Bij de methodologie werd uitgebreid besproken hoe het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk is gemaakt en welke response er nodig was om deze betrouwbaarheid na te streven. De enquête is uiteindelijk door 2.624 respondenten ingevuld. Deze respondenten zaten verspreid over de gehele wereld. Waarvan het grootste percentage, met 1.839 respondenten, uit Nederland. Van de 10.000 mailadressen in Nederland, heeft dus ruim 18% de enquête ingevuld. Dit is een hoger percentage dan gemiddeld. De gemiddelde ratio van ontvangers die de mail opent, bekijkt en vervolgens wordt ingevuld is 4,38%. (Burgh, 2020) De response is groter geworden dan voorspeld en overtrof alle verwachtingen. Met de uitermate grote response is het met zekerheid te zeggen dat het voldoet aan de besproken betrouwbaarheidsnormen.

In eerste instantie was er een deelvraag die inging op de verdere fokkerij binnen Nederland. Er werd hier middels desk research onderzocht of andere belangrijke Nederlandse stamboeken ook complicaties ondervonden. Welke complicaties dit waren en hoe zij hiermee om gingen. Helaas wilden de meeste stamboeken niet meewerken, waardoor de deelvraag niet optimaal beantwoord kon worden. Tevens was de enquête dusdanig groot geworden, dat het niet noodzakelijk was om deze deelvraag mee te nemen bij het beantwoorden van de hoofdvraag. Vanwege deze reden is uiteindelijk het besluit genomen om het bij de enquête te laten.

Van te voren was er een kleine bezorgdheid over de grote van de enquête en de hoeveelheid vragen, maar de hoeveelheid viel mee door de rubrieken die waren gecreëerd. Een gemiddelde respondent was 5 tot maximaal 10 minuten bezig met het invullen van de enquête. Deze tijd correspondeerde met de tijd die van te voren was aangegeven bij de respondent. De enorm grote response op de enquête was van te voren niet verwacht, wat te merken is aan de hoeveelheid open vragen die zijn gesteld. Door de rubrieken werden niet alle vragen door de ruim 2.600 respondenten ingevuld. De laatste drie vragen wel en om die reden is ervoor gekozen om deze vragen niet in zijn geheel mee te nemen in het verdere onderzoek. De overige vragen binnen de rubrieken zijn allemaal geanalyseerd. Het analyseren van de open vragen heeft buitengewoon veel tijd in beslag genomen, door de hoeveelheid aan reacties. Achteraf zouden de open vragen een stuk verminderd kunnen, een aantal vragen kwamen teveel overeen of waren ongeveer hetzelfde beantwoord. Tevens had er bij een aantal open vragen ook gekozen kunnen worden voor een multiple choice vraag. Het is zonde dat er zoveel tijd besteed moest worden aan de analyse, wat ook de resultaten en de vervolg strategie vertraagde.

Al eerder aangegeven werd er gewerkt met een geselecteerd groepje mensen, die van dichtbij betrokken waren bij het KFPS. Deze groep heette de 'denktank' en bestond uit ongeveer twaalf personen. Met het opzetten van de vragenlijst voor de enquête had de 'denktank' volledige inspraak. Dit zorgde voor vertraging en soms irritatie of problemen. De vragenlijst is uiteindelijk zo enorm groot geworden door de inspraak van al deze personen. De begeleider vanuit het KFPS wilde al deze meningen mee nemen en iedereen tevreden stellen. Achteraf gezien zijn er ook aanzienlijk veel vragen gesteld die niet relevant waren aan dit onderzoek, maar alleen betrekking hadden op het KFPS zelf. Door de grote groep en teveel inspraak is de enquête in zijn geheel meerdere malen aangepast. Voordat de enquête online ging, werd hij eerst verstuurd naar de 'denktank'. Uiteindelijk zijn er meerdere vragen, ook meerdere malen veranderd en hebben zij hier teveel inspraak op

gehad. Deze veranderingen moesten namelijk niet één, maar vier keer worden doorgevoerd, vanwege de verschillende talen. Het nakijken van de enquête is tevens niet één keer, maar wel zeven keer gedaan. Het veroorzaakte veel vertraging en irritatie. Er werd met een te grote groep gewerkt, waar ook teveel naar geluisterd moest worden.

Als eerder vermeld, zijn er te weinig vragen gesteld gericht op het buitenland. De enquête is wel vertaald in vier verschillende talen. Toch zijn er maar twee vragen gesteld over het buitenland. Er was een overleg over deze kwestie, maar het overgrote gedeelte was van mening dat dit niet relevant zou zijn. Toentertijd was mijn mening al anders, achteraf gezien bleek het zo te zijn. Er is te weinig rekening gehouden in de enquête met de fokkerij in het buitenland. Pas in de open vragen werd duidelijk dat de respondenten uit het buitenland veel te zeggen hadden. Bovendien ging het vertalen van de enquête niet volgens plan. Ik heb zelf de vertalingen moeten doen, alleen Spaans kon ik niet voor mekaar krijgen. Het KFPS had hier een oplossing voor en zou deze vertalen. Naderhand klopte de Spaanse vertaling vanuit het KFPS helemaal niet, waardoor ikzelf de enquête in alle vier de talen heb vertaald en ingevoerd.

Wat opvalt uit het onderzoek is dat er in het buitenland te weinig keuze is voor een hengst. Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken dat de dekstations geen tot weinig begeleiding krijgen en er geen tot weinig gecertificeerde EU dekstations zijn. Er zou verder onderzocht moeten worden hoe het KFPS een betere rol kan spelen om meer gecertificeerde dekstations in het buitenland te creëren. Zo om het aanbod voor meer dekhengsten te verbeteren. Tevens kan het ermee te maken hebben dat de kwaliteit van het sperma van een Fries niet voldoende is om het in te vriezen. Uit onderzoek blijkt dat de vele inteelt bij het Friese ras ook negatieve gevolgen heeft op de kwaliteit van het sperma. (Dini, et al., 2020) Wanneer er weinig diepvries sperma beschikbaar is van Friese hengsten, heeft het negatieve gevolgen voor de keuzevrijheid in het buitenland.

Voor een vervolgonderzoek zou ik twee dingen aanraden: Het opzetten van de juiste marketingstrategie aan de hand van dit onderzoek en een verder onderzoek naar de complicaties bij het fokken in het buitenland. Om het onderzoek om te zetten naar actie is er verder onderzoek nodig wat hier de geschikte stappen voor zijn. Hiervoor wordt een marketingstrategie opgezet door het KFPS in samenwerking met een student van Hippische Bedrijfskunde. Daarnaast zou ik aanraden een gericht onderzoek te verrichten naar de fokkerij in het buitenland. Er is veel interessante informatie voortgekomen uit dit onderzoek vanuit het buitenland en het zal zeker helpen bij het beantwoorden van de hoofdvraag. Desondanks ligt er veel verbetering en zou een gericht onderzoek helpen bij een specifiekere strategie om de buitenlandse fokkerij van Friese veulens te helpen.

5 Conclusie & aanbeveling

In het laatste hoofdstuk van het afstudeerwerkstuk worden de conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. Met de conclusie wordt de centrale onderzoeksvraag beantwoord. Daarnaast wordt per conclusiepunt een aanbeveling gegeven. Een verdere uitleg over sommige aanbevelingen staat in bijlage VI.

Zoals van te voren verwacht spelen de kosten een grote rol bij het fokken van veulens. Met het onderzoek werd het duidelijk dat een van de grootste knelpunten voor het fokken ligt bij te hoge kosten. De respondenten gaven aan dat de kosten om een veulen te fokken te hoog lagen en daarbij de opbrengsten te laag. De hoge kosten worden voornamelijk aangegeven bij de stamboekkosten, keuringen en uiteraard het dekgeld. Uit het onderzoek bleek dat deze kosten het vaak onrendabel maken om te beginnen met het fokken. Een te lage opbrengst kan weer verhaald worden op andere factoren die daarbij een rol spelen. Zoals dat de fokkers nog steeds moeite ervaren bij de verkoop van de veulens. Het KFPS heeft al een strategie uitgezet om deze afzet te vergoten, maar volgens het onderzoek is de afzet nog niet groot genoeg. Wanneer er te weinig vraag is, wordt de vraagprijs ook lager, waardoor de winst uit een veulen ook verlaagd. Door een te lage opbrengst voor een veulen en te hoge kosten, maakt dit het fokken van een Fries veulen niet aantrekkelijk.

Als aanbeveling kan er gekeken worden om het Friese paard te gaan promoten op landgoed fairs. Door het Friese paard meer te promoten binnen Nederland zullen meer mensen geïnteresseerd raken in het ras. Er zal dan een show worden gegeven met alleen Friese paarden, die hopelijk interesse zal wekken bij de kijkers. Door meer interesse voor en meer bekendheid met het ras kan de afzet van het Friese paard vergroten. Door de vraag op de markt te vergroten, zal vrijwel automatisch de vraagprijs toenemen en daarbij de omzet van een fokker vergroten. Een ander advies zou zijn om sponsoring te bieden voor Friese paarden op grote wedstrijden. Friese paarden zijn toegestaan op internationale wedstrijden en zo zien mensen het ras hoog in de sport winnen. Als Friese paarden tevens worden gezien als echte sportpaarden zullen meer ruiters geïnteresseerd zijn in het berijden van het ras op wedstrijden. Door deze interesse te wekken zal er meer belang zijn bij het fokken van Friese veulens en zal de vraag voor het ras toenemen. Als laatste zou het een aanrader zijn om een subsidie te bieden voor het behouden van een Fries paard. Voor het behouden van het Gelders paard zijn er subsidies die vallen onder de subsidie voor zeldzame landbouwhuisdierrassen. Voor het Fries paard is het interessant om uit te zoeken of hier ook mogelijkheden liggen om zo bijvoorbeeld per geboren veulen of per fokker een subsidie te krijgen. Op deze manier wordt het verdienmodel voor fokkers van het Friese paard aantrekkelijker en dus aantrekkelijker voor (beginnende) fokkers om meer Friese veulens te fokken.

Uit het onderzoek blijkt er te weinig kennisgeving is over het fokken van een Fries paard. Het is voor de fokkers, en voornamelijk de beginnende fokkers, erg lastig de juiste informatie te vinden over het fokken. Tevens wordt het als erg hinderend gezien dat er veel inteelt is bij het ras. Dit maakt het vinden van de juiste combinatie om mee te fokken nog veel lastiger. Door de vele inteelt bij het Friese ras sluipen er ook veel genetische afwijkingen rond die soms als drager worden overgedragen en pas tot uiting komen met twee dragers. Het voorkomen van te grote inteelt is heel uitdagend en uitputtend voor de fokkers. Daarnaast wordt er aangegeven dat de kleine en beginnende fokkers te weinig ondersteuning krijgen bij het fokken. Zij hebben vaak te weinig kennis om een juist paard te fokken, wat niet alleen ten nadele komt van de inteelt, maar ook voor minder goede Friese paarden zorgt. Deze paarden scoren niet hoog op de keuringen en brengen een stuk minder geld op. Zo is het minder aantrekkelijk voor hen om te fokken en kan het de naam van het stamboek ook achteruit brengen. Als laatste is het heel duidelijk uit het onderzoek gekomen dat er te veel op naam van de fokker wordt gekeurd. Het komt tot grote nadelen als alleen de grote fokkers erkenning krijgen,

waarbij hun paarden worden goedgekeurd. De kleinere fokkers maken dan minder kans, terwijl zij misschien een beter paard voorbrengen. De keurmeesters zijn te veel bezig met op de naam van de fokker te keuren en tevens niet unaniem op mekaar afgestemd. Het verschilt per keuring welke eigenschappen worden beloond.

Om de kennisverspreiding te bevorderen wordt er geadviseerd om elk kwartaal een online interactieve sessie te houden tussen beginnende, kleine en ervaren fokkers. Hier kunnen vragen worden gesteld en lastige onderwerpen besproken worden. Dan zal er één keer per jaar een sessie fysiek plaatsvinden (zolang dit kan met corona) om fokkers de kans te geven hun netwerk uit te breiden. Hier kunnen lezingen worden gegeven of er kunnen gesprekken plaatsvinden met professionals in de sector. Daarnaast kan de kennis verbreed worden door netwerk- en/of congresdagen te organiseren voor (beginnende) fokkers. Zo kunnen professionals uit de sector innovatieve ideeën overdragen om zo het Friese ras te blijven verbeteren. De drempel voor beginnende fokkers om te beginnen wordt op deze manier verlaagd. Tevens kan er een initiatief worden opgezet om een buddysysteem op te zetten. Deze buddy kan helpen bij het maken van keuzes, delen van informatie en het overbrengen van de juiste kennis. Dit zal de drempel minder groot maken voor geïnteresseerden om te beginnen met fokken en het gemakkelijker maken voor beginnende fokkers. Zo wordt de kwaliteit van de fokkerij hoog gehouden en behoudt het ras een betere naam. Daarnaast zijn er veel ervaren fokkers die met pensioen gaan en geen opvolger hebben voor de fokkerij, maar aan de andere kant ook beginnende fokkers die moeite hebben om te beginnen. Door deze aan elkaar te koppelen is de drempel voor beginnende fokkers verlaagd en zullen gepensioneerde fokkers een kans krijgen om hun bedrijf over te dragen. Als laatste is het van groot belang om te beginnen met blinde keuringen. Blind keuren houdt in dat de naam van de fokker niet wordt benoemd bij het voorbrengen van het paard. De paarden die gekeurd worden, zijn dus niet meer gekoppeld aan de naam van een fokker. Zo voorkom je een oneerlijke verhouding tussen kleine en professionele fokkers, die beiden een goed paard voorbrengen. De keurmeesters moeten tevens beter op elkaar worden afgestemd en vaker bij elkaar komen om een gelijkgezinde voorkeur op te stellen. Door het gebruik van een format met bepaalde eigenschappen erop wordt een keuring al eenduidiger. Andere stamboeken, zoals het KWPN werken hier ook mee.

Een andere conclusie die getrokken kan worden heeft betrekking op de 'niet-fokkers' die mee hebben gedaan aan het onderzoek. Er zijn veel respondenten geweest die op dit moment niet bezig zijn met fokken, maar wel geïnteresseerd zijn in het Friese ras. Vele van hen gaven aan dat zij geïnteresseerd zijn in het fokken van een Fries veulen. Hier ligt een grote kans om de fokkerij aantrekkelijker te maken en meer mensen aan te zetten tot fokken. Alleen gaf deze groep aan dat ze de drempel om te beginnen met fokken te hoog vinden en de kennis er niet voor hebben. Ze weten niet hoe ze moeten beginnen en waar ze moeten zoeken naar de benodigde informatie. Zij voelen zich te weinig betrokken door het stamboek en laten het daarom maar vaak zitten, omdat ze er de moeite niet voor willen doen. Voor hen is het daarom enorm belangrijk om meer betrokken te worden bij het fokken en beter geïnformeerd te worden. Voor hen gelden dezelfde aanbevelingen die in de alinea hierboven zijn gegeven.

Een belangrijke conclusie die getrokken kan worden uit het onderzoek is de ontevredenheid in het buitenland. De fokkers in het buitenland zijn van mening dat zij te weinig worden betrokken bij het proces van het KFPS en te veel aan hun lot worden overgelaten. Er worden te weinig keuringen gehouden in andere landen en de keuringen in Nederland worden niet vertaald of ondertiteld. Velen zien hier een groot verbeterpunt om het aantrekkelijker te maken voor fokkers in het buitenland. Door de weinig keuringen zijn er maar weinig paarden goedgekeurd. Zonder goedgekeurde paarden is het tevens lastig om verder te fokken en een hogere omzet te realiseren. Daarnaast is de keuze

voor een juiste hengst erg miniem en is er veel meer kans op inteelt. Het importeren van sperma brengt ontzettend veel kosten met zich mee en er zijn te weinig goedgekeurde hengsten in het buitenland om uit te kiezen. Mede door de weinig gecertificeerde (EU) dekstations blijft de keuzevrijheid miniem. Het is belangrijk dat er meer ondersteuning wordt geboden om gecertificeerde (EU) dekstations te creëren in het buitenland. Het KFPS dient verder te kijken dan alleen Friesland en meer te organiseren en te ondersteunen in het buitenland. Voor het buitenland speelt het behouden van het Friese ras een grote rol en velen zijn van mening dat het KFPS te weinig kijkt naar de hoge inteelt en het vele doorfokken. Er mag ook meer gedaan worden aan het promoten van het ras. Er liggen veel mogelijkheden om de bekendheid van het mooie ras te vergoten. Tot op de dag van vandaag wordt hier geen gebruik van gemaakt. Als laatste worden in het buitenland ook de beginnende en kleine fokkers te weinig ondersteund. De drempel om te beginnen met het fokken van een Fries paard ligt heel hoog en daarbij zijn de kosten en opbrengst niet geheel aantrekkelijk. Een aantal bovengenoemde aanbevelingen kunnen worden toegepast op het buitenland, maar om over de juiste aanpak te beslissen wordt er aangeraden om een vervolgonderzoek op te zetten. In een vervolgonderzoek kan er beter gekeken worden naar de juiste aanpak van de problemen bij het fokken in het buitenland. Er worden duidelijk complicaties ervaren bij hen, maar er is in dit onderzoek te weinig focus gelegd op dit gebied.

Bibliografie

- (2002). In S. Budiansky, *De aard van het paard* (p. 248). Utrecht: Het Spectrum B.V.
- Akkerman, M., & Booij, A. (2019). *Het Friese paard*. Drachten: Het Koninklijke Friesch Paardenstamboek.
- Akkerman, M., Booij, A., & Dijk, C. (2019-2020). *KFPS Royal Friesian - Het Friese paard*. Drachten: Koninklijk Friesch Paarden-Stamboek.
- Aurich, J. E. (2012, augustus). *Artificial Insemination in Horses—More than a Century of Practice and Research*. Opgehaald van Science direct: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0737080612003310>
- Aurich, J. E. (2012, augustus). Artificial Insemination in Horses—More than a Century of Practice and Research. *Journal of Equine Veterinary Science; Volume 32, Issue 8*, 458-463. Opgehaald van Science direct: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0737080612003310>
- Beaulieu, A., Zakia, L. S., Ludwig, L., Kenney, D., Ratsep, E., & Nykamp, S. (2020). Oesophageal muscular hypertrophy and pulsion diverticulum in a Friesian horse. *VetRecord CaseReports Vol. 8*, 1093-1095.
- Black, C. S. (2018, Februari 12). Understanding primary outcomes, sample size calculation, and the perils of online calculators. *Pediatric Anesthesia; Volume 28, Issue 3*, 307-308. Opgehaald van Wiley online library: <https://onlinelibrary-wiley-com.aeres.idm.oclc.org/doi/10.1111/pan.13330>
- Brandes, C. (2018/2019). *Resultaten Denktank Toekomst paarden- en ponysector winter 2018/ 2019*. Ermelo: NRPS.
- Brandes, C. (2019). *Projecten Toekomst paarden- en ponyfokkerij en -sport*. Ermelo: NRPS.
- Bruinewoud, T., Goede, G. d., Dobbelaar, M., & Jong, G. d. (2013). *Karakter, de kracht van het Friese paard*. Leeuwarden: Hogeschool Van Hall Larenstein.
- Buis-Franken, Y. (2007). De voorbereiding op de geboorte : paard en gezondheid... ..dracht & geboorte. In *de strengen : het Nederlandse sportpaard / Warmbloedpaardenstamboek in Nederland*, 52-55.
- Burgh, N. V. (2020, april 22). E-mail benchmark. *e-Village*. Opgehaald van Frank Watching: <https://www.frankwatching.com/archive/2020/04/22/e-mail-benchmark-2020-stijging-kpis/>
- Cooper, W. L. (1980, November). *Artificial Breeding of Horses*. Opgehaald van Science direct: <https://www-sciencedirect-com.aeres.idm.oclc.org/science/article/abs/pii/S0196984617301611>
- Cooper, W. L. (1980, November). Artificial Breeding of Horses. *Veterinary Clinics of North America: Large Animal Practice; Volume 2, Issue 2*, 267-268. Opgehaald van Science direct: <https://www-sciencedirect-com.aeres.idm.oclc.org/science/article/abs/pii/S0196984617301611>
- Dascanio, J., & McCue, P. (2014). *Equine Reproductive Procedures*. Oxford: John Wiley & Sons, Inc.

- De oorsprong van de fokkerij.* (2015, December). Opgehaald van Wiki Groenkennisnet:
<https://wiki.groenkennisnet.nl/display/LFH/1.5+De+oorsprong+van+de+fokkerij%3A+de+geschiedenis+van+de+fokkerijwetenschap>
- Depew, C. G. (1995, mei). *Horse breeding management*. Opgehaald van Science direct:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0737080607804679>
- Depew, C. G. (1995, mei). Horse breeding management. *Journal of Equine Veterinary Science; Volume 15, Issue 5*, 228-229. Opgehaald van Science direct:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0737080607804679>
- Dietrich, S., & van Damme-Mineur, M. (2018). *Welke invloed hebben erfelijke gebreken op de toekomst van het Friese paard?* Dronten: Aeres Hogeschool Dronten.
- Dini, P., Bartels, T., Revah, I., Claes, A. N., Stout, T. A., & Daels, P. (2020). A retrospective study on semen quality parameters from four different. *Theriogenology, volume 157*, 18-23.
- Ducro, B. J., Bovenhuis, H., Oliehoek, P. A., & van Arendonk, J. A. (2011). Genetic diversity in the Friesian Horse. *Relevance of test information - Wageningen University*, 79-98.
- Ducro, B. J., Bovenhuis, H., Stout, T. A., & van Arendonk, J. A. (2011). Genetic parameters and founder inbreeding. *Relevance of test information - Wageningen University*, 99-114.
- Ducro, B. J., Windig, J., Hellings, I., & Bovenhuis, H. (2012). Genetic diversity and measures to reduce inbreeding in Friesian Horses. *10th World Congress of Genetics Applied to Livestock Production* (pp. 811-813). Wageningen: Wageningen University.
- Forster, P., Hurles, M., Jansen, T., Levine, M., & Renfrew, C. (2012). Origins of the domestic horse. *PNAS*, 109-110.
- Haanstra, L. (2008). *Opfok en training Friese paarden*. Lippenhuizen.
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2017). *Het Friese paard - Historie van paard*. Opgehaald van KFPS: <https://www.kfps.nl/HetFriesepaard/HetFriesepaard/Historievanpaard.aspx>
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2019). *Algemene informatie KFPS*. Opgehaald van KFPS: <https://www.kfps.nl/HetKFPS/Devereniging/AlgemeneInformatieKFPS.aspx>
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2019). *Fokkerspremie*. Drachten.
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2019). *Het Friese paard- Algemene informatie*. Opgehaald van KFPS: <https://www.kfps.nl/HetFriesepaard/HetFriesepaard/Algemeneinformatie.aspx>
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2019). *Jonge Fokker Plan*. Drachten.
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2019). *KFPS-Strategie 2019-2024*. Drachten.
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2020). *De vereniging het Friesch Paarden-Stamboek*. Opgehaald van KFPS: <https://www.kfps.nl/HetKFPS/Devereniging/AlgemeneInformatieKFPS.aspx>
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2020). *Jaarplan 2020 KFPS*. Drachten.
- Het Koninklijke Friesch Paarden-Stamboek. (2020). *Rapport vergadering promotie denktank*. Drachten.

- Het Koninklijke Friesche Paarden-Stamboek. (2010-2019). *Aantal geboren veulens 2010-2019*. Drachten.
- Heuvel, P. v. (2001). *Het Friese Paard*. Hoogland: Forte Uitgevers BV.
- Higgins, G., & Martin, S. (2012). Anatomie van het sportpaard. In G. H. Martin, *Anatomie van het sportpaard. Een visuele hulp bij het trainen, rijden en verzorgen* (p. 150). Newton Abbot: Media Boekservice BV.
- Hogeschool, D. H. (2016-2019). *Hippische Monitor*. Opgehaald van HAS Hogeschool: <https://www.has.nl/nl/has-onderzoek/artikelen/hippische-monitor-2020>
- Leegwater, P. A., Vos-Loohuis, M., Ducro, B. J., Boegheim, I. J., van Steenbeek, F. G., Nijman, I. J., . . . Schurink, A. (2016). Dwarfism with joint laxity in Friesian horses is associated with a splice site mutation in B4GALT7. *BMC Genomics volume 17*, 839.
- Mahdjoubi, D. (2010, Juni 10). Design Methodology as a Migration from Analytic Methodology. *dmi:Review; Volume 18, Issue 4*, 50-57. Opgehaald van Wiley online library: <https://onlinelibrary-wiley-com.aeres.idm.oclc.org/doi/10.1111/j.1948-7169.2007.tb00094.x>
- Minkema, D., Langlois, B., & Bruns, E. (1982, januari 15). *Horse breeding problems*. Opgehaald van Springer: <https://link-springer-com.aeres.idm.oclc.org/article/10.1186/1297-9686-14-1-114B>
- Minkema, D., Langlois, B., & Bruns, E. (1982, januari 15). Horse breeding problems. *Genet Sel Evol 14*, 114. Opgehaald van Springer: <https://link-springer-com.aeres.idm.oclc.org/article/10.1186/1297-9686-14-1-114B>
- Oldenbroek, K. (2015, December). *De oorsprong van de fokkerij*. Opgehaald van Wiki Groenkennisnet: <https://wiki.groenkennisnet.nl/display/LFH/1.5+De+oorsprong+van+de+fokkerij%3A+de+geschiedenis+van+de+fokkerijwetenschap>
- Oldruitenborgh-Oosterbaan, S. B. (2011, augustus 30). *The Friesian horse breed: A clinical challenge to the equine veterinarian?* Opgehaald van Wiley: <https://beva-onlinelibrary-wiley-com.aeres.idm.oclc.org/doi/10.1111/j.2042-3292.2011.00302.x>
- Oldruitenborgh-Oosterbaan, S. B. (2011, augustus 30). The Friesian horse breed: A clinical challenge to the equine veterinarian? *Equine Veterinary Education; Volume 24, Issue 2*, 66-71. Opgehaald van Wiley: <https://beva-onlinelibrary-wiley-com.aeres.idm.oclc.org/doi/10.1111/j.2042-3292.2011.00302.x>
- Pavord, T., & Pavord, M. (2006). *Handboek Paarden Ziekten*. Utrecht: Veltman Uitgevers.
- Pilliner, S., & Davies, Z. (2017). Equine Science; Third edition. In Z. Davies, *Equine Science third edition* (p. 480). Oxford: John Wiley & Sons Inc.
- Ploeg, M., Grone, A., Saey, V., de Bruijn, C. M., Back, W., van Weeren, P. R., . . . Delesalle, C. (2014). Esophageal Dysfunction in Friesian Horses: Morphological Features. *Veterinary Pathology Vol. 52*, 1142-1147.
- Scherenborg, M. (2011). Jury versus computer : beweging Fries paard doorgelicht. *BIT*, 50-51.
- Schurink, A., Shrestha, M., Eriksson, S., Bosse, M., Bovenhuis, H., Back, W., . . . Ducro, B. J. (2019). The Genomic Makeup of Nine Horse Populations Sampled in the Netherlands. *Genes*, 480.

- Simpa, K. (2009). *Dwerggroei bij het Friese paard ten gevolge van inteelt*. Gent: FACULTEIT DIERGENEESKUNDE; Universiteit Gent.
- Steekproefcalculator*. (2020). Opgehaald van <http://steekproefcalculator.com/steekproefcalculator.htm>
- Timmers, R., & Van Hal, M. (2016-2019). *Hippische Monitor*. Den Bosch: De HAS Hogeschool. Opgehaald van HAS Hogeschool: <https://www.has.nl/nl/has-onderzoek/artikelen/hippische-monitor-2020>
- Van Hall Larenstein. (2019). *Onderzoek naar het fokken van Friese paarden*. Leeuwarden.
- Verbeke, T., & Varewyck, M. (2016, Juli 7). Software to calculate sample size for different designs, including targeted and non-targeted surveys, as well as actual allocation and selection of sample units. *EFSA; Volume 13, Issue 7*, 1058. Opgehaald van Wiley: <https://efsa-onlinelibrary-wiley-com.aeres.idm.oclc.org/doi/10.2903/sp.efsa.2016.EN-1058>
- Vries, P. d. (2000). *Fokkerij*. Hoogland: Forte Uitgevers bv.
- Vries, P. d. (2005). *Paardenfokkerij*. Utrecht: Forte Uitgevers BV.
- Warmuth, V., Eriksson, A., Bower, M. A., Barker, G., Barrett, E., Hanks, B. K., . . . Manica, A. (2012). Reconstructing the origin and spread of horse domestication in the Eurasian steppe. *PNAS*, 8202-8206.
- Weerdt, d. M., & Oldenbroek, J. (2010). *Het paard in Nederland*. Wageningen: Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN).

Bijlagen

Bijlage I Opzet enquête KFPS fokkerij stimulering

*Alle vragen lopen opeenvolgend, behalve wanneer het is aangegeven bij de vraag zelf. Staat er bij een vraag een verwijzing aangegeven, dan wordt deze aangehouden. De verwijzingen staan schuingedrukt vermeld na de vraag op bij de antwoordkeuzes.

*Alle vragen waar geen 'Answer Choices' bij staan vermeld, zijn open vragen.

Vraag1: Hoe lang bent u al lid van het Koninklijk Friesch Paarden-stamboek (KFPS)?

Answer Choices

Niet

<5 jaar

6-10 jaar

11-20 jaar

>21 jaar

Vraag 2: Wat is uw geslacht?

Answer Choices

Man

Vrouw

Anders, namelijk...

Vraag 3: Wat is uw leeftijd?

Answer Choices

12-18 jaar – *vraag 4*

19-35 jaar – *vraag 4*

36-54 jaar – *vraag 5*

55+ jaar – *vraag 5*

Vraag 4: JongKFPS is de jongerenvereniging van het KFPS, deze jongerenclub organiseert vele evenementen en gezellige bijeenkomsten. Bent u lid van Jong KFPS?

Answer Choices

Ja

Nee, ik woon in het buitenland

Nee, waarom niet?

Vraag 5: In welk werelddeel bent u woonachtig?

Answer Choices

Inwoner van Europa – *vraag 7*

Inwoner van Noord-Amerika – *vraag 6*

Inwoner van Zuid-Amerika – *vraag 6*

Inwoner van Azië – *vraag 6*

Inwoner van Afrika – *vraag 6*

Inwoner van Oceanië – *vraag 6*

Inwoner van Antarctica – *vraag 6*

Vraag 6: In welk land bent u woonachtig? – vraag 9

Vraag 7: In welk land bent u woonachtig?

Inwoner van Nederland – *vraag 8*

Inwoner van Duitsland – *vraag 9*

Inwoner van België – *vraag 9*

Inwoner van Frankrijk – *vraag 9*

Inwoner van Spanje – *vraag 9*

Inwoner van Portugal – *vraag 9*

Inwoner van Italië – *vraag 9*

Inwoner van Verenigd Koninkrijk – *vraag 9*

Inwoner van Scandinavië – *vraag 9*

Inwoner van Oost Europa – *vraag 9*

Vraag 8: In welke provincie woont u?

Answer Choices

Noord-Holland

Zuid-Holland

Zeeland

Groningen

Friesland

Drenthe

Overijssel

Gelderland

Flevoland

Utrecht

Noord-Brabant

Limburg

Vraag 9: Hoeveel Friese paarden heeft u?

Answer Choices

Geen

1

2

3

4

5-10

>11

Vraag 10: Hoeveel niet-Friese paarden heeft u?

Vraag 11: Wat is uw belangrijkste relatie tot het Friese paard?

Answer Choices

Hobbyfokker – *vraag 12*

Beroepsmatige fokker – *vraag 42*

Sport & recreatie (eigenaar van een Fries paard) – *vraag 73*

Liefhebber (geïnteresseerd in het aanschaffen van een Fries paard) – *vraag 84*

Hengstenstation / handel / export stal – *vraag 91*

Geen van het bovenstaande – *vraag 133*

Vraag 12: Hoeveel veulens fokt u gemiddeld per jaar?

Answer Choices

1

2

3

4

5

>6

Vraag 13: Fokt u alleen met Friese paarden?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 14: Bent u van plan uit te breiden met het aantal fokmerries?

Answer Choices

Ja

Misschien

Nee

Vraag 15: Wat is uw doel van het fokken met Friese paarden?

Answer Choices

Vooruitgang van eigen fokkerij d.m.v. het streven naar het perfecte paard

Fokken voor de verkoop

Fokken voor eigen gebruik

Fokken voor het optimale sportpaard

Preferente merrie

Goede keuringsresultaten te behalen

Anders, namelijk...

Vraag 16: Om welke reden(en) bent u begonnen met fokken?

Answer Choices

Familie aangelegenheid

Liefde voor het paard

Financieel oogpunt

Karakter paard

Anders, namelijk...

Vraag 17: Vindt u dat de fokkers genoeg erkenning krijgen voor zijn/haar fokproducten?

Answer Choices

Ja

Nee, heeft u suggesties om dit te verbeteren?

Vraag 18: Bij diverse stamboeken en bij de drafspor is er een zogenaamde fokkerspremie. Deze premie is een financiële stimulans en erkenning voor de fokker. Zou dit een stimulans voor de fokkerij zijn?

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 19: Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?

Vraag 20: Hoe verhoudt het aantal fokmerries zich waarmee u in het verleden heeft gefokt?

Answer Choices

Meer – vraag 22

Minder – vraag 21

Gelijk – vraag 21

Vraag 21: Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken? – vraag 23

Vraag 22: Waarom bent u met meer merries gaan fokken?

Vraag 23: Wat is voor u de belangrijkste informatiebron bij de keuze van een hengst?

Answer Choices

KFPS website MIJN KFPS (verwantschap & inteelt & fokwaarden)

Hengstenkeuring

Studieclub fokvereniging

Hengstenhouder bepaalt mijn keuze

KFPS Hengsteninformatie

Achtergrondinformatie uit de Phryso

Hengstenshows

Anders, namelijk...

Vraag 24: **Waarom kiest u voor deze informatiebron?**

Vraag 25: **Heeft u behoefte aan advisering van het KFPS bij de keuze van een hengst?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 26: **Zou het geven van advies de fokkerij kunnen stimuleren?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 27: **Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?**

Vraag 28: **Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?**

Answer Choices

Nee

Ja, op welke manier?

Vraag 29: **Wat is de beperkende factor voor het fokken van een veulen?**

Answer Choices

Kosten – *vraag 30*

Tijdgebrek – *vraag 31*

Ruimtegebrek – *vraag 31*

Te lage opbrengst veulen – *vraag 30*

Geen problemen – *vraag 31*

Anders, namelijk... – *vraag 31*

Vraag 30: **Heeft u suggesties om de beperkende factoren te verbeteren?**

Vraag 31: **Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 32: Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?

Answer Choices

<€2000

€2001-€2500

€2501-€3000

€3001-€3500

€3501-€4000

€4001-€4500

€4501-€5000

>€5001

Vraag 33: Wat is de gemiddelde opbrengst per veulen in de afgelopen twee jaar?

Answer Choices

€1500-€2500

€2501-€5000

€5001-€8000

€8001-€10.000

€10.001 of meer

Vraag 34: Wat zijn gemiddelde kosten aan dekgeld?

Answer Choices

<€750

€751-€1000

€1001-€1250

€1251-€1500

Vraag 35: Kunt u de afgelopen twee jaar de veulens gemakkelijk verkopen?

Answer Choices

Ja

Nee

Redelijk

Vraag 36: U kunt uw veulens te koop aanbieden op de KFPS marktplaats. Heeft u behoefte aan meer ondersteuning vanuit het KFPS bij de verkoop van veulens?

Answer Choices

Nee

Ja, wat voor ondersteuning?

Vraag 37: Heeft u te maken gehad met sterfte bij de veulens de afgelopen 5 jaar?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 38: **Wat was de oorzaak van de sterfte?**

Answer Choices

Niet van toepassing

Sterfte rondom de geboorte

Sterfte na geboorte door ziekte

Sterfte door ongeluk

Anders, namelijk...

Vraag 39: **Heeft u behoefte aan meer door het KFPS of fokvereniging georganiseerde fokkersbijeenkomsten?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 40: **Mist u bepaalde informatie op de KFPS site?**

Answer Choices

Nee

Ja, welke?

Vraag 41: **Staat u achter de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens per jaar te realiseren? – vraag 133**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 42: Met hoeveel paarden fokt u?

Answer Choices

2-4

5-7

8-10

>11

Vraag 43: Bent u van plan uit te breiden met het aantal fokmerries?

Answer Choices

Ja

Nee

Misschien

Vraag 44: Wat is uw doel voor het fokken?

Answer Choices

Sportpaard

Fokmerrie

Dekhengst

Handelspaard

Vraag 45: Wat is uw doel van het fokken met Friese paarden?

Answer Choices

Vooruitgang van eigen fokkerij d.m.v. het streven naar het perfecte paard

Fokken voor eigen gebruik

Fokken voor de verkoop

Fokken voor het optimale sportpaard

Preferente merrie

Goede keuringsresultaten te behalen

Anders, namelijk...

Vraag 46: Om welke reden(en) bent u begonnen met het fokken?

Answer Choices

Familie aangelegenheid

Liefde voor het paard

Financieel oogpunt

Karakter paard

Anders, namelijk...

Vraag 47: Vindt u dat de fokkers genoeg erkenning krijgen voor zijn/haar fokproducten?

Answer Choices

Ja

Nee, heeft u suggesties om dit te verbeteren?

Vraag 48: **Bij diverse stamboeken en bij de drafsport is er een zogenaamde fokkerspremie. Deze premie is een financiële stimulans en erkenning voor de fokker. Zou dit een stimulans voor de fokkerij zijn?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 49: **Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?**

Vraag 50: **Hoe verhoudt het aantal fokmerries zich waarmee u in het verleden heeft gefokt?**

Answer Choices

Meer – vraag 52

Minder – vraag 51

Gelijk – vraag 51

Vraag 51: **Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken? – vraag 53**

Vraag 52: **Waarom bent u met meer merries gaan fokken?**

Vraag 53: **Wat is voor u de belangrijkste informatiebron bij de keuze van een hengst?**

Answer Choices

KFPS website MIJN KFPS (verwantschap & inteelt & fokwaarden)

Hengstenkeuring

Studieclub fokvereniging

Hengstenhouder bepaalt mijn keuze

KFPS Hengsteninformatie

Achtergrondinformatie uit de Phryso

Hengstenshows

Anders, namelijk...

Vraag 54: **Waarom kiest u voor deze informatiebron?**

Vraag 55: **Heeft u behoefte aan advisering van het KFPS bij de keuze van een hengst?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 56: **Zou het geven van advies de fokkerij kunnen stimuleren?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 57: **Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?**

Vraag 58: **Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?**

Answer Choices

Nee

Ja, op welke manier?

Vraag 59: **Wat is de beperkende factor voor het fokken van een veulen?**

Answer Choices

Kosten – *vraag 60*

Tijdgebrek – *vraag 61*

Ruimtegebrek – *vraag 61*

Te lage opbrengst veulen – *vraag 60*

Geen problemen – *vraag 61*

Anders, namelijk... – *vraag 61*

Vraag 60: **Heeft u suggesties om dit te verbeteren?**

Vraag 61: **Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?**

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 62: **Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?**

Answer Choices

<€2000

€2001-€2500

€2501-€3000

€3001-€3500

€3501-€4000

€4001-€4500

€4501-€5000

>€5001

Vraag 63: **Wat is de gemiddelde opbrengst per veulen in de afgelopen twee jaar?**

Answer Choices

€1500-€2500

€2501-€5000

€5001-€8000

€8001-€10.000

€10.001 of meer

Vraag 64: Wat zijn uw gemiddelde kosten aan dekgeld?

Answer Choices

<€750

€751-€1000

€1001-€1250

€1251-€1500

Vraag 65: Kunt u de afgelopen twee jaar de veulens gemakkelijk verkopen?

Answer Choices

Ja

Nee

Redelijk

Vraag 66: U kunt uw veulens te koop aanbieden op de KFPS marktplaats. Heeft u behoefte aan meer ondersteuning vanuit het KFPS bij de verkoop van veulens?

Answer Choices

Nee

Ja, wat voor ondersteuning?

Vraag 67: Heeft u een sterftegeval of veulens met een afwijking gehad in de afgelopen 5 jaar?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 68: Is dit of zou dit een belemmering kunnen zijn om door te gaan met de fokkerij?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 69: Wat was de oorzaak van de sterfte?

Answer Choices

Niet van toepassing

Sterfte rondom geboorte

Sterfte na geboorte door ziekte

Sterfte door ongeluk

Anders, namelijk...

Vraag 70: Heeft u behoefte aan meer door het KFPS of fokvereniging georganiseerde fokkersbijeenkomsten?

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 71: **Mist u bepaalde informatie op de KFPS site?**

Answer Choices

Nee

Ja, welke?

Vraag 72: **Staat u achter de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens per jaar te realiseren? – vraag 133**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 73: **Wat is uw discipline?**

Answer Choices

Dressuur

Mennen

Recreatie

Anders, namelijk...

Vraag 74: **Voor welk niveau bent u op dit moment startgerechtigd?**

Vraag 75: **Wat is uw hoogst behaalde hippische sportniveau?**

Vraag 76: **Wat voor geslacht heeft uw voorkeur voor het beoefenen van uw sport?**

Answer Choices

Merrie

Hengst

Ruin

Geen voorkeur

Vraag 77: **Bent u ook geïnteresseerd in de fokkerij?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 78: **Valt de wedstrijdsport met fokkerij te combineren?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 79: **Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?**

Answer Choices

Nee

Ja, op welke manier?

Vraag 80: **Als fokker dient u een volledig lidmaatschap van het KFPS af te sluiten. Wist u dat er een speciaal lidmaatschap is voor sport & recreatie gebruikers, het z.g.n. Royal Friesian Friends?**

Answer Choices

Ja – vraag 81

Nee – vraag 82

Vraag 81: **Bent u al lid van het Royal Friesian Friends? – vraag 83**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 82: **Zou u lid willen worden als Royal Friesian Friend van het KFPS?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 83: **Zou het KFPS nog meer voor sporters/recreanten kunnen betekenen?** – *vraag 133*

Answer Choices

Nee

Ja, op welke manier?

Vraag 84: Bent u geïnteresseerd in het aanschaffen van een Fries paard?

Answer Choices

Ja – *vraag 85*

Nee, waarom niet? – *vraag 133*

Vraag 85: Zou u voor een veulen of volwassen paard kiezen?

Answer Choices

Veulen

3-5 jaar onbeleerd

Ouder beleerd en betrouwbaar/verkeersmak paard

Vraag 86: Voor welk geslacht zou u kiezen?

Answer Choices

Merrie

Hengst

Ruin

Geen voorkeur

Vraag 87: Vanwege welke eigenschappen zou u een Fries paard aanschaffen?

Answer Choices

Dressuursport

Aangespannen sport

Specifieke raskenmerken / exterieur

Betrouwbaarheid

Veelzijdigheid

(sub)topniveau behalen

Vraag 88: Waar zou u zoeken naar dit paard?

Answer Choices

Handelsstal

Fokker

Marktplaats/E-horse

KFPS marktplaats

Sociale media

Netwerk van Friese

paardenliefhebbers

Vraag 89: Bent u geïnteresseerd in de fokkerij van Friese paarden?

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 90: **Leest u het ledenblad van het KFPS Phryso?** – *vraag 133*

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 91: Handelt u alleen in Friese paarden?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 92: Hoeveel Friese paarden verhandelt u per jaar?

Answer Choices

<5

6-25

26-50

51-75

>76

Vraag 93: Wat is de gemiddelde leeftijd van de door u verhandelde paarden?

Answer Choices

<1 jaar

1-3 jaar

4-7 jaar

>8 jaar

Vraag 94: Vanwege welke eigenschappen handelt u met Friese paarden?

Answer Choices

Dressuursport

Aangespannen sport

Specifieke raskenmerken / exterieur

Betrouwbaarheid

Veelzijdigheid

(sub)topniveau behalen

Vraag 95: Kunt u aan de vraag op de markt voldoen?

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 96: Verkoopt u het merendeel buiten Nederland?

Answer Choices

Ja – vraag 97

Nee – vraag 99

Vraag 97: Naar welke landen exporteert u?

Answer Choices

Noord-Amerika

Zuid-Amerika

Afrika

Azië

Oceanië

Duitsland

België

Frankrijk

Spanje

Portugal

Italië

Scandinavië

Verenigd Koninkrijk

Oostenrijk

Zwitserland

Hongarije

Oost Europa

Vraag 98: Loopt u tegen problemen aan bij de export van Friese paarden?

Answer Choices

Nee

Ja, welke problemen?

Vraag 99: Informeert u de klant over het KFPS?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 100: Waarom en op welke manier informeert u wel of niet de klant over het KFPS?

Vraag 101: Vindt u dat het KFPS de fokkerij voldoende stimuleert in Nederland?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 102: Waarom en op welke manier vindt u dat het KFPS de fokkerij wel of niet voldoende stimuleert?

Vraag 103: Vindt u dat het KFPS de fokkerij voldoende stimuleert in het buitenland?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 104: Waarom en op welke manier zou het KFPS wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren in het buitenland?

Vraag 105: Kennisoverdracht en informatievoorziening is een belangrijke factor van het KFPS. Is dit naar uw mening voldoende?

Answer Choices

Ja

Nee

Vraag 106: Op welke manier zou het KFPS wel of niet een grotere rol kunnen spelen in de kennisoverdracht?

Vraag 107: Heeft u een hengstenstation?

Answer Choices

Ja – *vraag 108*

Nee – *vraag 115*

Vraag 108: Hoeveel dekhengsten heeft u op uw station staan?

Answer Choices

1-3

4-6

>7

Vraag 109: Hoeveel dekkingen heeft u gemiddeld p/hengst p/jaar?

Answer Choices

<25

26-75

76-125

126-180

Vraag 110: Hoeveel klanten heeft u (unieke klanten p/jaar)?

Answer Choices

<25

26-50

51-100

101-200

201-500

>501

Vraag 111: Hoeveel klanten vragen u om advisering met betrekking tot hengstenkeuze?

Answer Choices

- 10%
- 25%
- 50%
- >75%

Vraag 112: Naar welke landen verkoopt u sperma?

Answer Choices

- Noord-Amerika
- Zuid-Amerika
- Afrika
- Azië
- Oceanië
- Duitsland
- België
- Frankrijk
- Verenigd Koninkrijk
- Spanje
- Portugal
- Italië
- Scandinavië
- Oost Europa
- Zwisterland
- Oostenrijk
- Hongarije

Vraag 113: Verkoopt of bemiddelt u in diepvriessperma?

Answer Choices

- Ja – *vraag 114*
- Nee, waarom niet? – *vraag 115*

Vraag 114: Zijn in uw ogen de resultaten van bevruchting met diepvriessperma naar wens?

Answer Choices

- Ja
- Nee, waarom niet?

Vraag 115: Heeft u op uw bedrijf ook fokmerries staan voor uw eigen fokkerij?

Answer Choices

- Ja – *vraag 116*
- Nee, waarom niet? – *vraag 127*

Vraag 116: **Hoeveel veulens fokt u per jaar?**

Answer Choices

1-3

4-5

6-10

>11

Vraag 117: **Wat is uw doel van het fokken met Friese paarden?**

Answer Choices

Vooruitgang van eigen fokkerij d.m.v. het streven naar het perfecte paard

Fokken voor de verkoop

Fokken voor eigen gebruik

Fokken voor optimaal sportpaard

Preferente merrie

Goede keuringsresultaten te behalen

Vraag 118: **Vanwege welke eigenschappen fokt u Friese paarden?**

Answer Choices

Dressuursport

Aangespannen sport

Specifieke raskenmerken / exterieur

Betrouwbaarheid

Veelzijdigheid

(sub)topniveau behalen

Vraag 119: **Om welke reden bent u gestart met fokken?**

Answer Choices

Familie aangelegenheid

Liefde voor het paard

Financieel oogpunt

Karakter paard

Vraag 120: **Vindt u dat de fokkers genoeg erkenning krijgen voor zijn/haar fokproducten?**

Answer Choices

Ja

Nee, heeft u suggesties om dit te verbeteren?

Vraag 121: **Bij diverse stamboeken en bij de drafsport is er een zogenaamde fokkerspremie. Deze premie is een financiële stimulans en erkenning voor de fokker. Zou dit een stimulans voor de fokkerij zijn?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 122: **Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?**

Vraag 123: **Hoe verhoudt het aantal fokmerries zich waarmee u in het verleden heeft gefokt?**

Answer Choices
Meer – vraag 125
Minder – vraag 124
Gelijk – vraag 124

Vraag 124: **Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken? – vraag 126**

Vraag 125: **Waarom bent u met meer merries gaan fokken?**

Vraag 126: **Wat denkt u wat de belangrijkste informatiebron is voor fokkers voor de keuze van een hengst?**

Answer Choices
KFPS website MIJN KFPS (verwantschap & inteelt & fokwaarden)
Hengstenkeuring
Studieclub fokvereniging
Hengstenhouder bepaalt mijn keuze
KFPS Hengsteninformatie
Achtergrondinformatie uit de Phryso
Hengstenshows
Anders, namelijk...

Vraag 127: **Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?**

Answer Choices
Nee
Ja, op welke manier?

Vraag 128: **Waar denkt u dat fokkers tegenaan lopen bij het fokken van een veulen?**

Answer Choices
Kosten
Tijdgebrek
Ruimtegebrek
Te lage opbrengst veulen
Geen problemen
Anders, namelijk...

Vraag 129: **Heeft u behoefte aan meer door het KFPS of fokvereniging georganiseerde fokkersbijeenkomsten?**

Answer Choices
Ja
Nee, waarom niet?

Vraag 130: **Mist u bepaalde informatie op de KFPS site?**

Answer Choices

Nee

Ja, welke informatie?

Vraag 131: **Heeft u behoefte aan ondersteuning vanuit het KFPS (bv online veiling) bij de verkoop van veulens?**

Answer Choices

Nee

Ja, op welke manier?

Vraag 132: **Staat u achter de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens per jaar te realiseren?**

Answer Choices

Ja

Nee, waarom niet?

Vraag 133: **Heeft u nog tips om de fokkerij te stimuleren ?**

Vraag 134: **Heeft u nog suggesties in het algemeen voor het KFPS?**

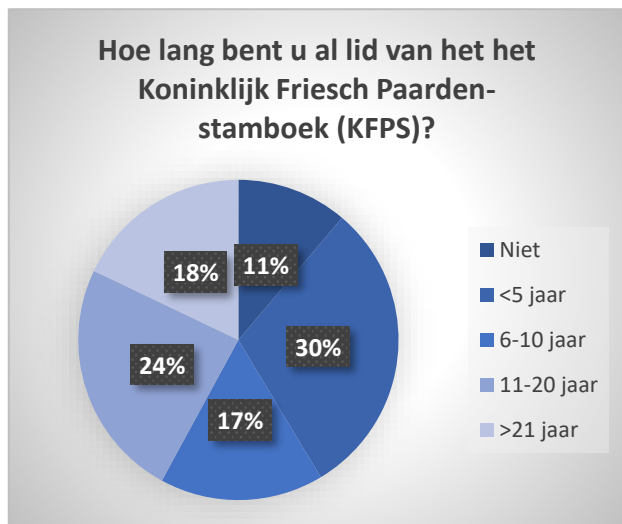
Vraag 135: **Om de vijf jaar organiseert het KFPS een succesvolle speciale jubileumvoorstelling. Heeft u suggesties voor de komende edities 2024 (145-jarig bestaan KFPS) & 2029 (150-jarig bestaan van het KFPS)?**

Bijlage II Geanalyseerde en uitgewerkte resultaten

In dit document komt de volledige analyse van de verschillende resultaten aan bod; onder andere de algemene gegevens van de respondenten en alle vragen van de enquête worden per stuk kort besproken en toegelicht. Daarnaast zijn er van een aantal vragen uit de enquête een vergelijking gemaakt, ook deze resultaten zijn kort besproken en toegelicht. Tevens worden de open vragen verder besproken en komen sommige antwoorden aan bod.

1.1 Algemeen vraagstuk

Om een beeld te creëren van de respondenten die hebben deelgenomen aan de enquête, zijn er een paar algemene vragen gesteld. Deze vragen zouden ook eventueel een correlatie aan kunnen tonen. Er hebben in totaal 2.654 respondenten geparticipeerd in deze enquête, waarvan 1.861 in het Nederlands, 540 in het Engels, 229 in het Duits en 24 in het Spaans. De eerste vraag ging gelijk over het lidmaatschap bij het KFPS. In figuur 1.1 is te zien dat de meeste leden in de afgelopen 5 jaar lid zijn geworden, daarnaast is te zien dat 11% nog geen lid (meer) is van het KFPS.

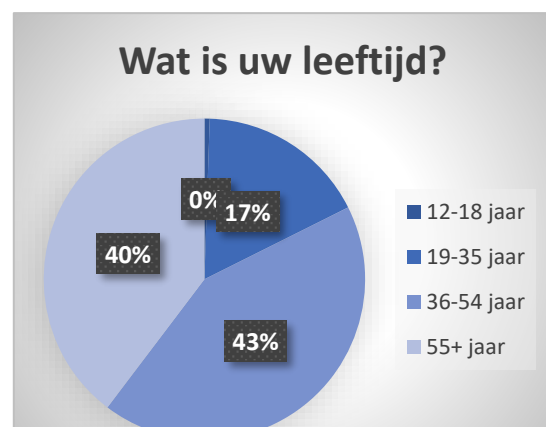
Figuur 1.1 Duur lidmaatschap KFPS

Figuur 1.2 Geslacht participant

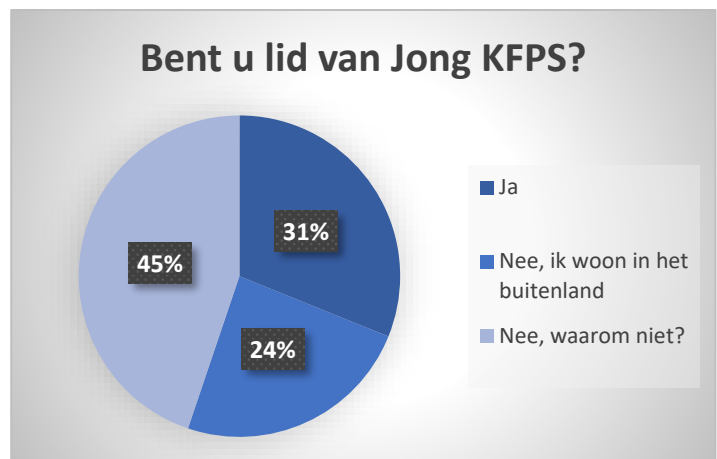
Opvallend is te zien in figuur 1.2 dat het aantal participanten die mee hebben gedaan niet wordt overgenomen door vrouwen. In de paardensport is het bekend dat maar liefst 80-85% van de ruiters vrouw zijn. Het mag dan zeker besproken worden dat 36% van de deelnemers in deze enquête man is. Dat is meer dan de gebruikelijke mannengroep in de paardensector.

In figuur 1.3 is te zien wat de leeftijd is van de participanten. Opvallend is dat er (bijna) geen participanten waren onder de 18 jaar oud. Een groot gedeelte is boven de 36 jaar oud, waarvan het grootste gedeelte met 43% tussen de 36 en 54 jaar oud is en 40% boven de 55 jaar oud. Er is maar een kleinere groep die jonger is dan 36 jaar en aan deze enquête heeft mee gedaan.

Figuur 1.3 Leeftijd participant

Wanneer de participanten op de voorgaande vraag hadden aangegeven dat zij tussen de 12 en 35 jaar oud zijn, werden zij geleid naar de volgende vraag. JongKFPS is de jongerenvereniging van het KFPS. Je kunt onder de 35 jaar een lidmaatschap aangaan als JongKFPS. Het lidmaatschap is alleen van toepassing in Nederland. Te zien in figuur 1.4a is 31% van de participanten geen lid, omdat zij in het buitenland wonen. Slechts 24% van de participanten is wel lid van JongKFPS. De 45% die geen lid zijn, is gevraagd waarom zij geen lid zijn.

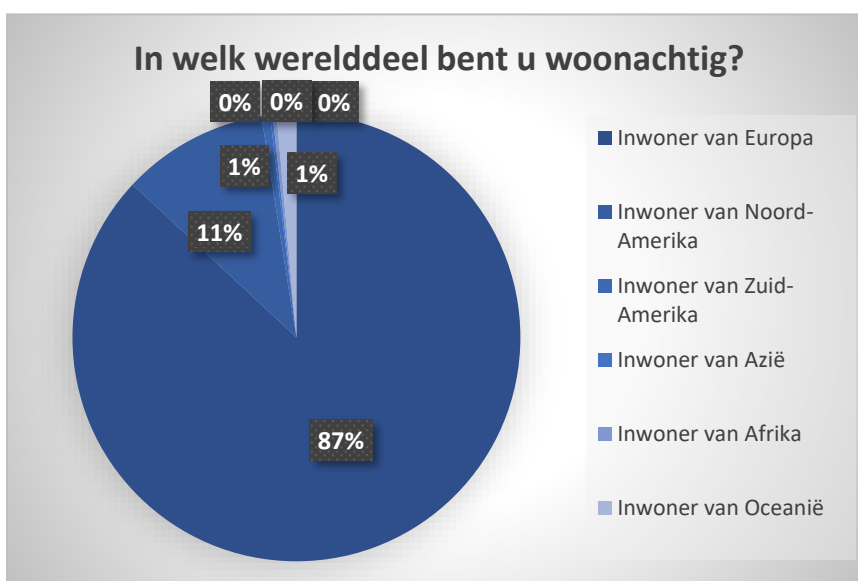
Figuur 1.4a Lidmaatschap JongKFPS

In figuur 1.4b is te zien dat de grootste factor, wat 56 participanten aangeven, de onbekendheid met het lidmaatschap is. Daarnaast waren 35 deelnemers niet geïnteresseerd of gaven geen reden, 27 deelnemers hebben er geen tijd voor of vonden de activiteiten te ver weg en 21 deelnemers hadden zich nog niet verdiept in het lidmaatschap. 16 participanten vonden zichzelf toch te jong (onder de 16 jaar) of te oud (boven de 25 jaar) om lid te zijn.

Antwoord	Aantal
Geen idee/onbekend met	56
Geen interesse/ geen reden	35
Geen fokkerij/ te weinig paarden	10
Vanwege leeftijd te oud/jong	16
Te duur/ financiële redenen	5
Geen tijd/ te ver weg	27
Nog niet in verdiept/ niet bij stil gestaan	21
Al lid van het KFPS/ geen lid meer	10
Antwoord niet van toepassing	13

Figuur 1.4b Waarom geen lid

In het onderstaande figuur 1.5 is te zien uit welk werelddeel de deelnemers komen. Te zien is dat twee werelddelen (bijna) niet zijn ingevuld, namelijk Azië en Afrika. Daarnaast komt maar 1% uit Zuid-Amerika en Oceanië. In het figuur is tevens te zien dat 87% woonachtig is in Europa en daarnaast 11% inwoner is van Noord-Amerika.

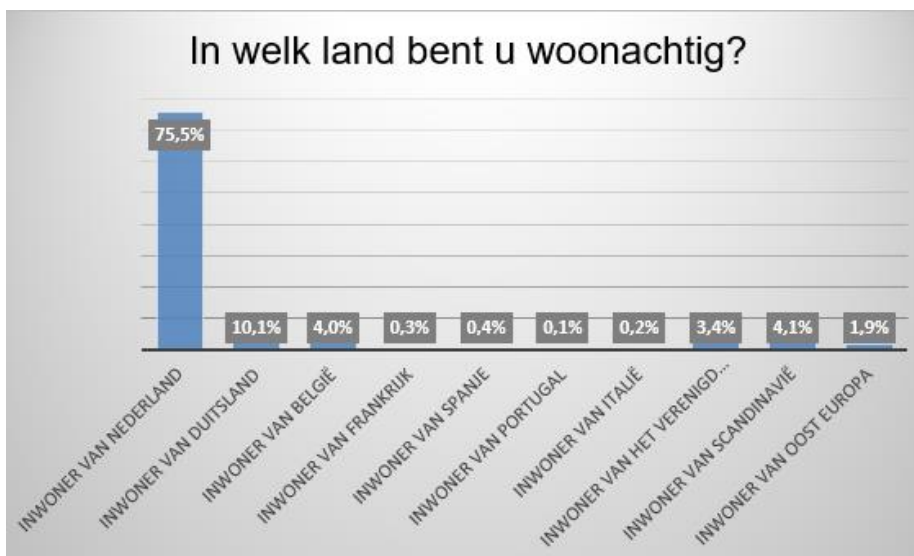
Figuur 1.5 Werelddeel woonachtig participant

Antwoord	Aantal
United States/USA	216
Canada	35
Mexico	21
Europa	3
Australië	38
Nieuw-Zeeland	4
Zuid Afrika	5
Nederland	14
Argentinië/Colombia	9
Israël	3

Figuur 1.6 Land woonachtig participanten

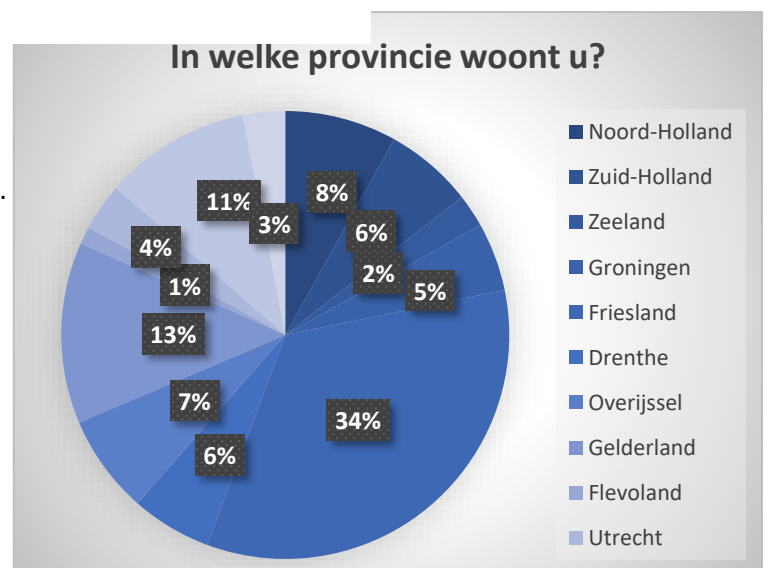
Wanneer de deelnemers op de voorgaande vraag een ander werelddeel hadden gekozen dan Europa werden zij doorverwezen naar de vraag: 'In welk land bent u woonachtig?'. Wat overeenkomt met het bovenstaande antwoord, komt het merendeel uit de Verenigde Staten van Amerika met maar liefst 216 participanten, dit is te zien in figuur 1.6. Daarnaast kwam een groot gedeelte uit Canada met 35 participanten en een groot gedeelte uit Australië met 38 participanten. Helaas is te zien dat een gedeelte van de deelnemers niet goed de voorgaande vraag heeft bekeken. Wel 14 deelnemers gaven aan dat zij woonachtig zijn in Nederland en 3 in andere landen van Europa. Hiernaast komen 21 participanten uit Mexico en 9 uit Colombia of Argentinië.

Wanneer de participanten op de vraag: 'In welk werelddeel bent u woonachtig?' hebben geantwoord met Europa, werden zij doorverwezen naar de onderstaande vraag. Te zien in de onderstaande figuur 1.7 is het grootste gedeelte woonachtig in Nederland met ruim 75%. Daarnaast woont een gedeelte in Duitsland met ruim 10%, in het Verenigd Koninkrijk met ruim 3%, België met 4% en Scandinavië met ruim 4%. De overige landen zijn minder populair met minder dan 2%.

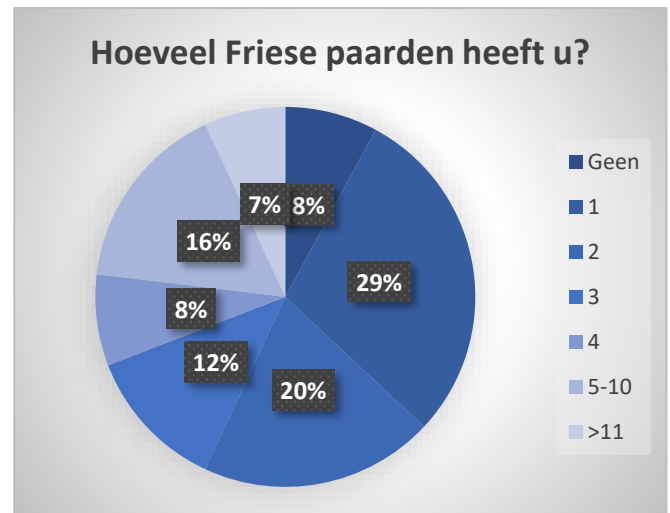
Figuur 1.7 Land woonachtig Europa participanten

Wanneer de participanten op de voorgaande vraag 'Nederland' hebben geantwoord, werd er gevraagd in welke provincie zij wonen. Het grootste gedeelte met 34% komt uit Friesland. Daarnaast komt 13% uit Gelderland en 11% uit Noord-Brabant. De minder populaire provincies zijn Flevoland met 1%, Zeeland met 2%, Limburg met 3% en Utrecht met 4%. Ruim 8% komt uit Noord-Holland en 7% uit Zuid-Holland.

Figuur 1.8 Provincie woonachtig participanten

Alle participanten kwamen uit op de volgende vraag. Met de vraag, afgebeeld in figuur 1.9, werd bekeken hoeveel Friese paarden er in bezit zijn. Het grootste gedeelte van de deelnemers met 29% heeft maar 1 paard. Daarnaast heeft 20% wel 2 paarden en maar liefst 20% 3 of 4 paarden. Wel 16% heeft 5 tot 10 paarden in zijn bezit en een kleinere groep van 7% heeft meer dan 11 paarden. Van de laatste twee groepen kan worden voorspeld dat zij een paard gerelateerd bedrijf hebben. Wat maakt dat 23% van de participanten een (kleinschalig) paardenbedrijf hebben.

Figuur 1.9 Aantal Friese paarden

Antwoord	Aantal
Geen/ 0	873
1	446
2	248
3	135
4	91
5	48
6 t/m 10	108
11 t/m 15	33
16 t/m 20	14
21 t/m 30	18
>31	14
N.v.t.	10

Figuur 1.10 Aantal niet-Friese paarden

In het figuur 1.10 is de vraag gesteld: 'Hoeveel niet-Friese paarden heeft u?'. Het geeft een duidelijk beeld weer hoeveel participanten een niet-Fries paard in bezit hebben en hoeveel er ook een (kleinschalig) bedrijf mee hebben. Minder dan de helft, maar liefst 873 participanten, gaf aan dat zij geen paard bezitten die niet tot het Friese ras behoort. Daarnaast hebben 446 deelnemers wel 1 niet-Friese paard in bezit en 248 hebben er 2 in bezit. Wel 135 deelnemers hebben 3 niet-Friese paarden, 91 deelnemers hebben er 4 en 48 deelnemers hebben er 5. Als we verder gaan kijken naar het aantal niet-Friese paarden in bezit, zijn het hoogstwaarschijnlijk (kleinschalige) bedrijven die werken met andere rassen. Er zijn zelfs 32 deelnemers die meer dan 21 paarden in bezit hebben die niet tot het Friese ras behoren. Zij zullen waarschijnlijk wel werken met Friesen, maar meer met andere rassen.

Om gerichtere vragen te stellen aan elke deelnemer van de enquête is besloten om rubrieken op te zetten voor de relatie die de deelnemer heeft met het Friese paard. De belangrijkste rubrieken van deze enquête waren de fokkers, maar andere participanten konden ook een inzicht geven over de fokkerij. Helaas is te zien dat 45% van de deelnemers sporters of recreanten waren, dit was niet de eerste doelgroep. Daarnaast is te zien dat 39% van de deelnemers zich als hobby fokker zien en 6% als beroepsmatige fokker. Dit is zijn onze belangrijkste doelgroepen samen met de groep hengstenstation/ handel/ export stal, waar 4% van de respondenten onder valt.

Figuur 1.11 Belangrijkste relatie

1.2 Hobby fokker

Wanneer er op de voorgaande vraag is ingevuld dat de belangrijkste relatie is als hobbyfokker, komen ze uit bij de volgende vragenlijst.

Figuur 1.12 Aantal gefokte veulens

In figuur 1.12 wordt de eerste vraag gesteld aan de hobbyfokker, namelijk hoeveel veulens zij fokken per jaar. Opvallend is dat het grootste gedeelte met 51% van de participanten maar 1 veulen per jaar fokt. Daarnaast zie je de groepen steeds verkleinen naarmate er naar meer veulens wordt gevraagd. Wat redelijk overeen komt met de verwachting van een hobbyfokker. De tweede grootste groep met 29% fokt 2 veulens per jaar en de derde groep met 11% 3 veulens. De groepen van 4 paarden of meer is in totaal maar 9% van de participanten.

Om te achterhalen of de participanten alleen met Friese paarden fokken of zich ook met andere rassen bezig houden, is de vraag in figuur 1.13 gesteld. Hier is te zien dat het overgrote gedeelte van de participanten alleen met Friese paarden fokt. Toch is er een overige 20% die zich ook met andere rassen bezighoudt. Dit zullen hoogstwaarschijnlijk de participanten zijn die meer dan 1 veulen per jaar realiseren.

Figuur 1.13 Fokken Friese paarden

Figuur 1.14 Uitbreiden fokmerries

In figuur 1.14 is afgebeeld of de deelnemers overwegen om uit te breiden met het aantal fokmerries. Het overgrote gedeelte (41%) geeft aan dat zij niet willen uitbreiden. Daarbij geeft 37% aan dat zij misschien willen uitbreiden met het aantal fokmerries. Het kleinste percentage van 22% zou graag met meer merries willen fokken. Het is duidelijk dat de meeste hobbyfokkers het huidige aantal fokmerries prima vinden en niet (perse) hoeven uit te breiden.

Om beter in kaart te brengen waarom de participanten zijn gaan fokken en wat het doel was van het fokken is de volgende vraag gebruikt, te zien in figuur 1.15a. Het meest gekozen antwoord is fokken voor de vooruitgang en streven naar het perfecte paard, daarnaast fokken voor eigen gebruik met 16% of het optimale sportpaard fokken met 12%. Een ander geliefd doel is het fokken voor goede keuringsresultaten, daar koos 17% voor. De overige 4% heeft een eigen antwoord op gegeven.

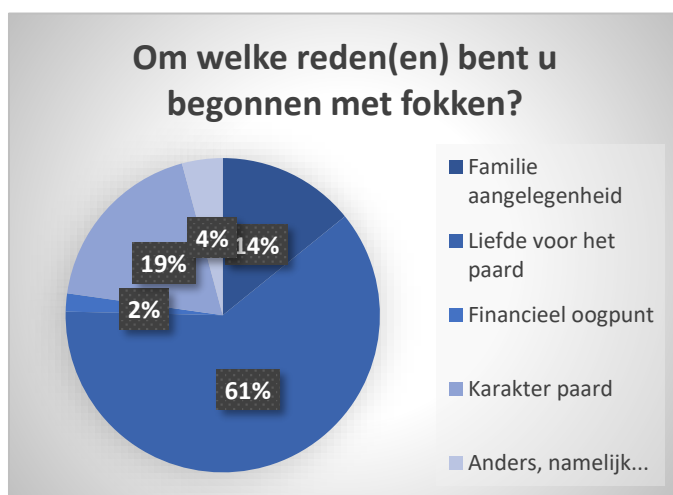
In het tabel 1.15b is weergegeven wat de overige 4% als eigen antwoord heeft opgegeven. Zoals voorspeld kon worden gaven de meeste deelnemers bij deze vraag aan dat zij voor de hobby fokken. Daarnaast gaven 23 deelnemers aan dat zij fokken om inteelt te verkleinen/voorkomen. De 14 deelnemers die aangaven dat zij het paard zelf gebruikten, behoorden eigenlijk tot de 16% aangegeven hierboven.

Figuur 1.15a Doel fokken

Antwoord	Aantal
Behoud van het Friese ras/ inteelt voorkomen	23
Voor de hobby	25
Gestopt met fokken/ fokt op het moment niet	5
Al het bovenstaande	2
Geschikte dekhengsten of fokmerries te fokken	5

Figuur 1.15b Doel fokken overig

Figuur 1.16a Reden begonnen met fokken

De eigen antwoorden varieerden tussen een aantal antwoorden te zien in figuur 1.16b. De meeste deelnemers gaven aan dat zij fokken voor de hobby of het liefde voor het ras. Daarnaast zijn 15 deelnemers begonnen, omdat zij in bezit waren van een goede merrie.

Een aantal vond het behouden van het ras een reden om te beginnen met fokken.

Naast vragen om het doel, werd er ook achterhaald om welke reden de participanten zijn gaan fokken. Duidelijk te zien in figuur 1.16 is dat het overgrote gedeelte fokt voor de liefde van het paard. Maar liefst 61% gaf dit aan als reden om te beginnen. Daarnaast is 19% begonnen met het fokken vanwege het karakter van het paard en 14% is begonnen door familie aangelegenheid. Maar een kleine groep met 2% gaf aan te zijn begonnen vanuit een financieel oogpunt. Tevens konden de deelnemers zelf een antwoord geven. 4% heeft een eigen antwoord gegeven.

Antwoord	Aantal
In bezit van een goede merrie	15
Vanwege plezier/ hobby matig/ liefde voor het ras	28
Behoud van het Friese ras	8
Door vrienden/ connecties	3

Figuur 1.16b Reden begonnen fokken overig

In figuur 1.17a ziet u het resultaat op de vraag aan de respondenten of zij voldoende erkenning krijgen. Ongeveer 63 % heeft aangegeven dat ze dat inderdaad vinden dat er voldoende erkenning is voor hun producten. De overige 37 % zo'n 359 respondenten vinden dat ze geen goede/juiste erkenning krijgen. Op de vraag waarom, zijn de antwoorden zeer verschillend zie onderstaande tabel.

Figuur 1.17a Erkenning fokkers

Opvallend in tabelfiguur is dat men niet tevreden is over de huidige gang van zaken m.b.t. tot de keuringen in het algemeen. De meeste respondenten (139 stuks) geven aan dat de grote en bekende fokkers anders gewaardeerd worden dan de kleine/onbekende fokker. Een veel voorkomende reactie is dat er “blinde keuringen” zouden georganiseerd moeten worden. Ook vinden de buitenlandse respondenten (64) dat ze weinig aandacht en erkenning krijgen voor hun fokproduct. Voor een kleine fokker is er tevens ook weinig erkenning maar ook krijgen deze regelmatig te maken met hoge kosten en zouden graag financiële ondersteuning willen.

Antwoord	Aantal
Nee/ geen mening	32
Financieel oogpunt/hoge kosten/ financiële ondersteuning	49
Kleine fokker krijgen weinig erkenning	46
Positiever/eerlijke keuringen	139
Hengsthouders te veel macht/dekgelden te hoog	11
Buitenlandse paarden krijgen weinig erkenning	64
Afzet veulens ondersteunen	18

Figuur 1.17b Waarom geen erkenning fokkers

Figuur 1.18a Fokkerspremie

Op bijgaande cirkeldiagram figuur 1.18a is te zien dat 75% van de respondenten eens is met een fokkerspremie. Slechts ¼ vind het geen goed idee dat er een premie bestaat. In onderstaande tabel figuur 1.18b is te zien dat de redenen nogal verschillen bij de respondenten er is door 238 personen een reden opgegeven waarom ze het geen goed idee vinden.

Opvallend op figuur 1.18b is dat bijna 121 respondenten het geen stimulans vinden omdat het gaat om de liefde voor het Friese paard en dat het een slecht beleid vinden om mensen op deze manier te motiveren om meer te fokken. Ook kun je in deze tabel zien dat de

kleine/basis fokkers (24) denken dat alleen de topfokkers hiervan profiteren. Er is ook een redelijk aantal respondenten (34) die vinden dat waardering voor een mooi Fries paard veel belangrijker is dan een fokpremie. De belangrijkste opmerking is meestal in de trant van “het moet geen geldkwestie zijn”.

Antwoord	Aantal
Geen stimulans/slecht beleid	121
Te hoge kosten	10
Paarden halen geen geld op (zoals bij dravers)	4
Lost niks op voor basisfokkerij (alleen voor topfokkers)	24
Waardering belangrijker	34
Geen mening/aanvulling	45

Figuur 1.18b Waarom geen fokkerspremie

In de onderstaande tabel uit figuur 1.19 zijn de antwoorden op de vraag: 'Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?' weergegeven. Er waren veel overeenkomende antwoorden. Overduidelijk is dat er een duidelijke stimulans gecreëerd kan worden door meer erkenning/waardering te geven aan de jonge of kleinere fokkers. Maar liefst 212 deelnemers gaven dit aan als antwoord. Om een voorbeeld te geven hoe deze antwoorden eruit zagen:

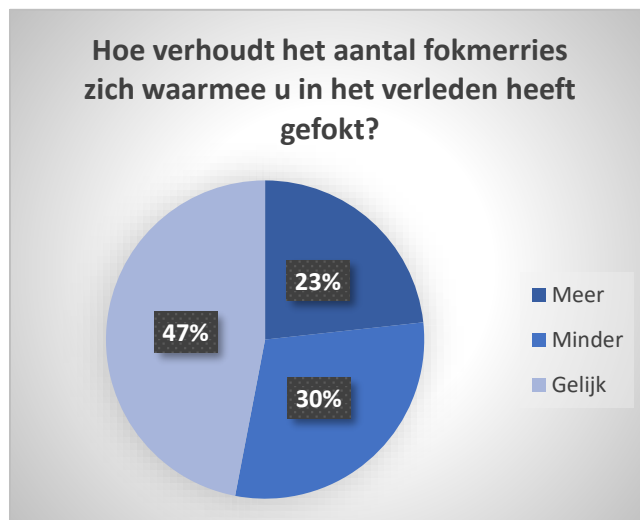
- 'Gelijke kansen, geen eigenaren noemen tijdens keuring. Blind keuren. Andere fokkers ook een kans geven'
- 'Kleine fokkers meer helpen en stimuleren en niet vergelijken met de grote jongens'
- 'Door een persoonlijk brief aan de fokker en een vermelding in het blad met een leuk verhaal.'

Op de vraag zijn er 84 participanten geweest die aangaven dat zij geen mening hadden op deze kwestie. Daarnaast waren 236 deelnemers van mening dat het kostenplaatje een stuk aantrekkelijker gemaakt mag worden. En 60 participanten vonden dat er andere merries of hengsten erkenning moeten krijgen of gebruikt moeten worden. De antwoorden varieerden onder andere:

- 'Om bepaalde lijnen te stimuleren in verband met inteelt en verwantschap'
- 'Met de juiste voorwaarden, zoals lage inteelt, lage verwantschap, kan zo ook de gezondheid verbeteren'

Antwoord	Aantal
Geen mening	84
(kleine) fokkers meer erkenning/ waardering/ advies geven	212
Andere fokproducten gebruiken/ erkenning geven	60
	236

Figuur 1.19 Hoe en op welke manier een stimulans

Figuur 1.20 Verhouding fokmerries

Om te achterhalen of de fokkers met meer, minder of gelijk aantal merries zijn gaan fokken in vergelijking met het verleden en wat de achterliggende reden hiervoor is, zijn de volgende vragen gesteld. In figuur 1.20 is te zien dat bijna de helft van de deelnemers met hetzelfde aantal merries fokt in vergelijking tot het verleden. Daarbij gaf 30% met minder merries te zijn gaan fokken. Het kleinste percentage met 23% gaf aan met meer merries te fokken dan in het verleden.

Wanneer de participanten op de voorgaande vraag 'gelijk' of 'minder' hadden geantwoord, kwamen ze bij de vraag: 'Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken?'. Aan de hand van deze vraag is te ontdekken waarom fokkers geen vooruitgang hebben gemaakt in de fokkerij of zelfs zijn achteruit gegaan in het aantal fokmerries. Het overgrote gedeelte met 186 antwoorden gaf aan dat zij de fokkerij te duur vonden, er te hoge kosten verbonden zaten aan het fokken of het financiële risico te groot is. Een aantal van 77 deelnemers gaf aan te weinig ruimte te hebben voor een extra fokmerrie en daarbij waren 44 deelnemers te oud om nog verder te gaan. 60 deelnemers gaven aan dat zij het lastig vonden om een goede merrie of hengst te vinden om het ras te behouden of zo weinig mogelijk inteelt te krijgen. Helaas vonden 16 deelnemers dat de veulens slecht te verkopen waren of dat de kosten niet tegenover de opbrengst stond. Daarnaast vonden 23 participanten dat het lag aan de lage ondersteuning van het KFPS of de oneerlijke keuring. Onderstaand een paar voorbeeld varianten:

- 'Mijn betrokkenheid bij het KFPS is niet meer zo sterk dan 10 jaar terug, als lid heb je door de ledenraad het gevoel dat je buitenspel staat. veranderingen die moeten plaats vinden duren veel te lang, omdat alles eerst via de ledenraad moet. op deze manier spannen we het paard achter de wagen in plaats er voor. het KFPS komt ook te vaak niet geloofwaardig over. dit is voor veel fokkers een reden om met de fokkerij te stoppen.'
- 'Omdat de beoordelingen niet altijd eerlijk zijn. Zeer goede merries / ruinen werden gedevalueerd omdat ze niet in Nederland gefokt waren.'

Antwoord	Aantal
Te duur/ te hoge kosten/ financieel risico te hoog	186
Te weinig ruimte	77
Leeftijd fokker	44
Overleden merrie/ gepensioneerd merrie	38
Verkoop veulen is slecht/ kosten zijn meer dan verkoop	16
Vindt alles goed lopen/ is bedoeld als hobby/ te weinig tijd	171
Oneerlijke jury of keuring/ geen ondersteuning vereniging	23
Het ras behouden/ geen goede merries of dekhengsten te vinden	60

Figuur 1.21 Minder/gelijk aantal fokmerries

Wanneer de participant geantwoord heeft met 'meer', kwam de vraag: 'Waarom bent u met meer merries gaan fokken?'. De grootste voordelen waren toch om betere veulens te fokken en betere fokresultaten te behalen, wel 50 mensen gaven dit aan als reden. Daarnaast is het behouden van een

Antwoord	Aantal
Financieel oogpunt	16
Goede merries aanhouden/ gefokte merrieveulens behouden	35
Liefhebberij/ hobby matig	47
Betere veulens te fokken/ mooie fokresultaten behalen	50
Verschillende lijnen combineren	8
Goede verkoop	7
Aanschaf/gift nieuwe merrie	18
Meer ruimte/ het kwam uit	17

Figuur 1.22 Meer aantal fokmerries

goede merrie een geliefde reden geweest of uit liefhebberij voor het Friese ras. Het verkrijgen van een geschikte merrie als gift of een goede merrie kunnen aankopen was ook een belangrijke reden.

Figuur 1.23a Informatiebron hengst

In figuur 1.23a is te zien dat de belangrijkste informatiebron bij de hengstenkeuze afkomstig is van het KFPS. Ruim 30% kiest voor informatie van de KFPS website en ruim 20% van de hengsteninformatie van het KFPS. Daarnaast zijn hengstenkeuringen en shows een belangrijke informatiebron met ruim 16% en een kleine 10%. Achtergrond informatie uit de Phryso blijkt ook geliefd met ruim 10 %.

Ruim 9% heeft een eigen antwoord ingevuld. Deze antwoorden zijn te zien in figuur 1.23b en geeft aan dat een van de belangrijkste informatiebronnen afkomstig is van de expertise van hengstenhouders of andere fokkers. Daarbij kijken een aantal deelnemers naar de prestaties op keuring en willen graag de hengst in het echt zien. Een groot aantal gaf aan dat ze op hun eigen oordeel afgaan en vertrouwen op hun eigen expertise.

Antwoord	Aantal
Prestaties op keuring	45
Nakomelingen bekijken	18
Wat er beschikbaar is online	13
Overleg met de hengsthouder/ andere fokkers	44
Eigen oordeel/ onderzoek	71
Beperkte hengstenkeuze	9

Figuur 1.23b Informatiebron hengst overig

Om te achterhalen waarom de participanten voor deze informatiebron kiezen en wat voor hen te belangrijkste motivatie is, wordt de volgende vraag gesteld: 'Waarom kiest u voor deze informatiebron?'. De meeste antwoorden kwamen neer op het gemak en de uitgebreide kennisoverdracht, dat vonden 237 participanten wel een voordeel. Daarnaast vonden 170 participanten het belangrijk dat de informatie betrouwbaar en duidelijk vermeld stond. 143 participanten gaven aan dat het bekijken van de verwantschap en het juist af kunnen stemmen op de merrie erg belangrijk is. Een voorbeeld antwoord hiervan was: 'Ik vind het vooral belangrijk om een gezond en duurzaam paard te fokken. Laag verwantschap. En daarbij komt dat de hengst ook nog goed bij de merrie moet passen betreft beweging, bouw etc'.

Antwoord	Aantal
Betrouwbare/ duidelijke informatie	170
Inteelt en verwantschap bekijken/ op merrie afstemmen	143
De hengst in het echt zien	60
Gemakkelijk onderling kunt bespreken	24
Meeste gemak/ meest uitgebreid	237
Als vergelijkingsmateriaal	45

Figuur 1.24 Waarom deze informatiebron

Figuur 1.25 KFPS ondersteuning keuze hengst

In het volgende figuur is weergegeven of de fokker behoefte heeft aan advisering van het KFPS. Het grootste gedeelte met 64% gaf hierbij aan er geen behoefte aan te hebben. Toch gaf 36% aan hier wel graag ondersteuning bij te krijgen. In de volgende vragen wordt hier verder op in gegaan. Dan wordt er dieper gezocht naar een eventuele stimulans voor de fokkerij.

Een groot deel van de participanten geeft aan dat het geven van algemeen advies wel de fokkerij kan stimuleren. In figuur 1.26 is te zien dat maar liefst 71% aangaf dit te zien als een stimulans. De overige 29% is van mening dat dit geen verdere stimulering is voor de fokkerij. Wilt het grootste gedeelte advies van andere partijen of willen ze meer algemeen advies, in plaats van alleen advies over een geschikte hengst. Dit is een relevant vraagstuk, waar verder naar gekeken moet worden aan de hand van deze vraag.

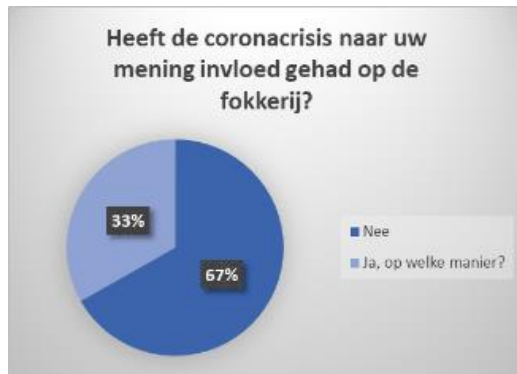

Figuur 1.26 Kan advies stimulering bieden

In de onderstaande tabel zijn de antwoorden op de vraag: 'Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?'. Opvallend is dat 195 participanten van mening zijn dat het geven van kruisingsadvies of advies om een beter veulen te fokken het beste de fokkerij kan stimuleren. Daarnaast denken 98 deelnemers dat het ondersteunen van de beginnende fokker zou helpen bij het stimuleren van de fokkerij. 53 deelnemers zijn van mening dat het niet alleen gebruik maken van de 'grote spelers', maar ook meer aandacht besteden aan de kleine fokkers, de fokkerij kan stimuleren. Daarnaast gaven 66 deelnemers aan dat zij graag meer advies/inzichten van ervaren fokkers willen krijgen. Een voorbeeld hiervan is: 'Door jonge onervaren fokkers in contact te brengen met ervaren fokkers, om zo een buitenstaander(moet wel verstand van paarden hebben) jouw merrie te beoordelen en de minder goede kanten van jouw merrie te verbeteren met een plus van de hengst.'

Figuur 1.27 Stimulering fokkerij door advies

Antwoord	Aantal
Geen mening/ niet van toepassing	80
Alle bekende informatie presenteren	24
Kruisingsadvies/ advies voor een beter veulen	195
Beginnende fokkers ondersteunen	98
Vooruitgang presenteren/ waarom hengsten of merries worden uitgesloten	20
Erfelijke gebreken presenteren	26
Inzicht ervaren/oudere fokkers gebruiken	66
Eigen weg volgen/ op eigen mening afgaan	48
Niet alleen gebruik maken van de 'grote spelers'	53

Figuur 1.28a Invloed coronacrisis

Op cirkeldiagram figuur 1.28a is te zien dat 67% vindt dat de coronacrisis geen invloed heeft gehad op de fokkerij. Echter 33% van de participanten heeft wel een opmerking gemaakt over de ontwikkeling van de fokkerij tijdens de coronacrisis. De antwoorden zijn niet altijd negatief zie onderstaande tabel figuur 1.28b.

Bij deze tabel zijn er 292 reacties verwerkt door de respondenten, wat opvalt zijn toch de verschillende reacties. 79 deelnemers geeft aan vooral de hengstenshows te missen. Ook zien 58 deelnemers de

Antwoord	Aantal
De handel/ export is achteruit gegaan	58
Geen/minder hengstenshows	79
Fokkers worden onzeker	47
Lagere inkomsten/financieel oogpunt	70
Positieve ontwikkelingen	17
Geen mening/aanvulling	21

Figuur 1.28b Welke invloed coronacrisis

handel achteruit gaan, maar er is toch ook een klein gedeelte die deze periode als positief ervaren omdat ze in alle rust kunnen fokken en juist de verkoop omhoog is gegaan omdat het "vakantiegeld van kopers is gebruikt voor aanschaf van een paard". Een groep van 70 deelnemers geeft aan minder inkomsten ten gevolge van de coronacrisis te hebben.

Figuur 1.29a Beperkende factoren

In het volgende figuur is te zien dat een erg grote beperkende factor onder de deelnemers toch de kosten zijn. De hoge kosten zijn voor 41% van de deelnemers een beperkende factor. Daarnaast geeft 16% aan dat ze een te lage opbrengst maken bij de veulen, 9% dat er te weinig ruimte tot zijn beschikking is en 6% dat zij te weinig tijd hebben. Gelukkig geeft nog 16% aan dat zij geen problemen ervaren bij het fokken van veulens en 12% heeft een eigen antwoord ingevuld.

In de onderstaande tabel is weer gegeven wat de participanten nog meer een beperkende factor vinden. Veel vinden dat de kosten te hoog zijn in vergelijking tot de opbrengst van het veulen. Een aantal geven aan dat er gezondheidsproblemen (kunnen) ontstaan bij het paard of dat de leeftijd van de fokker negatief meespeelt.

Figuur 1.29b Beperkende factoren overig

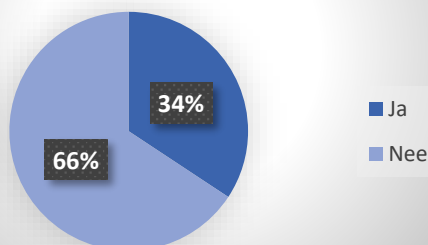
Antwoord	Aantal
Meerdere antwoorden van toepassing	4
Juiste hengstenkeuze/ selecteren op merrie	7
Leeftijd fokker	13
Te weinig ruimte/ geen mogelijkheid om uit te breiden	9
Gezondheidsproblemen bij het paard	19
Te hoge kosten - te lage opbrengst/ komt moeilijk van het veulen af	41
Fokkerij en sport combineren	9
Teleurstellende keuring/ondersteuning	7

Om te achterhalen hoe de beperkende factoren verbeterd kunnen worden, werd de volgende vraag gesteld: 'Heeft u suggesties om de beperkende factoren te verbeteren?'. Het is duidelijk dat de kosten een hoge rol spelen, 58 deelnemers gaven aan de kosten in het algemeen te verlagen, 46 mensen de dekgeldkosten te onderdrukken of te verlagen en 19 deelnemers gaven aan de stamboekkosten of de kosten van het KFPS te verlagen. 25 deelnemers geven aan dat het verbeteren van de keuring een verbetering zou geven.

Figuur 1.30 Suggesties beperkende factoren

Antwoord	Aantal
Nee/ geen idee	97
Stamboek/KFPS kosten verlagen	19
Dekgeld verlagen/onderdrukken	46
Kosten algemeen verlagen (dekgeld, stamboek, registratie veulen, dierenartskosten, etc)	58
Financiële ondersteuning bieden	11
Meer erkenning naar de 'hobby' fokker	8
Verbetering van de keuring (naamloos keuren, minder snel afkeuren, etc)	25
Hogere/betere afzet veulen	11
Meer cursussen, seminars, bijscholing, etc. aanbieden (ook in het buitenland)	3
Bijeenkomsten om de kleine fokkers hulp/advies te bieden	9
Meer beschikbare keuzes/ inteelt verkleinen	14

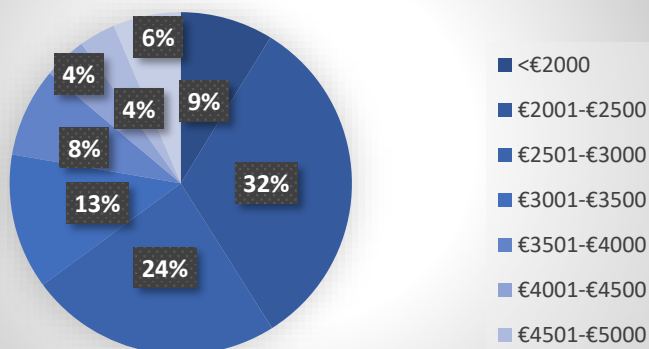
Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?

Een duidelijke tegenvaller binnen de fokkerij kan zijn dat het veulen meer heeft gekost dan dat het opbrengt. In figuur 1.31 is te zien dat het grootste gedeelte van meningen is dat de opbrengstprijis niet de kosten van het fokken goed maakt. Het geeft overduidelijk aan dat de kosten te hoog staan in tegenstelling tot de verkoop van het veulen. Gelukkig geeft 34% nog aan dat zij wel van mening zijn dat de opbrengstprijis hoog genoeg is tegenover de kosten.

Figuur 1.31 Opbrengstprijis veulen

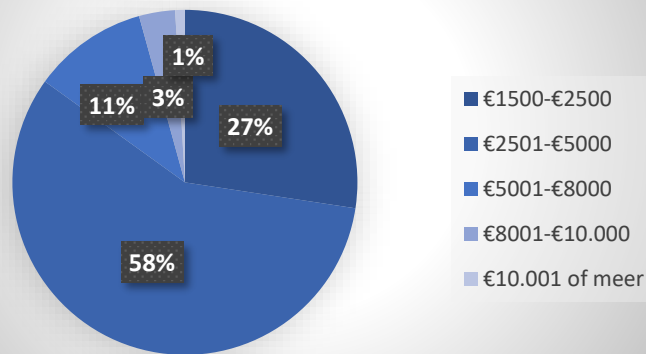
Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?

In het volgende figuur is een schatting weergegeven van de totale kostprijs van een veulen. De kostprijzen worden niet extreem hoog ingeschat, namelijk 32% geeft aan dat de prijzen tussen de €2000 en €2500 euro liggen, daarnaast geeft 24% aan tussen de €2501 en de €3000 besteden. Een percentage van 22% geeft aan dat zij de kostprijs van een veulen boven de €3000 schatten.

Figuur 1.32 Kostprijs veulen

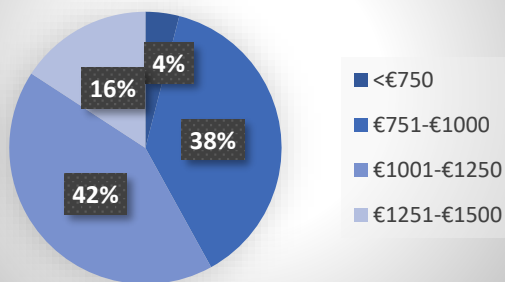
Wat is de gemiddelde opbrengst per veulen in de afgelopen twee jaar?

Figuur 1.33 Opbrengst veulen

Naast de kostprijs is uiteraard gevraagd wat de gemiddelde opbrengst was per veulen. Opvallend is te zien dat 58% zijn veulen verkoopt voor een opbrengst tussen de €2500 en €5000. Daarnaast wordt 27% verkocht voor een prijs tussen de €1500 en €2500 en de overige 15% wordt verkocht voor meer dan €5000.

Wat zijn gemiddelde kosten aan dekgeld?

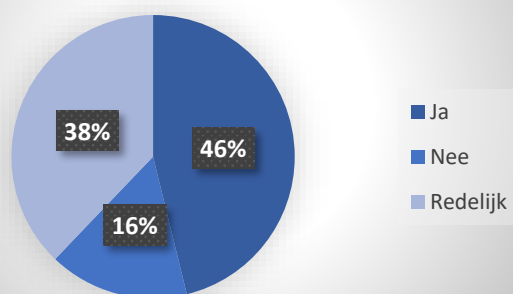

Figuur 1.34 Dekgeld veulen

De gemiddelde dekgeld kosten liggen vrij hoog, dat is te zien in het figuur 1.34. Ruim 42% van de respondenten gaf aan dat zij tussen de €1000 en €1250 uitgeven per dekking. De andere 38% betaalt tussen de €750 en €1000 voor een dekking, waar maar 4% onder de €750 betaalt. Maar liefst 16% betaalt meer dan €1250 aan dekgeld. Bij elkaar betaalt het overgrote gedeelte van 58% meer dan €1000 per dekking.

Een wel bekend probleem onder het fokken van veulens is het verkopen van veulens. Deze vraag is opgezet om te bekijken of dit ook een probleem is voor de hobbyfokker. In figuur 1.35 is te zien dat 46% niet tegen moeilijkheden aanliep om zijn veulens te verkopen in de afgelopen twee jaar. Daarbij had 38% redelijk moeite om zijn veulens te verkopen en 16% liep wel tegen problemen aan bij de verkoop van zijn veulen.

Kunt u de afgelopen twee jaar de veulens gemakkelijk verkopen?

Figuur 1.35 Verkoop veulens

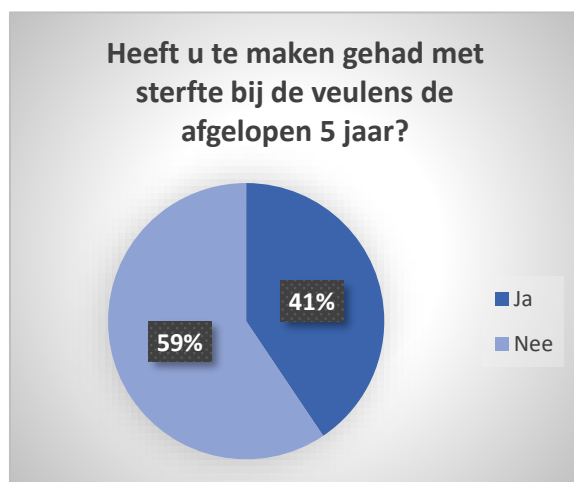
De onderstaande cirkeldiagram, te zien in figuur 1.36a, geeft weer dat het merendeel geen ondersteuning wenst vanuit het KFPS bij de verkoop van zijn veulen. Aan de 13% die wel ondersteuning wil ontvangen, is gevraagd wat voor ondersteuning zij zoeken. Het ging bij een grotere groep van 29 om ondersteuning bij de vraagprijs en het manier van aanbieden. De buitenlandse respondenten vonden het erg jammer dat er geen Marktplaats in het buitenland beschikbaar is van het KFPS. 17 respondenten gaven aan dat zij ook graag op andere platvormen reclame zouden willen zien (bijv. sociale media of het ledenblad).

Figuur 1.36a Ondersteuning bij verkoop

Antwoord	Aantal
Geen interesse/ mening	6
Databank	2
Marktplaats voor het buitenland	16
Meer begeleiding (bijv. met vraagprijs)	29
Reclame d.m.v. andere platvormen	17
Veiling	10
Fokkersvermelding	8
KFPS website is niet genoeg geüpdatet/ gebruikt	12
Gratis toegang tot marktplaats	10

Figuur 1.36b Wat voor ondersteuning bij verkoop

Figuur 1.37 Sterftegevallen veulen

Door te vragen naar eventuele sterfte gevallen bij geboren veulens, is te onderzoeken of dit een belemmering kan zijn voor de fokkerij om verder te groeien. Gelukkig is te zien dat meer dan de helft met 59% geen sterfte heeft meegemaakt in de afgelopen 5 jaar. Daarentegen is er wel een groot percentage met 41% die een sterfte heeft meegemaakt. Dit kan erg oplopen in de kosten of eventuele belemmering opwekken met het fokken in de toekomst.

In de onderstaande staafdiagram is een overzicht gemaakt van de meest voorkomende oorzaken voor sterfte bij een veulen. Te zien in de diagram is het hoge percentage die niet van toepassing heeft geantwoord, dit heeft als oorzaak de 59% die op de voorgaande vraag 'Ja' heeft geantwoord en geen reden hebben tot sterfte. Het grootste percentage daarna is ruim 16% van de respondenten, die moeilijkheden rondom de geboorte heeft meegemaakt waardoor zijn veulens zijn gestorven. De overige groep die zelf een antwoord heeft gegeven, geeft als hoofdreden een te vroege geboorte of heeft abortus moeten plegen. Daarnaast zien we veel sterfte door een misvorming of afwijking (voornamelijk erfelijke gebreken).

Figuur 1.38 Oorzaak sterfte

Antwoorden	Aantal
Niet van toepassing/ niet bekend	15
Misvorming/ afwijking	48
Abortus/ te vroeg geboren	60
Ziekte/ omstandigheden	16
Dood/ afstoten merrie	6

Figuur 1.38 Oorzaak sterfte overig

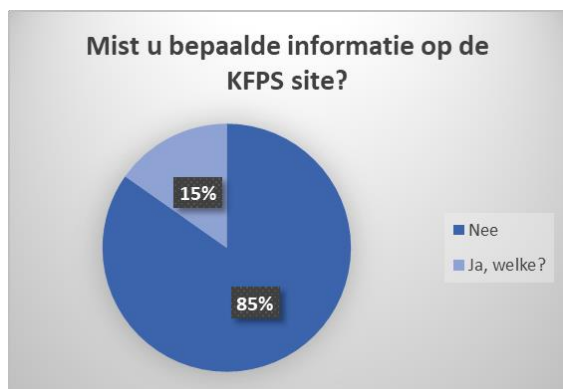
Figuur 1.39a Fokkersbijeenkomsten

Ruim 65 % van de participanten heeft behoefte aan meer georganiseerde bijeenkomsten. Van de 35% van de ondervraagde deelnemers zijn de antwoorden zeer verdeeld, deze deelnemers (280) vinden het niet belangrijk dat er meer bijeenkomsten komen, zie onderstaande tabel figuur 1.39b.

Antwoord	Aantal
Geen interesse	84
Genoeg eigen kennis	25
Organiseren eigen bijeenkomsten	8
Geen tijd	38
Afstand te groot/niet voor buitenland	37
Niet geschikt voor kleine fokkers	31
KFPS doet al genoeg/ook online	57

Figuur 1.39b Waarom geen fokkersbijeenkomsten

Op bijgaande tabelfiguur is opvallend te zien dat er 84 participanten geen interesse hebben voor meer fokkersbijeenkomsten. Er zijn uiteraard ook deelnemers (38) die geen tijd hebben, en ook is de afstand (37) is voor veel deelnemers een probleem. De buitenlandse fokkers vinden het jammer dat er in hun eigen land geen bijeenkomsten zijn. Tevens vinden de kleine fokkers (31) dat op deze bijeenkomsten niet naar hen geluisterd wordt.

Figuur 1.40a Informatie KFPS site

Antwoord	Aantal
Meer statistieken van de merrie	2
Ontbrekende informatie FHANA	
Afwijking/erfelijke gebreken veulen	14
Afwijking/erfelijke gebreken hengst	39
Bedrijfsmatige aspecten	1
informatie over de fokker	24
Andere taal (Duits, Engels, Spaans)	6
Algehele informatie (chipnummer, gezondheid, etc.)	8
Aanvullende foto's of video's	4
Verwijzingen op de site/ algemene informatie	18
Geen mening	0

Figuur 1.40b Welke informatie mist KFPS site

Wat opvalt is dat 85 % van de deelnemers de door hun gewenste informatie goed kan vinden op de Site van KFPS. Een kleine groep van 15% mist wel belangrijke informatie. De participanten 122 geven zeer verschillende redenen aan voor het ontbreken van informatie op de Site van KFPS. Zie op onderstaande tabel figuur 1.40b.

In tabel figuur 1.40b valt op dat de deelnemers graag informatie van erfelijke/afwijkingen van veulens (14) en van de hengst (39) zouden willen zien op de site. Een vraag die vaker voorkomt is achtergrondinformatie van de hengst en moederlijn. Meer informatie over de fokker zou van toegevoegde waarde zijn volgens 24 deelnemers. Echter zou dit een probleem kunnen geven om deze informatie op de site te zetten vanwege de wet AVG. Ook vinden 18 deelnemers dat de verwijzingen op de site niet altijd duidelijk zijn.

Het is belangrijk om de mening van de fokker mee te nemen in het besluit over het realiseren van meer geboren veulens per jaar. Daarom is gevraagd naar hun mening en als ze het er niet mee eens zijn, waarom niet. Het grootste gedeelte van de respondenten is het eens met de doelstelling, maar helaas ook een percentage van 32% niet. Zij gaven voornamelijk aan dat de markt niet groot genoeg is, het zogeheten vraag-aanbod en dat de prijs van het veulen nog meer zal dalen. Daarnaast vond een groot aantal dat het om de kwaliteit van het veulen gaat en er eerst gekeken moet worden hoe dit gewaarborgd kan worden. Een aantal zijn bang voor verdere inteelt en verwantschappen en sommige vinden ook dat de Fries exclusief moet blijven.

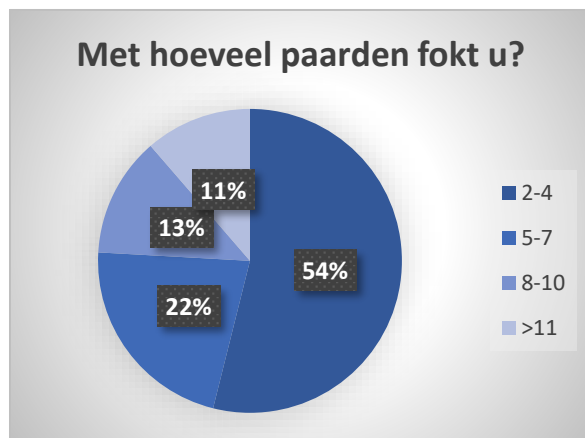
Figuur 1.41a Doelstelling KFPS

Antwoord	Aantal
De Fries moet exclusief blijven	10
Kwaliteit niet kwantiteit	75
Inteelt en verwantschap wordt hoger	24
Vraag/aanbod	64
Financiële oogpunt/ de prijs voor een veulen daalt	63
Geen reden/ mening	21

Figuur 1.41b Waarom tegen de doelstelling KFPS

1.3 Professionele (beroepsmatige) fokker

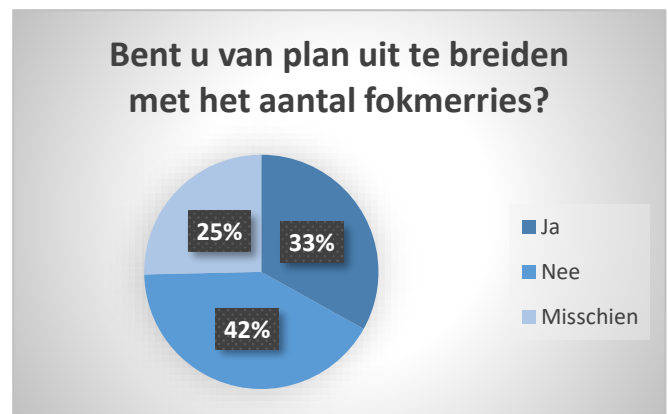
In deze rubriek is de focus gelegd op de fokker die zichzelf ziet als een bedrijf en winst haalt met het fokken en verkopen van veulens.

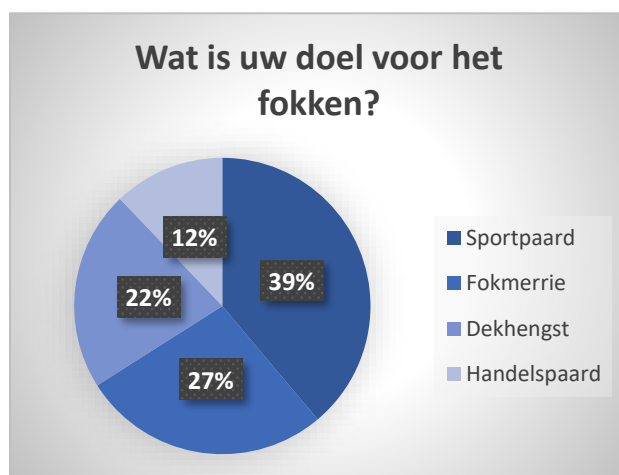
Figuur 1.42 Aantal paarden

Om te beginnen is de vraag gesteld met hoeveel veulens zij fokken. Het grootste gedeelte behoort nog tot de redelijk kleine fokker. De 54% met 2-4 paarden is geen groot bedrijf, maar wellicht fokken zij ook met andere rassen. Daarnaast heeft 22% tussen de 5 en 7 paarden in de fok staan en 13% tussen de 8 en 10 paarden in de fokkerij. De grote bedrijven vertegenwoordigen zich met 11% van de respondenten onder beroepsfokker.

Als volgende vraag is er gekeken of de respondent het overweegt om uit te breiden in het aantal fokmerries. Hiervan geeft 33% aan dat zij wel willen uitbreiden, een redelijk groot percentage. 25% wil misschien uitbreiden, het betekent dat in totaal 58% overweegt uit te gaan breiden. Helaas geeft een redelijk groot percentage van 42% aan dat zij hier niet voor open staan.

Figuur 1.43 Uitbreiden aantal fokmerries

Figuur 1.44 Fok doel algemeen

Om te overwegen wat het doel is van een fokker, is er gevraagd naar zijn algemene fok doel. Hieruit bleek dat het grootste gedeelte van 39% fokt voor een sportpaard. Daarnaast zijn fokkers ook bezig met de volgende generatie te fokken. 27% gaf aan dat zij fokken voor een geschikte fokmerrie en 22% voor een dekhengst. Als laagste komt het fokken voor een handelspaard. Met maar 12% geeft het aan dat dit niet de hoofddoel is voor hobbyfokkers om te gaan fokken.

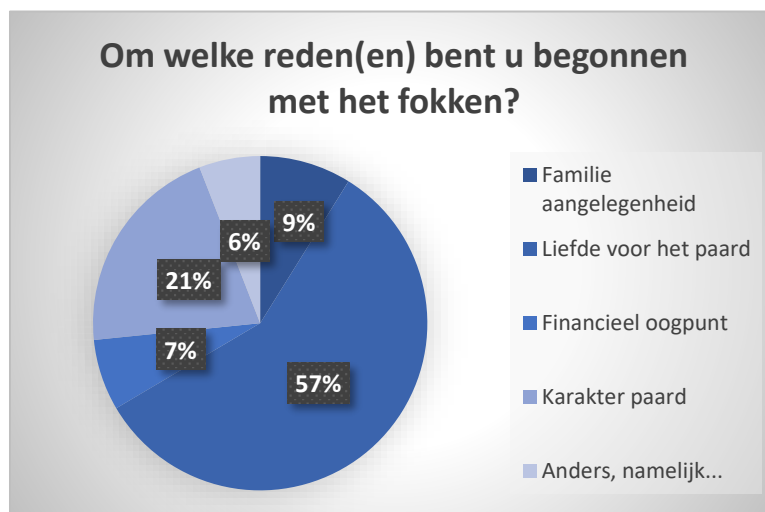
In het onderstaande figuur 1.45a is een overzicht te zien wat het doel is voor fokkers om met Friese paarden te fokken. De meningen lagen aardig verspreid, maar het hoogste percentage van ruim 42% fokt voornamelijk voor de vooruitgang van een eigen paard, daarnaast gaf bijna 21% aan dat zij fokken voor het optimale sportpaard, 19% gaf aan te fokken om goede keuringsresultaten te behalen. Ruim 11% had aangegeven te fokken met als doel een preferente merrie of voor eigen gebruik. De overige groep van ruim 5% heeft een eigen antwoord ingegeven. De antwoorden kwamen uit op het behouden van het ras en inteelt te voorkomen, daarnaast om een geschikt paard voor de fokkerij te fokken of gewoon voor de hobby.

Antwoord	Aantal
Behoud van het Friese ras/ inteelt voorkomen	8
Voor de hobby	4
Gestopt met fokken/ fokt op het moment niet	0
Al het bovenstaande	1
Geschikte dekhengsten of fokmerries te fokken	3
Als gebruikspaard	2

Figuur 1.45b Doel fokken overig

Figuur 1.45a Doel fokken

Figuur 1.46a Reden begonnen fokken

Zoals besproken bij de hobby fokker is het belangrijk te achterhalen om welke reden de respondenten zijn gaan fokken. Te zien in figuur 1.46a is dat maar liefst 57% is gaan fokken voor de liefde voor het paard. Daarnaast 21% voor het karakter en de kleinere groep van 7% voor het financiële oogpunt en 9% vanwege familie aangelegenheden. De overige 6% heeft een eigen antwoord gegeven op de vraag.

Antwoord	Aantal
In bezit van een goede merrie	0
vanwege plezier/ hobby matig/ liefde voor het ras	6
Behoud van het Friese ras	5
Door vrienden/ connecties	1

Figuur 1.46b Reden begonnen fokken overig

Bij de eigen antwoorden kwam eruit dat de meeste zijn gaan fokken voor de liefde voor het ras of als hobby. Daarnaast is het behouden van het Friese ras een belangrijke aanzet geweest.

In figuur 1.49a is 46% van respondenten tevreden over de erkenning voor zijn/haar fokproducten. Het overgrote deel zo'n 54 % van de respondenten is niet tevreden. Deze groep met 77 reacties geeft in onderstaand tabel figuur 1.47b aan wat zij missen m.b.t. tot erkenning van zijn/haar fokproduct.

Figuur 1.47a Erkenning fokker

Op tabel figuur 1.47b geven de buitenlandse respondenten aan dat vooral hun paarden geen of weinig erkenning krijgen van KFPS, Van de 77 reacties zijn er 43 buitenlandse respondenten die aangeven als er meer waardering zou komen er meer gefokt zou worden. Met name de respondenten uit Amerika en Canada geven aan zij het belangrijk vinden dat er meer/betere waardering erg op prijs gesteld zou worden en dat het motiveert om meer te gaan fokken. Ongeveer 10 respondenten geven aan dat de hengstenhouders te veel macht hebben in de fokkerswereld en dat de dekgelden vaak veel te hoog zijn. Ook vinden 8 respondenten dat keuringen anders georganiseerd moeten worden.

Antwoord	Aantal
Nee/ geen mening	9
Financieel oogpunt/hoge kotsen/ financiële ondersteuning	3
Kleine fokker krijgen weinig erkenning	4
Positiever/eerlijke keuringen	8
Hengsthouders te veel macht/dekgelden te hoog	10
Buitenlandse paarden krijgen weinig erkenning	43
Afzet veulens ondersteunen	0

Figuur 1.47b Suggesties erkenning fokker

Figuur 1.48a Fokkersbijeenkomsten

bijeenkomsten. Tevens hebben 6 participanten te weinig tijd om naar deze bijeenkomsten te gaan. Afstand (6) is ook vaak het antwoord op de deze vraag. Tevens geven de respondenten (6) aan dat er veel bijeenkomsten zijn in Friesland maar niet veel in de rest van Nederland. De buitenlandse deelnemers vinden het jammer dat er geen bijeenkomsten zijn in hun land.

Ook in deze cirkeldiagram geeft het overgrote deel van de ondervraagde participanten aan (68%) dat er meer bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden. Bij 32% is de reactie van respondenten dat zij geen behoefte hebben aan extra bijeenkomsten, deze groep bestaat uit 32 deelnemers. In onderstaande tabel figuur 1.48b staan de redenen van hun negatieve reactie.

Tabel figuur 1.48b geeft aan dat ook bij deze groep deelnemers (10) er geen interesse is voor extra

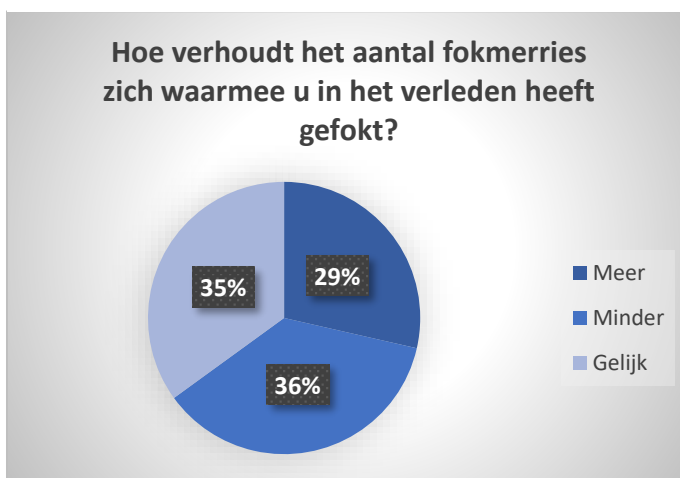
Antwoord	Aantal
Geen interesse	10
Genoeg eigen kennis	4
Organiseren eigen bijeenkomsten	4
Geen tijd	6
Afstand te groot/niet voor buitenland	6
Niet geschikt voor kleine fokkers	2
KFPS doet al genoeg/ook online	0

Figuur 1.48b Waarom geen fokkersbijeenkomsten

Om te ontdekken hoe een fokkerspremie als stimulans kan werken is de vraag: ‘Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?’ gesteld. Het grootste gedeelte is van mening dat er meer erkenning moet komen naar de kleinere fokkers, daarnaast vindt een groot aantal dat het kostenplaatje voor het fokken aantrekkelijker gemaakt moet worden (hier zou een fokkerspremie eventueel bij kunnen helpen), als laatst geven een aantal aan dat zij graag andere dekhengsten en fokmerries willen zien, het meer erkenning bieden aan de fokproducten van kleinere fokkers.

Antwoord	Aantal
Geen mening	17
(kleine) fokkers meer erkenning/ waardering/ advies geven	49
Andere fokproducten gebruiken/ erkenning geven	8
Kostenplaatje aantrekkelijker maken	39

Figuur 1.49 Hoe en op welke manier een stimulans

Figuur 1.50 Verhouding fokmerries

Bij de hobbyfokker is dezelfde kwestie besproken om te achterhalen of de fokker de afgelopen jaren er op vooruit of achteruit is gegaan. In figuur 1.50 is te zien dat 36% van de respondenten met minder merries is gaan fokken en 35% met een gelijk aantal merries. Helaas maakt dat in totaal 71% van de respondenten die niet vooruit zijn gegaan in de fokkerij. Gelukkig is er een kleiner percentage van 29% die wel meer fokmerries heeft in vergelijking tot het verleden.

In de onderstaande tabel in figuur 1.51 is weer gegeven wat de hoofdredenen zijn voor het minder/ gelijk aantal fokmerries. De voornaamste reden is de te hoge kosten en het financiële risico. Daarnaast vindt een groot gedeelte dat de handel slecht is en de kosten hoger zijn dan de opbrengst. Ook is de oneerlijke keuring een grote reden geweest voor het minderen of niet doorgroeien in fokmerries. Neem als voorbeeld het antwoord: ‘Het vertrouwen in de keuringen en Ook de juryleden laat mijns inziens vaak te wensen over. De oudere generatie juryleden die echt veel meer kennis en ervaring hadden en veel meer de generaties in de fokkerij kenden zijn of gaan snel verdwijnen. Kwaliteiten van een paard herkennen en beoordelen is bij de jongere generatie ver te zoeken. Gezondheid van het Fries paard is ook een thema dat nog veel te weinig aandacht krijgt !!!’.

Antwoord	Aantal
Te duur/ te hoge kosten/ financieel risico te hoog	28
Te weinig ruimte	8
Leeftijd fokker	9
Overleden merrie/ gepensioneerd merrie	4
De handel is slecht/ kosten zijn meer dan verkoop	12
Vindt alles goed lopen	15
Oneerlijk jury of keuring/ geen ondersteuning vereniging	9
Het ras behouden/ geen goede merries of dekhengsten te vinden	9

Figuur 1.51 Minder/gelijk aantal fokmerries

Antwoord	Aantal
Financieel oogpunt	2
Goede merries aanhouden/ gefokte merrieveulens behouden	5
Liefhebberij/ hobby matig	4
Betere veulens te fokken/ Mooie fokresultaten behalen	13
Eigen gebruik	0
Verschillende lijnen combineren	6
Goede verkoop	3
Aanschaf/gift nieuwe merrie	0
Meer ruimte/ het kwam uit	5

Figuur 1.52 Meer aantal fokmerries

In de bovenstaande tabel van figuur 1.52 is antwoord gegeven op de vraag: 'Waarom bent u met meer merries gaan fokken?'. Deze vraag krijgen de respondenten te zien als zij kozen met meer merries te zijn gaan fokken. De voornaamste reden om met meer merries te gaan fokken is het behalen van betere fokresultaten en om betere veulens te fokken. Ook het behoud van goede merries en de liefhebberij voor het fokken is een aantal keer aangegeven als reden.

In de onderstaande staafdiagram is weergegeven wat de belangrijkste informatiebron is voor de keuze bij een hengst. Bijna 31% kiest ervoor zijn informatie van de KFPS website te halen en ruim 21% van de KFPS hengsteninformatie. Daarnaast kiest bijna 12% voor het bekijken van een hengstenkeuring en 10% voor hengstenshows. De bijna 12% die zijn eigen antwoord heeft gegeven, wordt weergegeven in de tabel van figuur 1.53b. De meeste beroepsmatige fokkers gaan uit op eigen oordeel of overleggen met andere fokkers.

Figuur1. 53a Belangrijkste informatiebron

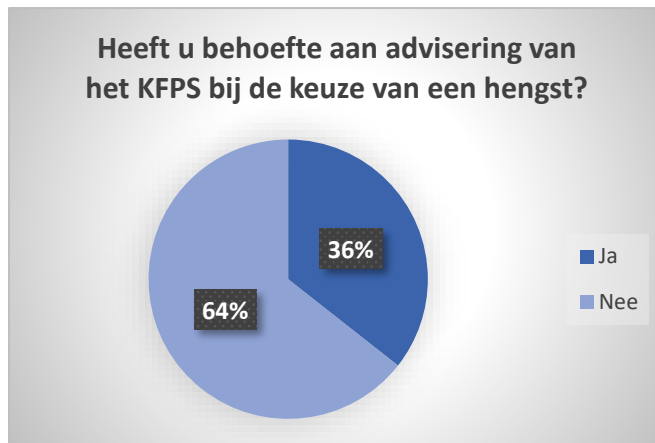
Antwoord	Aantal
Prestaties op keuring	3
Nakomelingen bekijken	5
Wat er beschikbaar is online	1
Overleg met de hengsthouders/ andere fokkers	9
Eigen oordeel/ onderzoek	17
Beperkte hengstenkeuze	4

Figuur 1.53b Belangrijkste informatiebron overig

Tevens besproken bij de hobby fokker, werd er achterhaald waarom de respondenten kiezen voor deze vorm van informatie met de vraag: 'Waarom kiest u voor deze informatiebron?'. Te zien in de tabel van figuur 1.54 is de voornaamste reden vanwege het gemak. Hoe betrouwbaar de informatie is, wordt ook gezien als een belangrijke reden.

Antwoord	Aantal
Betrouwbare/ duidelijke informatie	39
Inteelt en verwantschap bekijken/ op merrie afstemmen	23
De hengst in het echt zien	9
Gemakkelijk onderling kunt bespreken	0
Meeste gemak/ meest uitgebreid	40
Als vergelijkingsmateriaal	8

Figuur 1.54 Waarom deze informatiebron

Figuur 1.55 Keuze hengst

Te zien in figuur 1.55 is er maar een kleine groep die aangeeft dat zij eventueel advies willen krijgen van het KFPS bij de keuze van een hengst. Het grotere percentage van 64% geeft aan hier geen behoefte aan te hebben. Het gaat hierbij om de beroepsmatige fokkers, die vaak zelf goed hun hengsten kunnen kiezen via eigen kennis of de informatie vrijgegeven door het KFPS.

Daarna is gevraagd of het geven van advies de fokkerij eventueel zou kunnen stimuleren. Hierbij gaf wel het merendeel aan dat zij dit ervaren als een stimulans. Een kleine 28% gaf nog steeds aan dat dit verder geen stimulans biedt voor de fokkerij.

Figuur 1.56 Advies fokkerij

Als vervolgvraag is er gekeken op welke manier de fokkerij gestimuleerd kan worden door de vraag: 'Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?'. Opvallend is dat maar liefst 44 participanten aangeven dat zij graag kruisingsadvies zouden krijgen en 11 participanten willen meer inzichten ontvangen van ervaren fokkers.

Antwoord	Aantal
Geen mening/ niet van toepassing	17
Alle bekende informatie presenteren	4
Kruisingsadvies/ advies voor een beter veulen	44
Beginnende fokkers ondersteunen	8
Vooruitgang presenteren/ waarom hengsten of merries worden uitgesloten	4
Erfelijke gebreken presenteren	6
Inzicht ervaren/oudere fokkers gebruiken	11
Eigen weg volgen/ op eigen mening afgaan	4
Niet alleen gebruik maken van de 'grote spelers'	5
Moet een stamboek geen rol in spelen	2

Figuur 1.57 Stimulans fokkerij

Figuur1. 58a Invloed coronacrisis

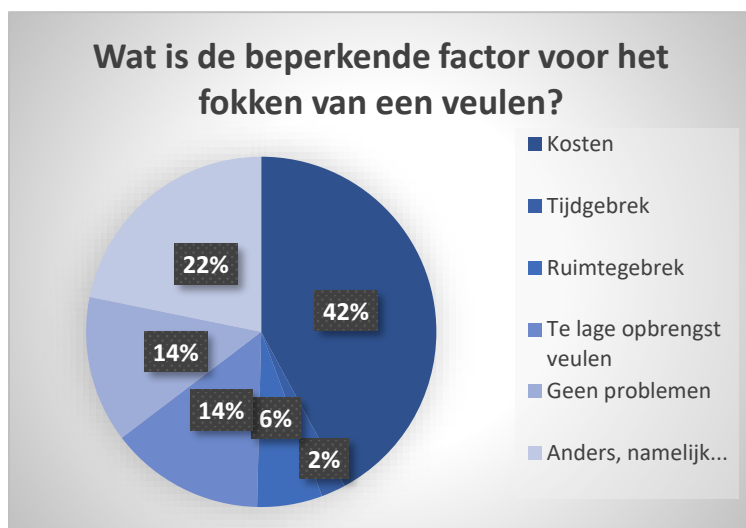
Op cirkeldiagram figuur 1.58a zijn de percentages toch anders dan in bovenstaande diagram. Onder de 255 participanten zegt 54% dat de coronacrisis geen invloed heeft gehad op hun fokbeleid. Maar 46% is het hier niet mee eens. Op onderstaande tabel fig.. is te zien wat de argumenten zijn van de respondenten.

Antwoord	Aantal
De handel/ export is achteruit gegaan	69
Geen/minder hengstenshows	68
Fokkers worden onzeker	31
Lagere inkomsten/financieel oogpunt	59
Positieve ontwikkelingen	11
Geen mening/aanvulling	17

Figuur 1.58b Welke invloed coronacrisis

Wat opvalt is dat veel respondenten (69) de handel sinds de coronacrisis achteruit zien gaan. Met name de export ligt grotendeels stil. Ook vindt deze groep participanten dat het gebrek aan hengstenshow (68) van invloed is op de verkoop van veulens en merries. Veel fokkers (59) zien ook de inkomsten sterk achteruit gaan.

Toch zijn er ook bij deze groep participanten positieve geluiden te horen, waaronder de verkoop van veulens die bij een aantal fokkers hoger liggen dan andere jaren.

Figuur 1.59a Beperkende factoren

Om te onderzoeken wat fokkers tegenhoudt om meer te gaan fokken is er gekeken naar de beperkende factoren. Te zien in figuur 1.59a is dat de grootste tegenslag nog steeds de kosten zijn met 42%. Gelukkig ervaart 14% geen problemen bij het fokken, daarbij is 14% van mening dat de veulens een te lage opbrengst opleveren. 22% heeft een eigen antwoord gegeven op de vraag.

In de onderstaande tabel is weergegeven wat de respondenten nog meer ervaren als een

beperkende factor. Voornamelijk de te hoge kosten – te lage opbrengst en het niet makkelijk verkopen van de veulens lijkt een probleem te zijn.

Antwoord	Aantal
Meerdere antwoorden van toepassing	1
Juiste hengstenkeuze/ selecteren op merrie	4
Leeftijd fokker	2
Te weinig ruimte/ geen mogelijkheid om uit te breiden	0
Afzet veulens	4
Te hoge kosten - te lage opbrengst/ komt moeilijk van het veulen af	11
Fokkerij en sport combineren	0
Teleurstellende keuring/ondersteuning	5
Gezondheidsproblemen bij het paard	2

Figuur1. 59b Beperkende factoren overig

Om eventuele suggesties te bespreken hoe deze factoren opgelost kunnen worden, is de volgende vraag gesteld: 'Heeft u suggesties om dit te verbeteren?'. De meeste respondenten zijn van mening dat de algemene kosten omlaag moeten. Het totale kostenplaatje is te hoog en daar kan van verschillende kanten wel wat aan worden gedaan. Onder andere het verlagen van het dekgeld, wat een aantal respondenten aan hebben gegeven en het verlagen van de registratie/stamboek kosten.

Antwoorden	Aantal
Nee/ geen idee	19
Stamboek/KFPS kosten verlagen	6
Dekgeld verlagen/onderdrukken	3
Kosten algemeen verlagen (dekgeld, stamboek, registratie veulen, dierenartskosten, etc)	16
Financiële ondersteuning bieden	0
Meer erkenning naar de 'hobby' fokker	0
Verbetering van de keuring (naamloos keuren, minder snel afkeuren, etc)	1
Hogere/betere afzet veulen	5
Meer cursussen, seminars, bijscholing, etc. aanbieden (ook in het buitenland)	0
Bijeenkomsten om de kleine fokkers hulp/advies te bieden	2
Meer beschikbare keuzes/ inteelt verkleinen	7

Figuur1. 60 Suggesties verbeteren beperkende factoren

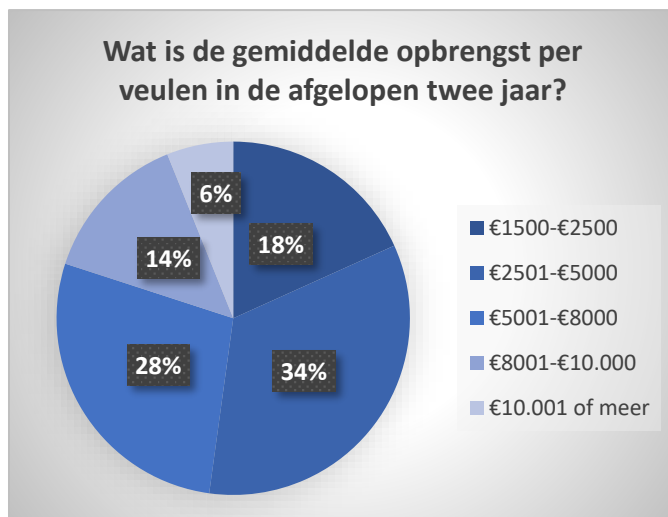
Figuur 1.61 Opbrengstprijis veulen

Net als bij de hobbyfokker is er gekeken of de opbrengst van het veulen de kosten goed dekken. Te zien in figuur 1.61 is dit niet het geval. Meer dan de helft van de respondenten met 57% gaven aan dat zij de kosten van een veulen niet tegenover de opbrengsten vinden staan. Daarentegen vindt 43% van de respondenten wel dat de opbrengstprijis het goed maakt.

De antwoorden over de geschatte kostprijs van een veulen liggen erg verspreid. In totaal geeft 16% aan dat zij minder dan €2500 aan kosten kwijt zijn per veulen. Daarentegen geeft maar liefst 18% aan dat zij meer dan €5000 kwijt zijn aan het fokken. Het merendeel van 18% is tussen de €3000 en €3500 kwijt aan gemaakte kosten per veulen.

Figuur 1.62 Kostprijs veulen

Figuur 1.63 Opbrengst veulen

Als we kijken naar de opbrengst van een veulen valt dit nog redelijk tegen. Het grootste percentage van 34% krijgt tussen de €2500 en €5000 voor zijn veulen. Daarna verdient 28% €5000 tot €8000. Een relatief groot percentage verdient maar onder de €2500 aan een veulen. Een relatief klein percentage van 18% verdient boven de €8000.

Figuur 1.64 Dekgeld veulen

Voor het dekgeld worden er relatief hoge bedragen uitgegeven. Het grootste percentage van 40% geeft meer dan €1250 per dekking uit. Daarnaast betaalt 26% tussen de €1000 en €1250 voor een dekking en 27% €750 tot €1000. Er is maar een klein percentage van 7% die minder dan €750 euro besteed aan een dekking.

Wanneer er wordt gekeken naar de afzet op de markt, is de vraag gesteld in figuur 1.65. In deze cirkeldiagram is te zien dat 48% redelijk zijn veulens kon verkopen in de afgelopen twee jaar. 19% had geen moeite met de verkoop van zijn veulen. Daarentegen heeft 33% wel moeite met de verkoop van zijn veulen. Het geeft weer dat er wel degelijk een (redelijk) moeilijke afzet is op de markt voor het Friese veulen.

Figuur 1.65 Gemakkelijk verkoop veulen

In het onderstaande figuur 1.66a is weer gegeven of er behoefte is aan ondersteuning bij de verkoop van een veulen. Van de respondenten geeft 77% aan dat zij hier gaan behoefte aan heeft. De 23% die wel behoefte heeft aan ondersteuning is gevraagd om dit toe te lichten. In de tabel van figuur 1.66b zijn de antwoorden verwerkt. Er zijn een aantal respondenten die graag meer begeleiding krijgen in het kader van vraagprijs etc. Daarnaast geven zij aan dat ze graag een marktplaats voor het buitenland zien en zouden ze een vermelding van de fokker bij de advertentie waarderen. Een aantal geven aan dat de website van het KFPS geüpdatet moet worden of dat deze niet voldoende wordt gebruikt door de consumenten.

Figuur 1.66a Ondersteuning verkoop KFPS

Antwoord	Aantal
Geen interesse/ mening	1
Databank	2
Marktplaats voor het buitenland	5
Meer begeleiding (bijv. met vraagprijs)	7
Reclame d.m.v. andere platvormen	1
Veiling	2
Fokkersvermelding	4
KFPS website is niet genoeg geüpdatet/ gebruikt	6
Gratis toegang tot marktplaats	1

Figuur 1.66b Welke ondersteuning verkoop KFPS

Het kan grote problemen opwekken als een fokker sterfte meemaakt bij het fokken van een veulen, de betreffende vraag is te zien in figuur 1.67. Meer dan de helft van de participanten heeft een sterftegeval meegemaakt in de afgelopen 5 jaar. Gelukkig heeft 48% geen sterfte of afwijking meegemaakt.

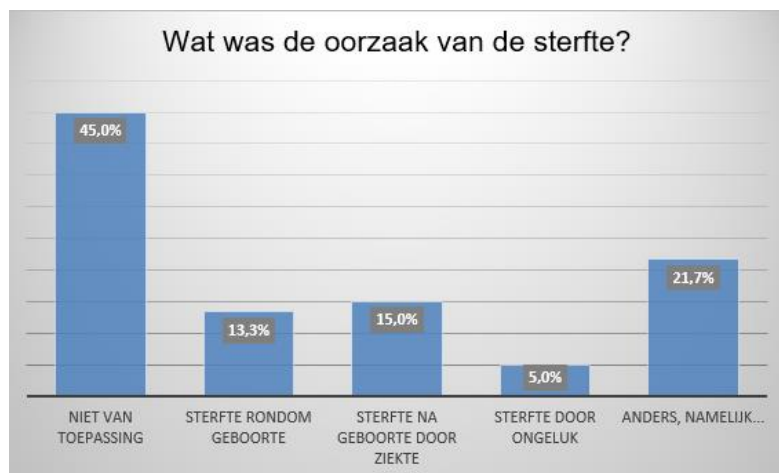
Figuur 1.67 Sterfte veulen

Om verder uit te zoeken of dit een belemmering kan zijn voor een fokker, is er de vraag gesteld te zien in figuur 1.68. Het is duidelijk dat het overgrote gedeelte met 66% dit niet ziet als een belemmering. Daarentegen ziet een kleine groep respondenten dit wel als een belemmering om verder te gaan.

Figuur 1.68 Belemmering fokkerij

Er is gekeken naar de eventuele oorzaak van de sterfte. In de onderstaande tabel van figuur 1.69a is duidelijk weer gegeven dat 15% van de deelnemers sterfte na de geboorte door ziekte heeft meegemaakt. Daarnaast heeft ruim 13% problemen gehad met sterfte rondom de geboorte. De ruime 45% geeft aan dat zij geen sterfte heeft meegemaakt en dit niet van toepassing is voor hen. De ruime 21% heeft een eigen antwoord ingegeven. De meeste sterftegevallen zijn ontstaan door een misvorming of afwijking. Daarnaast hebben een aantal deelnemers een te vroege geboorte meegemaakt of abortus moeten plegen bij het veulen.

Figuur 1.69a Oorzaak sterfte

Antwoord	Aantal
Niet van toepassing/ niet bekend	2
Misvorming/ afwijking	11
Abortus/ te vroeg geboren	8
Ziekte/ omstandigheden	3
Dood/ afstoten merrie	2

Figuur 1.69b Oorzaak sterfte overig

In de onderstaande cirkeldiagram uit figuur 1.72a is weergegeven of de respondenten achter de doelstelling staan van het KFPS. Het grootste gedeelte van de respondenten geeft aan dat zij achter de doelstelling staan om meer geboren veulens te realiseren. Helaas geeft 22% aan het niet eens te zijn hiermee. Deze groep respondenten is de vraag gesteld waarom zij het niet eens zijn. Uit de antwoorden van deze vraag werd duidelijk dat de meeste respondenten bang zijn de prijs van de veulen zal dalen en de vraag tegenover het aanbod niet aan zal houden, waardoor de afzet van het veulen nog lastiger wordt.

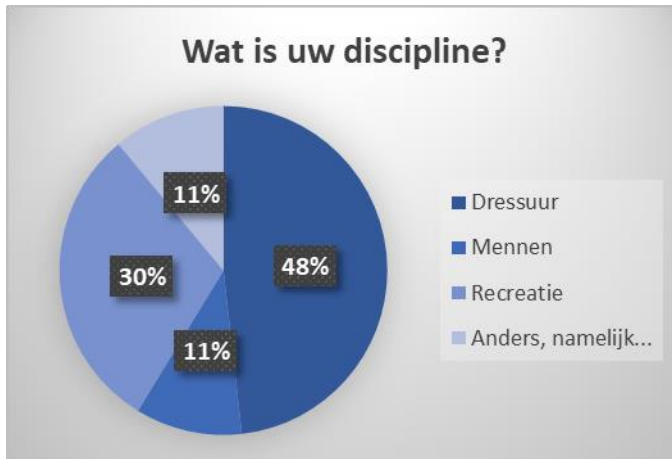
Figuur 1.72a Doelstelling KFPS

Antwoord	Aantal
De Fries moet exclusief blijven	0
Kwaliteit niet kwantiteit	4
Inteelt en verwantschap wordt hoger	1
Vraag/aanbod	7
Financiële oogpunt/ de prijs voor een veulen daalt	9
Geen reden/ mening	1

Figuur 1.72b Waarom tegen doelstelling KFPS

1.4 Sporter & recreant

In het hoofdstuk voor u wordt verder besproken over de rubriek sporter en recreant. Alle respondenten die verder niks te maken hebben met fokkerij, maar wel zelf in het bezit zijn van een Friese paard, kwamen terecht bij de volgende aantal vragen.

Figuur 1.73a Discipline ruiter

Op de vraag “wat is uw discipline” hebben 123 participanten geantwoord: “anders namelijk”. In onderstaande tabel staan toch wel verrassende antwoorden op de vraag wat de deelnemers doen met hun paard. Helaas staan er ook 6 deelnemers tussen met het antwoord menen, die horen uiteraard niet thuis in deze tabel. Hieronder een tabel van de antwoorden van deze vraag zie figuur 1.73b.

Antwoord	Aantal
Geen mening/niet van toepassing	8
Meerdere antwoorden van toepassing	66
Academisch/oud dressuur	16
Western	9
Grondwerk/coachen	11
Mennen	6
Eventing	7

In deze tabel valt op dat 66 deelnemers het Friese paard gebruiken voor meerdere disciplines. Ook zijn er 9 deelnemers die western beoefenen en 7 deelnemers aan eventing deelnemen met hun paard. Verdere uitleg over het waarom ze voor deze discipline hebben gekozen staat er helaas niet bij.

Figuur 1.73b Discipline ruiter

Om te kijken naar het niveau van de verschillende ruiters die mee hebben gedaan aan de enquête is de volgende vraag gesteld: ‘Voor welk niveau bent u op dit moment startgerechtigd?’. Te zien in de tabel onderstaand houdt het grootste gedeelte zich niet bezig met wedstrijden. De respondenten die zich wel bezig houden met wedstrijden zijn voornamelijk op middelmatig niveau. Een klein groepje start nog maar in de F en een grotere groep van 157 respondenten start op Z of zwaarder.

Antwoord	Aantal
Geen mening	63
Niet/ doe niet aan wedstrijden	221
F	20
B/ BB	146
M	128
L	151
Z	95
ZZ	50
Professioneel/ grand prix	12

Figuur 1.74 Startgericht niveau

Figuur 1.76 Geslacht van het paard

Bij de volgende vraag is er gekeken naar de voorkeur van het geslacht bij het kopen van een paard. Figuur 1.76 geeft weer dat het grootste gedeelte met 40% de voorkeur geeft aan een merrie. Daarnaast geeft 25% aan dat zij liever een ruin kiezen en 10% geeft de voorkeur aan een hengst. Er is een percentage van 25% die aangeeft geen voorkeur te hebben voor een geslacht.

Bij de ruiters is onderzocht of zij eventueel ook geïnteresseerd zijn in de fokkerij. In figuur 1.77a is te zien dat maar liefst 80% aangeeft geïnteresseerd te zijn in het fokken van een veulen. Aan de 20% die nee heeft geantwoord is gevraagd waarom niet. Het overgrote gedeelte gaf simpelweg aan dat zij hier geen behoefte aan hebben. Bij een aantal bleken dat zij al eerder hebben gefokt, maar zijn gestopt doordat ze tegen problemen aanliepen of het fokken niet leuk vonden. Een gedeelte van de respondenten gaf aan dat zij de kosten die eraan verbonden zitten te hoog vinden of een gebrek aan ruimte hebben om te fokken. Als laatst zijn er een aantal die in het bezit zijn van een ruin of geen geschikte merrie voor de fokkerij.

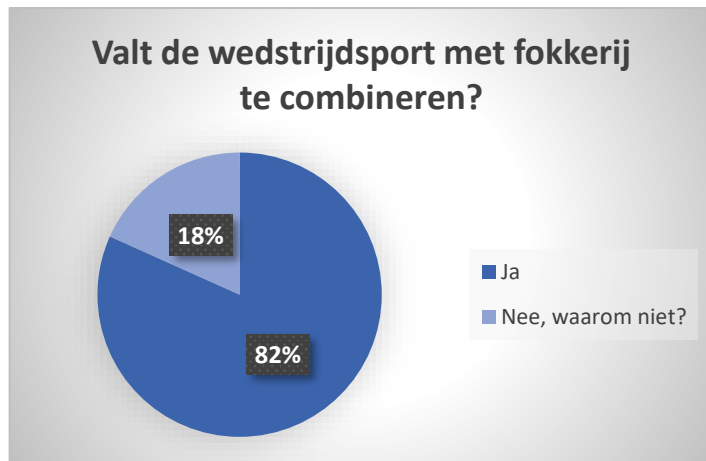

Figuur 1.77a Geïnteresseerd fokkerij

Antwoord	Aantal
Geen behoefte aan/ wilt niet fokken	86
Te hoge kosten aan verbonden	28
Niet in bezit van een (geschikte) merrie	35
Fokken beviel mij niet	35
Ruimtegebrek	22
Weinig tijd	12

Figuur 1.77b Waarom niet geïnteresseerd fokkerij

Er is tevens gekeken naar de mening onder de respondenten of de fokkerij valt te combineren. Het grootste gedeelte met 82% gaf hierbij aan dat zij van mening zijn dat het te combineren valt. Aan de overige 18% die het hier niet mee eens is, werd verder gevraagd waarom zij deze mening hadden. In de tabel van figuur 1.78b is te zien dat het grootste gedeelte geen mening heeft. Daarnaast gaf een grote groep aan dat het niet aan te raden is bij een merrie, omdat deze te lang moet herstellen na de dracht, waardoor er geen tijd meer over is voor wedstrijden. Een aantal respondenten vonden het te gecompliceerd om de fokkerij te combineren of miste de kennis om er een uitspraak over te doen. Een kleinere groep gaf aan dat het wel te combineren valt in de lagere wedstrijdklassen.

Figuur 1.78a Combineren fokkerij

Antwoord	Aantal
Geen mening/ niet van toepassing	60
Niet bij de merrie (moet te lang herstellen van de dracht)	59
Mist kennis over het onderwerp	13
Ruimte/ tijdgebrek	7
Te hoge kosten	6
Is te gecompliceerd	28
In de lagere klassen wel (vanaf L niet)	15

Figuur 1.78b Waarom kan combineren fokkerij niet

Figuur 1.79a Invloed coronacrisis

Antwoord	Aantal
De handel/ export is achteruit gegaan	20
Geen/minder hengstenshows	10
Fokkers worden onzeker	11
Lagere inkomsten/financieel oogpunt	13
Positieve ontwikkelingen	4
Geen mening/aanvulling	3

Figuur 1.79b Invloed coronacrisis

Opvallend bij deze cirkeldiagram is dat de percentages afwijken van de bovenstaande diagrammen. Aan deze groep deden 61 respondenten mee. Wat opvalt is dat 76% vindt dat de coronacrisis geen invloed heeft gehad op de fokkerij. In onderstaande tabel is te zien wat de belangrijkste punten zijn voor deze participanten om deel te nemen aan deze vraag.

Op deze tabel figuur 1.79b is te zien dat vooral de export bij deze participanten (20) achteruit is gegaan. Bij 10 deelnemers is het gebrek aan hengstenshows een gemis.

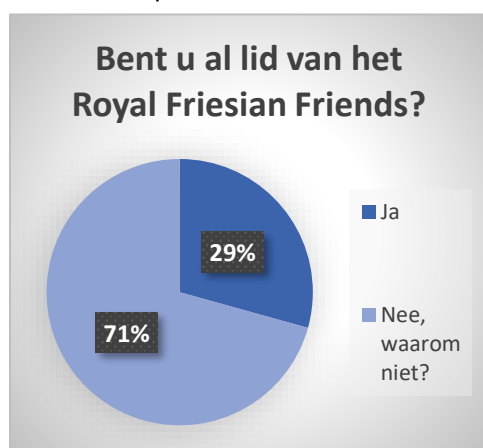
Ook worden fokkers(11) onzeker door de coronacrisis omdat ze denken dat de verkoop van veulens zal achterblijven, dus gaan ze niet meer fokken. Een kleine groep van 4 deelnemers blijven positief omdat zij denken dat de kwaliteit van de veulens beter zal worden omdat mensen bewuster aan het fokken zijn.

Figuur 1.80 Lidmaatschap sporters en recreanten

Als fokker dient u een volledig lidmaatschap van het KFPS af te sluiten. Daarnaast heeft het KFPS ook een lidmaatschap voor de sporters en recreanten. In de komende vragen wordt onderzocht of de respondenten hiermee bekend zijn. Te zien in figuur 1.80 heeft het overgrote gedeelte geen kennis over het bestaan van deze vorm van lidmaatschap. De kleinere groep van 25% geeft aan hier wel bekend mee te zijn.

Wanneer de deelnemers bij de voorgaande vraag hadden geantwoord dat zij wel bekend waren met het lidmaatschap, werd er gevraagd of zij ook al lid zijn. Maar een klein gedeelte gaf hierbij aan lid te zijn en het grootste gedeelte van 71% gaf aan geen lid te zijn. Bij deze groep is verder gevraagd waarom zij geen lid zijn. De voornaamste reden komt door het normale lidmaatschap bij het KFPS. Een aantal gaven aan hier geen behoefte aan te hebben of hebben te weinig kennis over het lidmaatschap om lid te worden.

Figuur 1.81a Bent u al lid

Antwoord	Aantal
Geen interesse/ behoefte	45
Lid van andere maatschap (FHANA, FPSAA, etc.)	9
Ik ben al lid van het KFPS	77
Kost te veel	12
Te weinig kennis	37
Niet meer lid	8

Figuur 1.81b Waarom geen lid

De respondenten die aangaven dat zij niet bekend zijn met het lidmaatschap, werden doorverwezen naar de vraag in figuur 1.82a. Hier is te zien dat meer dan de helft graag lid zou willen worden, maar helaas geeft ook een 47% aan dat zij geen lid willen worden. Aan hen is gevraagd waarom zij geen lid willen worden. In de tabel van figuur 1.82b is te zien dat een heel groot gedeelte al algemeen lid is van het KFPS. Daarnaast geeft een grote groep aan dat zij niet geïnteresseerd zijn of te weinig kennis hebben over deze vorm van lidmaatschap.

Figuur 1.82a Zou u lid willen worden

Antwoord	Aantal
Geen mening/ niet van toepassing	19
Kost te veel	30
Niet geïnteresseerd	68
Ik ben KFPS lid	156
Te weinig kennis	65
Wel geïnteresseerd/ wilt nog lid worden	13
Tijdgebrek/ leeftijdsgebonden/ stoppen met de sport	28

Figuur 1.82b Waarom zou u geen lid willen worden

Figuur 1.83a Meer betekenen sporters en recreanten

Op deze diagram in figuur 83a zijn de meningen van respondenten toch erg verdeeld. Iets meer dan de helft 57% vindt het niet nodig dat er meer georganiseerd zou worden voor de leden. Echter een grote groep van 43% zou graag zien dat er meer activiteiten georganiseerd worden door de KFPS. Op onderstaande tabel figuur 1.83b zie je de suggesties die door de deelnemers geopperd worden.

Tabel figuur 1.83b Vooral het organiseren van vrije tijd activiteiten door het hele land zouden 103 deelnemers erg op prijs stellen. Mooie toertochten en "Friese paarden dagen" worden geopperd door de deelnemers. Ook is er bij

Antwoord	Aantal
Meer vrije tijd activiteiten organiseren	103
Meer advies over keuzen paarden/fokken/ziektes etc.	79
Phryso interessanter maken/meer leuke rubrieken en info	48
Meer cursussen en clinics aanbieden	67
De keuringen verbeteren / beter jury benoemen	20
Specifieke vragen over fokken en predicaat	29
Te weinig activiteiten/keuringen buiten Friesland	41
Geen mening	27

Figuur 1.83b Op welke manier meer betekenen sporters en recreanten

67 participanten behoefte aan cursussen en clinics die door de KFPS georganiseerd kunnen worden. Een opfrissing van het blad Phryso vinden 48 deelnemers ook wel nodig, zij missen toch wel het een en ander aan leuke activiteiten en verhalen van de gewone deelnemers en kleine fokkers.

1.5 Liefhebber

Alle liefhebbers van het Friese paard, maar er geen in bezit hebben, werden doorverwezen naar deze rubriek. In dit hoofdstuk wordt voornamelijk gekeken naar de potentiële afnemers en welke mening zij hebben over het Friese veulen.

Als eerste werd er gevraagd of zij geïnteresseerd zijn in het aanschaffen van een Fries paard. Wanneer er op deze vraag nee werd geantwoord, kwam de vraag waarom zij niet geïnteresseerd zijn en werden zij daarna gelijk doorverwezen naar het einde van de enquête. We zijn hier alleen op zoek naar respondenten die een potentiële afnemer kunnen zijn. Gelukkig gaf het grotere gedeelte met 66% aan dat zij wel geïnteresseerd zijn. De groep van 34%, die niet geïnteresseerd zijn, waren voornamelijk respondenten die niet goed hadden begrepen in welke rubriek zij hoorden. Deze respondenten hadden namelijk al een fries paard en behoorde tot sporters en recreanten. De andere redenen die werden aangegeven zijn voornamelijk de gezondheidsproblemen die veel voorkomen bij Friesen of deelnemers die zijn overgestapt naar een ander ras paard.

Figuur 1.84a Aanschaffen Fries paard

Antwoord	Aantal
Heb ik al	18
Te hoge kosten/prijzen	4
Leeftijd van persoon	5
Door gezondheidsproblemen Friesen	6
Overgestapt ander ras	6

Figuur 1.84b waarom geen Fries paard aanschaffen

Figuur 1.85 Type/leeftijd paard

Als vervolgvraag werd er gekeken in welk type/leeftijd paard de respondenten geïnteresseerd zijn. Bijna de helft geeft hierbij aan dat zij liever een ouder beleerd paard aanschaffen, wat niet bevorderlijk is voor de fokkerij. Daarnaast gaf 34% aan dat zij het liefst een veulen aanschaffen. Dit is de groep waar de fokkerij zich het meest op zal richten.

Figuur 1.86 Welk geslacht paard

Te zien in figuur 1.86 geeft meer dan de helft van de respondenten aan dat zij het liefst een merrie zouden willen aanschaffen. De overige 49% is vrij verdeeld over de rest van de antwoorden. 17% van de respondenten geeft aan dat zij geen voorkeur hebben voor een geslacht. Daarbij geeft 16% aan dat zij het liefst een hengst aanschaffen en 16% geeft de voorkeur aan een ruin.

Figuur 1.87 Vanwege welke eigenschappen

Om te achterhalen waarom de respondenten een Fries willen aanschaffen, is er gevraagd naar de eigenschappen die hen aanstaat. Bijna 30% geeft aan dat de Fries een betrouwbaar ras is. Ruim 24% neemt een Fries paard voor zijn raskenmerken. Daarnaast wilt ruim 10% de Fries gebruiken als tuigpaard en ruim 13% als dressuurpaard. Ruim 21% wilt een Fries vanwege zijn veelzijdigheid.

Het is belangrijk om te weten waar de respondent zijn veulens zoekt. Zo kunnen we het netwerk tussen de fokker en de potentiële afnemer vergroten. In de onderstaande staafdiagram is weer gegeven dat ruim 31% van de participanten bij de fokker zelf een veulen zoekt/afneemt. Bijna 23% kiest ervoor binnen zijn netwerk van Friese paardenliefhebbers te zoeken. Daarnaast zoekt bijna 14% een paard via marktplaats of E-horse en ruim 13% via de KFPS marktplaats.

Figuur 1.88 Bron zoeken paard

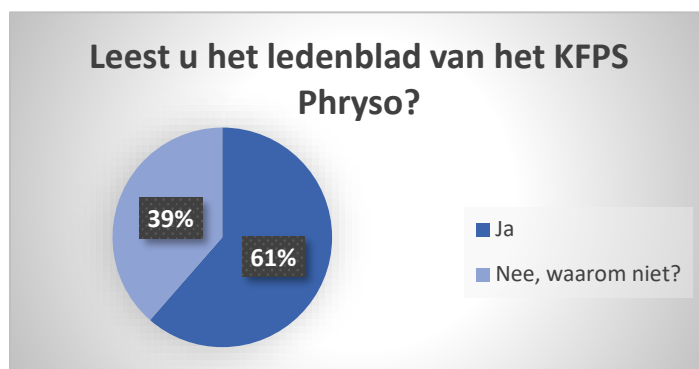
Figuur 1.89a Geïnteresseerd fokkerij

Om binnen deze groep ook te onderzoeken of zij eventueel geïnteresseerd zijn in de fokkerij is er een vraag daarvoor opgesteld. In figuur 1.89a is te zien dat maar liefst 87% van de respondenten aangeeft dat zij eventueel geïnteresseerd zijn in het fokken van Friese paarden. Aan de overige 13%, die aangeeft hier geen interesse in te hebben, is verder gevraagd naar de reden.

Antwoord	Aantal
Geen tijd	4
Te hoge kosten	2
Geen kennis	2

Figuur 1.89b Waarom niet geïnteresseerd fokkerij

Er waren maar weinig respondenten die aangaven dat zij niet geïnteresseerd waren. Daarvan gaf het grootste gedeelte aan dat zij simpelweg de tijd er niet voor hebben, een kleiner gedeelte vindt de kosten te hoog en daarnaast hebben een paar te weinig kennis van de fokkerij.

Figuur 1.90a Ledenblad Phryso

Het is interessant om te onderzoeken of de respondenten lid zijn van het KFPS ledenblad Phryso. In figuur 1.90a is te zien dat ruim 61% het blad daadwerkelijk leest. Aan de overige 39%, die het blad niet leest, is gevraagd waarom zij dit niet lezen. Bij de tabel in figuur 1.90b is te zien dat het merendeel er niet bekend mee is. Daarnaast zijn er een aantal gestopt met het lidmaatschap op de Phryso en sommigen vinden het te duur.

Antwoord	Aantal
Niet meer	5
Geen lid	7
Niet bekend mee	12
Te duur	3

Figuur1. 90b Waarom geen lid Ledenblad Phryso

1.6 Hengstenstation / handel / export stal

In de laatste rubriek van deze enquête wordt gekeken naar de meningen van de respondenten die in bezit zijn van een hengstenstation, handel stal of exportstal. Er zullen meerdere verwijzingen plaats vinden in deze rubriek, vanwege het brede kader waar zij zich onder bevinden. Helaas is deze rubriek ook de kleinste en door het minst aantal respondenten ingevuld. Desalniettemin heeft de groep wel een grote invloed op de Friese fokkerij.

Figuur 1.91 Handel Friese paarden

Om te beginnen is er gevraagd of de respondenten alleen handelen in Friese paarden. Te zien in figuur 1.91 geeft 48% aan dat zij alleen handelen in Friese paarden. Meer dan de helft geeft aan dat zij naast het Friese ras, ook bezig zijn met andere rassen.

Figuur 1.92 Verhandelen paarden

In de cirkeldiagram, te zien in figuur 1.92, valt op dat 39% van de respondenten onder de 5 paarden verhandelt per jaar. Daarnaast geeft een relatief grote groep van 27% aan dat zij tussen de 6 en 25 paarden per jaar verhandelen. Opvallend is dat er geen respondenten waren die tussen de 50 en 75 paarden verhandelen, maar wel 19% die meer dan 75 paarden verhandelen. Het overgrote gedeelte van 81% handelt in niet meer dan 50 paarden per jaar.

Om te realiseren op welke leeftijd de meeste veulens worden verkocht, is de volgende vraag gesteld. In figuur 1.93 is te zien dat het grootste gedeelte van de paarden pas worden verhandeld boven de 8 jaar. Pageboren veulens worden helemaal niet verhandeld. Jaarlingen worden maar door 12% verhandeld en paarden tussen de 4 en 7 jaar worden door 32% van de respondenten verhandeld. Het is opvallend dat er relatief maar weinig jonge paarden,

Figuur 1.93 Leeftijd verhandelde paarden

waarschijnlijk vanuit de opfok, worden verkocht.

Voor het onderzoek werd een vergelijking gemaakt tussen de gedachtegang van de potentiële koper en de handelaar. Vanwege welke eigenschappen zij het paard kopen en verkopen. In figuur 1.94 is te zien dat Bijna 29% van de respondenten zijn paarden verhandeld vanwege de betrouwbaarheid van het paard. Daarnaast geeft bijna 24% aan dat zij verhandelen voor de specifieke raskenmerken en ruim 15% voor de veelzijdigheid. Ruim 20% verhandeld voor dressuursport en ruim 15% voor de mensport.

Figuur 1.94 Eigenschappen Friese paard

Figuur 1.95a Vraag op de markt

Wanneer er gekeken wordt naar de markt en het oogpunt vanuit de handelaar, is de volgende vraag gesteld. Het bleek, te zien in figuur 1.95a, dat 64% van de respondenten prima aan de vraag op de markt kunnen voldoen. Daarnaast geeft 36% aan dat zij niet aan de markt kunnen voldoen. Om wederom te onderzoeken waarom deze mening is ontstaan, werd een vervolgvraag opgezet.

Antwoord	Aantal
Te weinig paarden beschikbaar	4
Problemen met de prijs	5

Figuur 1.95b Waarom geen vraag op de markt

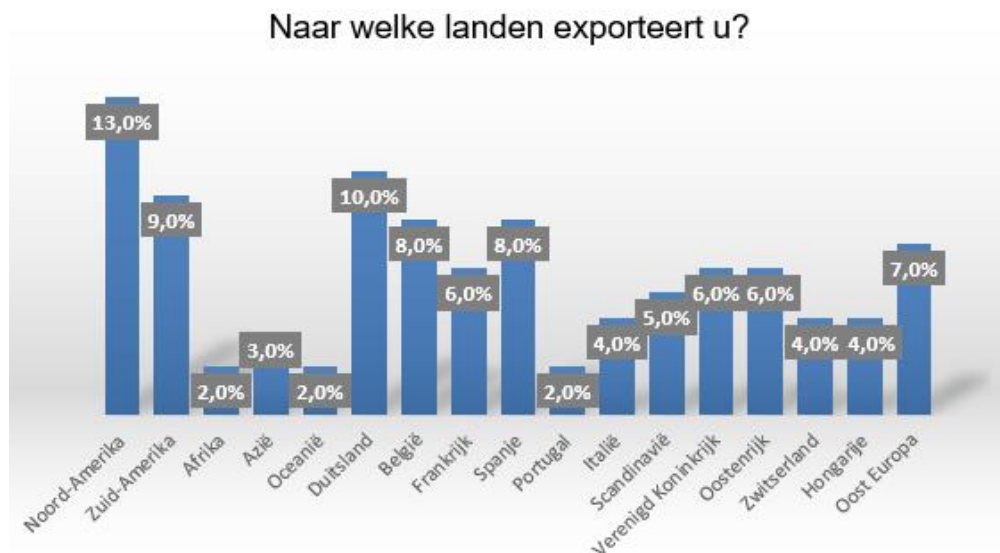
In de tabel is weergegeven dat er maar twee verschillende soorten antwoorden werden gegeven. Vooral de internationale participanten vonden dat er te weinig paarden op de buitenlandse markt beschikbaar zijn. De andere participanten hadden problemen met de prijs van het veulen.

Figuur 1.96 Verkoop buiten Nederland

Verder werd er bekeken of paarden binnen Nederland verhandeld werden of dat het merendeel naar het buitenland wordt geëxporteerd. In de cirkeldiagram in figuur 1.96 is duidelijk te zien dat maar liefst 84% van de paarden buiten Nederland wordt verkocht. Dat houdt in dat de markt in het buitenland nog voldoende is om aan te verkopen.

Wanneer de deelnemers aangaven bij de voorgaande vraag dat zij het merendeel buiten Nederland verkopen, werden zij doorverwezen naar de volgende vraag. In figuur 1.97 is te zien hoe de spreiding van de exportlanden eruit ziet. Opvallend is dat het meeste naar Noord-Amerika werd geëxporteerd. Daarnaast zijn Zuid-Amerika, Duitsland, België en Spanje erg populaire landen om naar te exporteren. Een deel werd nog geëxporteerd naar Oost Europa, het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk en Frankrijk. Andere landen/delen zijn wat minder geliefd.

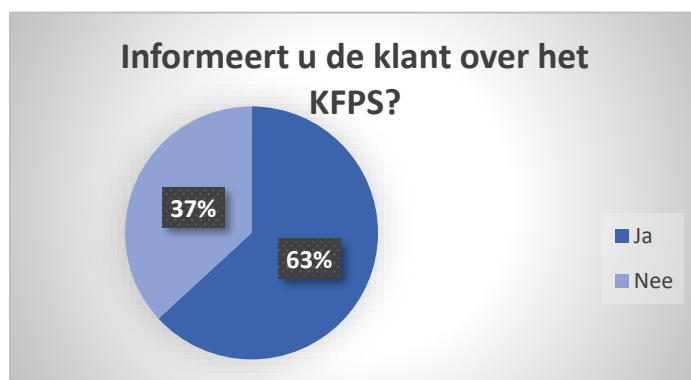

Figuur 1.97 Exporterende landen

Het is duidelijk te zien in figuur 1.98 dat er geen bedrijven zijn die tegen problemen aanlopen met het exporteren van Friese paarden. Dit is uiteraard een groot voordeel voor de export.

Figuur 1.98 Problemen bij export

In figuur 1.99 is een overzicht te zien hoeveel bedrijven de klanten informeren over het KFPS bij de verkoop van het paard. Prettig is om te zien dat het overgrote gedeelte van de respondenten aangeeft de klant te informeren over het KFPS. De kleinere groep van 37% doet dit helaas niet.

Figuur 1.99 Informeren klant over KFPS

Antwoord	Aantal
Doen ze niet	3
Verbale communicatie	4
Stamboek opties bespreken	5
Betrekken bij de vereniging	3

Figuur 1.100 Waarom en op welke manier informeert u de klant over KFPS

Voor een uitleg op het voorgaande antwoord, werd de volgende vervolgvraag gesteld: 'Waarom en op welke manier informeert u wel of niet de klant over het KFPS?'. Het is vrij duidelijk dat de meeste participanten de klanten verbaal spreken en daarnaast de stamboek opties vanuit het KFPS gebruikt bij het informeren van de klant.

Figuur 1.101 Stimuleren fokkerij NL

Het KFPS wilt ook graag onderzoeken of zij voldoende de fokkerij stimuleert. Als eerste werd er gevraagd aan de participanten of zij voldoende de fokkerij in Nederland stimuleren. Het grootste percentage van 57% gaf aan dat het KFPS voldoende doet om de fokkerij te stimuleren. Helaas gaf een redelijk hoog percentage aan dat zij dit niet voldoende vindt. Er is aan alle participanten daarom een vervolgvraag gesteld.

Antwoord	Aantal
Juryleden synchroniseren/ eerlijke keuringen	7
Geen mening/ geen idee	4
Financieel oogpunt/ te hoge kosten	5
Het KFPS doet prima werk	5

Figuur 1.102 Waarom en op welke manier kan het stimuleren in NL

De vervolgvraag luidt: 'Waarom en op welke manier vindt u dat het KFPS de fokkerij wel of niet voldoende stimuleert?'. Het werd duidelijk dat een aantal deelnemers van mening waren dat er niet eerlijk gekeurd wordt en de jury meer gesynchroniseerd moet worden. Het ondersteunen bij de kosten is ook een stimulans.

Figuur 1.103 Stimuleren fokkerij buitenland

Bij de volgende vraag is bekeken of het KFPS ook de fokkerij in het buitenland voldoende stimuleert. Te zien in figuur 1.103 geeft meer dan de helft van de deelnemers aan dat zij vinden dat het KFPS voldoende stimulans biedt aan de fokkerij. Helaas geeft ook 41% van de deelnemers aan dat zij dit niet vinden.

In de tabel van figuur 1.104 staan de antwoorden op de vervolgvraag: 'Waarom en op welke manier zou het KFPS wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren in het buitenland?' weergegeven. Duidelijk is dat ze meer kennisverspreiding willen vanuit experts in de fokkerij, niet het KFPS zelf. Ook het meer

Antwoord	Aantal
Geen mening/ geen idee	3
Meer diversiteit in hengstenkeuze	2
Meer kennisverspreiding door specialisten	6
Meer direct op klanten richten	5
Goede premies aanbieden/ betere prijzen hanteren	2

Figuur 1.104 Waarom en op welke manier kan het stimuleren in het buitenland

direct op klanten richten in het buitenland zou een belangrijke stimulans kunnen zijn. De deelnemers zijn nu van mening dat het buitenland nog een beetje wordt buitengesloten en niet genoeg wordt betrokken bij het KFPS.

Figuur 1.105 Kennisoverdracht KFPS

Bij de volgende vraag is er onderzocht of het KFPS genoeg voldoet aan de verwachte kennisoverdracht. In figuur 1.105 is te zien dat maar liefst 86% van de respondenten van mening is dat het KFPS voldoende informatievoorzieningen heeft. Helaas is 14% van mening dit niet voldoende wordt gedaan.

Antwoord	Aantal
Geen mening/ geen idee	5
Meer gebruik maken van online platform	3
Niet te veel in eigen regio hangen (meer informatie in het Engels)	4
Meer conferenties	3
Andere premies uitdelen	2

Figuur 1.106 Op welke manier een grotere rol spelen in kennisoverdracht

Als vervolgvraag is gesteld: 'Op welke manier zou het KFPS wel of niet een grotere rol kunnen spelen in de kennisoverdracht?'. De meningen zijn vrij verdeeld, maar de meeste zijn van mening dat het KFPS meer moet doen buiten Friesland. Het organiseren van fokkers- en kennisbijeenkomsten buiten Friesland/Nederland.

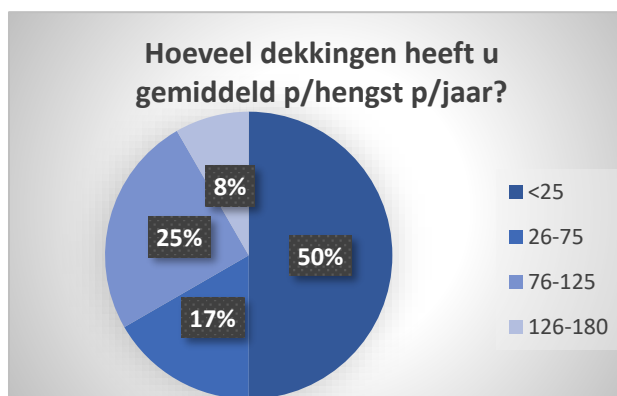
Figuur 1.107 Hengstenstation

Om gerichtere vragen te stellen over dekhengsten wordt er gevraagd of de respondent ook een hengstenstation in bezit heeft. De opeenvolgende vragen zijn bestemd voor alle respondenten die op deze vraag ja antwoordden. De respondenten die nee antwoordden werden doorverwezen naar de vraag bij figuur 1.115. Meer dan de helft is in het bezit van een hengstenstation. De overige 48% wordt doorverwezen naar de volgende selectie vragen van de enquête.

Figuur 1.108 Aantal dekhengsten

Het is interessant om te weten voor het onderzoek hoe groot het bedrijf is. Daarom is de vraag gesteld hoeveel dekhengsten zij hebben staan. Het grootste percentage met 67% is relatief klein en heeft maar 3 of minder dekhengsten. Daarnaast heeft 25% 4 tot 6 dekhengsten op het bedrijf staan en 8% heeft er meer dan 7. Bij elkaar heeft 33% van de respondenten een groot hengstenstation.

Figuur 1.109 Aantal dekkingen

In figuur 1.109 is te zien dat het grootste percentage van precies de helft onder de 25 dekkingen per hengst per jaar realiseert. Daarnaast heeft 17% tussen de 26 en 75 dekkingen, 25% tussen de 76 en de 125 en als laatst 8% die boven de 126 dekkingen per jaar heeft.

Figuur 1.110 Aantal klanten

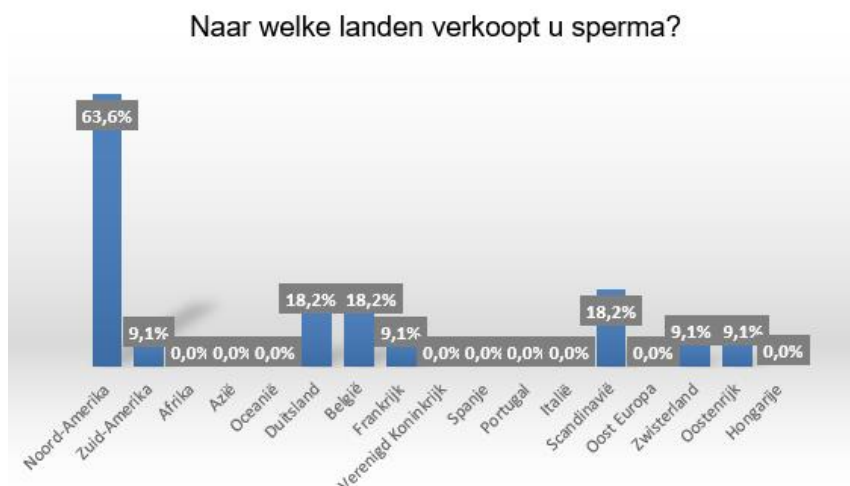
Om te vergelijken hoe groot het klantenbestand is van een hengstenstation is de vraag in figuur 1.110 gesteld. Hier is te zien dat 25% van de respondenten een relatief klein klantenbestand heeft van minder dan 25 klanten. Daarnaast heeft 16% tussen de 26 en 50 klanten, 25% tussen de 51 en de 100 klanten, 17% tussen de 101 en 200 klanten en wel 17% boven de 500 klanten per jaar.

Figuur 1.111 Advisering hengstenkeuze

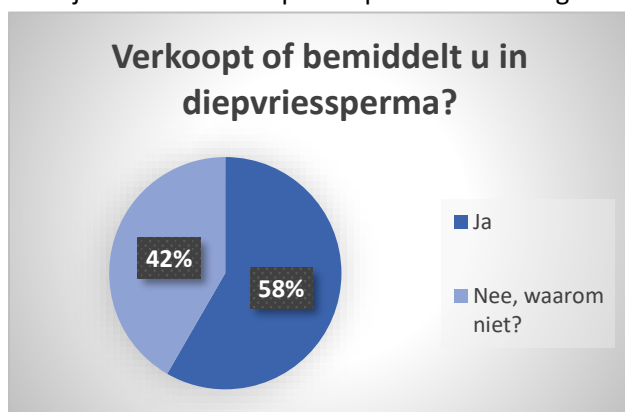
Er is tevens achterhaald hoeveel klanten om advies vragen bij een hengstenstation voor de keuze van een hengst. De grootste groep respondenten (33%) gaf aan dat zij aan 50% van de klanten advies geeft over een hengstenkeuze. In totaal geeft 50% van de respondenten aan minder dan 25% advies te geven en een overige groep van 17% geeft aan meer dan 75% van de klanten te adviseren voor een hengstenkeuze.

In figuur 1.112 is te zien naar welke landen de respondenten hun sperma exporteren. Het grootste exportland is Noord-Amerika met bijna 64%, daarna komen Duitsland, België en Scandinavië met ruim 18%. Ook naar Zuid-Amerika, Frankrijk, Zwitserland en Oostenrijk wordt ruim 9% van de sperma geëxporteerd. Opvallend is dat de cijfers redelijk overeen komen met de voorgaande vraag naar welke landen de respondenten hun paarden exporteren.

Figuur 1.112 Export sperma

Een redelijke nieuwe technologie in de hippische sector is het gebruik van diepvriessperma. Het is een effectief, maar nog niet vaak gebruikt middel in de fokkerij. Van de respondenten geeft 58% aan dat zij bemiddelt in diepvriessperma. De overige 42% geeft voornamelijk dat zij geen gebruik maken van diepvriessperma met als reden dat de fokker er niet geïnteresseerd in is.

Figuur 1.113a Verkoop diepvriessperma

Antwoord	Aantal
Fokkers hebben geen interesse	3
Niet van toepassing	2

Figuur 1.113b Waarom geen verkoop diepvriessperma

Figuur 1.114 Wenselijk resultaat diepvriessperma

In figuur 1.114 is te zien dat geen van de respondenten ontevreden is over het resultaat bij bevruchting met diepvriessperma.

Om te bekijken of de respondenten ook eigen fokmerries hebben staan en verder vragen te kunnen beantwoorden gericht op de fokkerij, wordt er de vraag in figuur 1.115 gesteld. Wanneer de respondenten hier nee op antwoorden, worden zij doorverwezen naar een andere selectie vragen, die begint vanaf figuur 1.127. De 30% die bij deze vraag nee heeft geantwoord, wordt ook gevraagd waarom zij geen fokmerries hebben staan. De antwoorden waren vrij verschillend, de ene gaf aan dat het financieel niet aantrekkelijk is, de andere heeft zijn leeftijd tegen, ook waren er een paar die simpelweg geen interesse hebben of wel geïnteresseerd zijn in een fokmerrie maar deze nog niet hebben aangeschaft.

Figuur 115a Eigen fokmerries

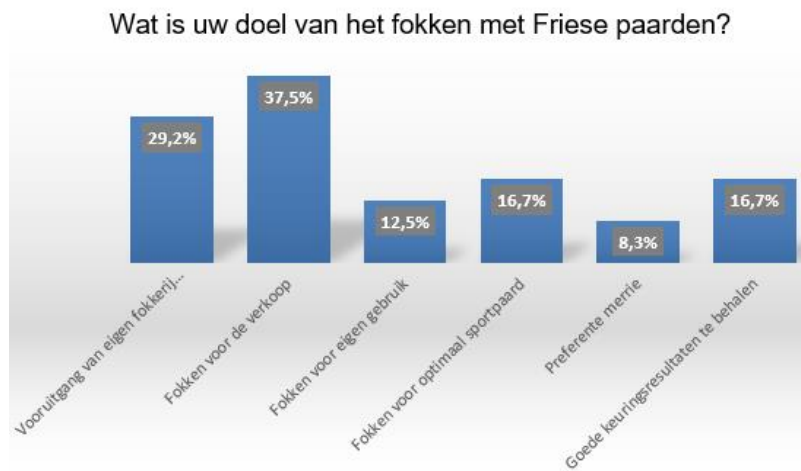
Antwoord	Aantal
Leeftijd fokker	1
Financieel oogpunt/ te hoge kosten	2
Geen interesse	2
In ontwikkeling	2

Figuur 115b Waarom geen eigen fokmerries

Figuur 1.116 Aantal veulens

Verder is er gevraagd naar hoeveel veulens diegene fokt per jaar. Figuur 1.116 geeft weer dat het grootste gedeelte van de fokkers minder dan 3 veulens per jaar fokt. Daarnaast fokt maar liefst 25% van de respondenten 4 of 5 veulens per jaar en 31% van de respondenten fokt meer dan 11 veulens per jaar. Dit zijn hoogstwaarschijnlijk de gecombineerde bedrijven, die ook professionele fokker zijn.

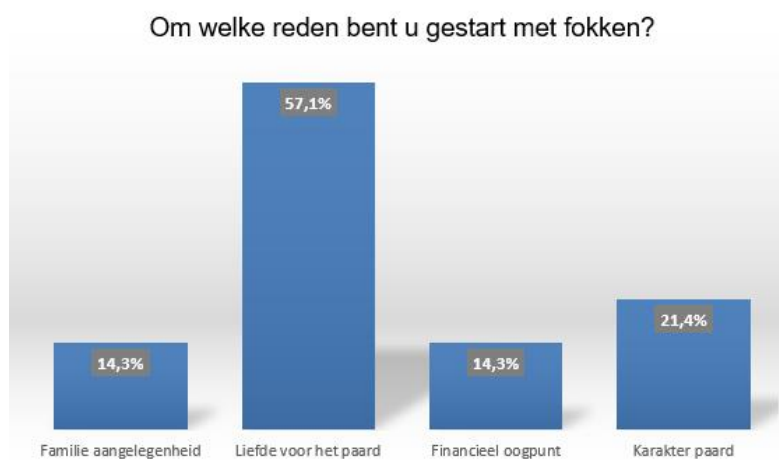
Figuur 1.117 Fok doel

Tevens werd in deze rubriek de vraag gesteld wat hun fokdoel is. In de staafdiagram van figuur 1.117 is te zien dat ruim 37% fokt voor de verkoop. Wat in vergelijking een veel hoger percentage is dan de voorgaande rubrieken. Daarnaast fokt ruim 29% voor de vooruitgang van eigen fokkerij, bijna 17% voor het optimale sportpaard of om goede keuringsresultaten te behalen. Ruim 12% fokt voor eigen gebruik.

Als we gaan onderzoeken vanwege welke eigenschappen de respondenten zijn gaan fokken, is het opvallend dat ruim 33% aangeeft te fokken vanwege de betrouwbaarheid van het paard. Daarnaast geeft ruim 27% aan te fokken voor de raskenmerken van de Fries, ruim 18% om een topniveau te behalen en ruim 12% voor de dressuursport.

Figuur 1.118 Eigenschappen paard

Figuur 1.119 Reden fokken

In deze rubriek is tevens gevraagd om welke reden zij zijn gaan fokken. Opvallend is dat meer dan de helft als reden aangeeft te fokken vanwege de liefde voor het paard. Daarnaast is het karakter van het paard belangrijk voor ruim 21%, en ruim 14% geeft aan te zijn begonnen vanuit een financieel oogpunt of door familie aangelegenheid.

Als volgende vraag is er gekeken naar de erkenning voor de fokkers en of dit genoeg is. Onderstaand in figuur 1.120a is te zien dat een kleiner percentage van 33% aangeeft dat hij genoeg erkenning krijgt voor zijn fokproducten. Helaas geeft het grootste gedeelte van 67% aan dat zij dit niet genoeg vinden. Bij hen is doorgevraagd waarom niet; voornamelijk gaven zij als antwoordt dat de fokker niet genoeg beloond of erkend wordt.

Figuur 1.120a Erkenning fokkers

Antwoord	Aantal
Dezelfde fokkers/mensen krijgen de herkenning	1
Geen mening	2
Worden niet genoeg beloont/erkend	3
De hengst staat in belangstelling/ meer aandacht aan de merrie	1
Juryleden beter synchroniseren	2
Geen erkenning nodig/ eigen hobby	1

Figuur 1.120b Waarom niet genoeg erkenning fokkers

In het volgende vraagstuk is er bekeken of een eventuele fokkerspremie een stimulans zou kunnen zijn voor de fokkerij. In figuur 1.121a is te zien dat het grootste gedeelte van 67% dit wel ziet als een stimulans. De overige 33% ziet dit niet als een stimulans en is doorgevraagd waarom. De voornaamste reden was dat het niks oplost, alleen de grote fokkers worden meer beloond.

Figuur 1.121a Stimulans door fokkerspremie

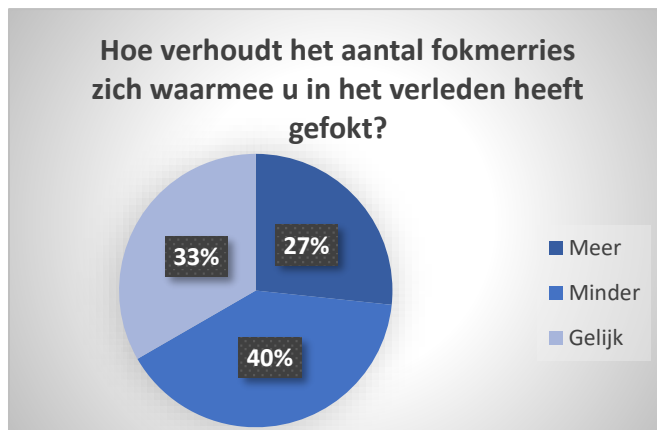
Antwoord	Aantal
Geen stimulans	1
Te hoge kosten	1
Paarden halen geen geld op (zoals bij de drafsport)	1
Lost niks op voor de basisfokkerij (alleen goede fokkers worden beloont)	2

Figuur 1.121b Waarom geen stimulans

Om te achterhalen wat eventueel wel een stimulans kan zijn voor de fokkerij, is de volgende vraag gesteld: 'Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?'. De meeste antwoorden kwamen erop neer dat de kleine fokkers meer erkenning en waardering moeten krijgen en dat het geven van advies voor hen erg belangrijk zou zijn. Daarnaast zou het een stimulans zijn om het algemene kostenplaatje aantrekkelijker te maken door bijvoorbeeld de dekgeden te verlagen/onderdrukken, de stamboekkosten te verlagen, etc.

Antwoord	Aantal
Geen mening	4
(kleine fokkers meer erkenning/ waardering/ advies geven	4
Andere fokproducten gebruiken/ erkenning geven	1
Kostenplaatje aantrekkelijker maken	5

Figuur 1.122 Stimulans fokkerij

Figuur 1.123 Verhouding fokmerries

Bij deze rubriek is er ook achterhaald of de fokker achteruit is gegaan op het aantal fokmerries. Te zien in figuur 1.123, wordt er door 40% van de respondenten met minder merries gefokt. Daarnaast geeft 33% aan dat zij met het gelijk aantal merries fokken en maar 27% is met meer merries gaan fokken.

Wanneer de respondent aangaf dat zij met minder of gelijk aantal merries fokken is de vraag: 'Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken?' gesteld. De tabel van figuur 1.124 geeft weer dat een groot aantal het goed vindt lopen hoe het nu gaat, daarnaast vindt een aantal de kosten of het financieel risico te hoog en een aantal geeft aan dat zij te weinig ruimte hebben.

Antwoord	Aantal
Te duur/ te hoge kosten/ financieel risico te hoog	2
Te weinig ruimte	2
Leeftijd fokker	1
Overleden merrie/ gepensioneerd merrie	1
Verkoop veulen is slecht/ kosten zijn meer dan verkoop	1
Vindt alles goed lopen	4

Figuur 1.124 Minder/gelijk aantal fokmerries

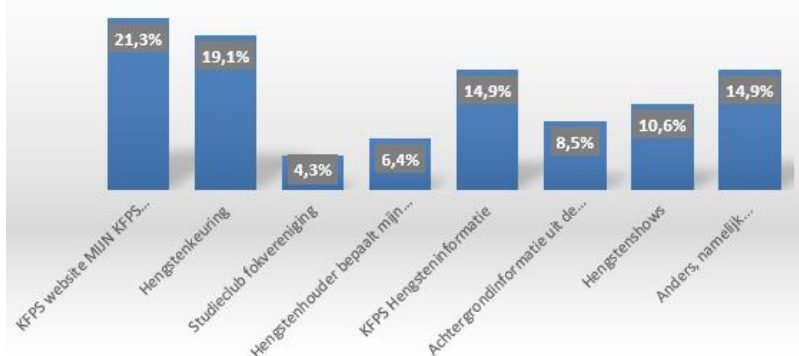
Wanneer de respondent aangaf met meer fokmerries te zijn gaan fokken kregen zij de volgende vraag: 'Waarom bent u met meer merries gaan fokken?'. De voornaamste reden om uit te breiden in het aantal fokmerries is vanwege het financieel oogpunt, daarnaast gaf ook iemand aan dat hij een goede merrie heeft aangehouden en daarom is vermeerderd.

Antwoord	Aantal
Financieel oogpunt	3
Goede merries aanhouden	1

Figuur 1.125 Meer aantal fokmerries

Vanaf deze vraag komen alle respondenten uit de rubriek bij elkaar. Er is een algemene vraag opgesteld wat in hun beleving de belangrijkste informatiebron is voor een fokker bij de keuze voor een dekhengst. Uit de vraag kwam een redelijk gespreid antwoord. Ruim 21% gaf dat de KFPS website als belangrijkste informatiebron wordt gezien, ruim 19% gaf dit aan door middel van een hengstenkeuring. Bijna 15% heeft als mening dat de KFPS hengsteninformatie een belangrijke informatiebron is en bijna 11% vindt dit van de hengstenshows. Bijna 15% heeft een eigen antwoord gegeven, hiervan gaven een aantal aan dat zij gebruik maken van mond-tot-mond reclame, een aantal willen de nakomeling bekijken en een aantal bekijken de prestaties.

Wat denkt u wat de belangrijkste informatiebron is voor fokkers voor de keuze van een hengst?

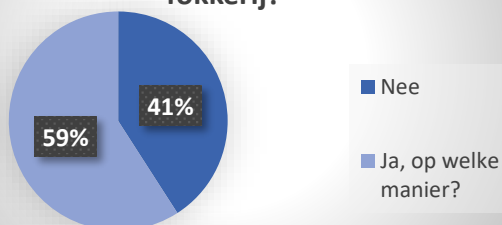

Figuur 1.126a Belangrijkste informatiebron

Figuur 1.126b Belangrijkste informatiebron overig

In deze rubriek is ook de vraag gesteld of naar hun mening de coronacrisis invloed heeft gehad op de fokkerij. Te zien in figuur 127a geeft een kleiner gedeelte van 41% aan dat de coronacrisis geen invloed heeft gehad. Het overgrote percentage gaf aan dat zij van mening zijn dat de coronacrisis wel invloed heeft gehad op de fokkerij. Aan hen is ook de vraag gesteld op welke manier dit eventueel invloed heeft uitgeoefend. Uit de antwoorden bleek dat de meeste respondenten van mening waren dat de export/handel erop achteruit is gegaan, daarnaast gaven een aantal aan dat er nu minder hengstenshows beschikbaar zijn, de fokkers worden erg onzeker en door de crisis zijn er ook lagere inkomsten binnen de hippische sector.

Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?

Figuur 1.127a Invloed coronacrisis

Figuur 1.127b Waarom invloed coronacrisis

Figuur 1.128 Beperkende factoren fokkers

In de staafdiagram van figuur 128 is te zien dat de voornaamste negatieve factor waar fokkers tegenaan lopen, toch de kosten zijn. Daarnaast gaf ruim 14% aan dat de lage opbrengst van de veulen wel degelijk een blokkade kan zijn en bijna 10% denkt hetzelfde over ruimtegebrek.

Het KFPS organiseert een aantal fokkersbijeenkomsten, nu is de vraag of de respondenten behoefte hebben aan meer bijeenkomsten. Hierbij gaf 42% aan dat zij graag aan meer fokkersbijeenkomsten zouden willen deelnemen. Daarentegen gaf 58% van de respondenten aan hier geen behoefte aan te hebben. Aan deze respondenten is gevraagd waarom niet. De voornaamste reden was simpelweg geen interesse, daarnaast vonden een aantal dat hun eigen kennis voldoende is, een aantal gaf aan dat het KFPS voldoende doet en iemand gaf aan dat hij zijn eigen bijeenkomsten organiseert.

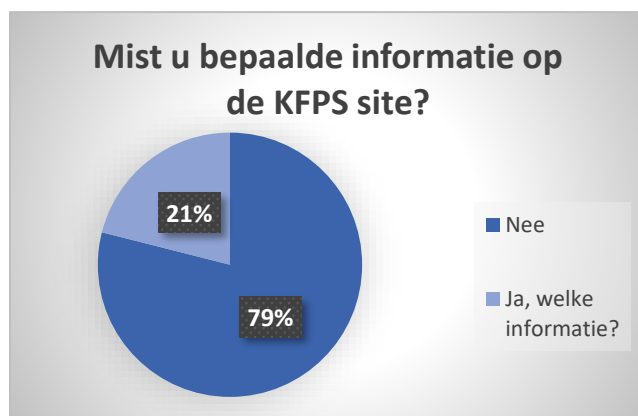

Figuur 1.129a Meer fokkersbijeenkomsten

Antwoord	Aantal
Geen interesse	6
Eigen kennis	2
KFPS doet al genoeg	2
Organiseren eigen bijeenkomsten	1

Figuur 1.129b Waarom niet meer fokkersbijeenkomsten

Een andere algemene vraag was of de respondenten bepaalde informatie misten op de KFPS website. Te zien in figuur 1.130a gaf het grootste aantal van 79% aan dat zij geen informatie missen. Aan de overige 21% is gevraagd welke informatie zij wel missen. In de onderstaande tabel is te zien dat de

Figuur 1.130a Informatie KFPS site

respondenten bepaalde informatie op de FHANA site missen en de statistieken van de merrie.

Antwoorden	Aantal
Meer statistieken van de merrie	1
Ontbrekende informatie FHANA	1
Geen mening/ aanvulling	2

Figuur 1.130b Missende informatie KFPS site

In de onderstaande cirkeldiagram, te zien in figuur 1.131a, heeft 79% van de respondenten geen verdere behoefte aan hulp vanuit het KFPS bij de verkoop van zijn veulens. Aan de 21% die wel aangaf dat zij meer ondersteuning willen ontvangen, werd gevraagd welke ondersteuning. In de tabel is weergegeven dat sommige hulp willen door het vermelden van de hengstenhouder bij de verkoop of het vernoemen van de juiste afstamming, daarnaast werd er vermeld dat diegene een ander klantenbestand kon opbouwen en hier voordelen in ziet.

Figuur 1.131a Ondersteuning bij verkoop

Antwoorden	Aantal
Geen interesse/ mening	1
Krijgt een ander (soort) klantenbestand	1
Juiste vermelding afstamming (hengstenhouder)	2

Figuur 1.131b Waarom ondersteuning bij verkoop

Als laatste vraag in deze rubriek is er gekeken of de respondenten het eens zijn met de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens te realiseren. Maar liefst 90% gaf aan achter deze doelstelling te staan, de overige 10% die nee antwoordden werden gevraagd waarom niet. De antwoorden gingen over “kwaliteit boven kwantiteit” en dat het vraagaanbod lager zou worden.

Figuur 1.132a Doelstelling KFPS

Antwoorden	Aantal
Vraag/ aanbod	1
Kwaliteit niet kwantiteit	1

Figuur 1.132b Waarom tegen doelstelling KFPS

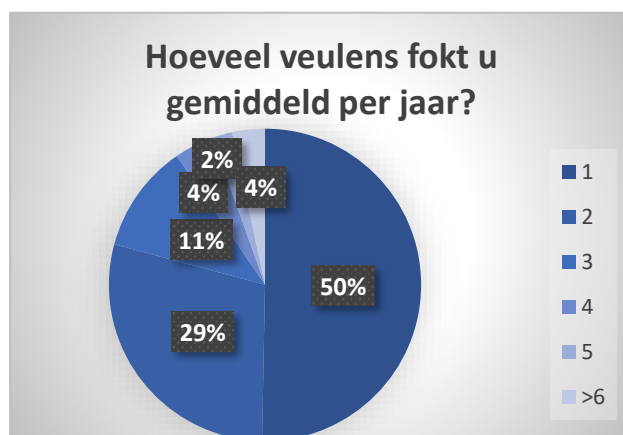
2. Overeenkomende vragen

In de volgende paragraaf wordt verder onderzocht naar de overeenkomsten en verschillen tussen de rubrieken. Er is een aantal gelijke vragen gesteld in deze rubrieken. Van alle antwoorden is een overzicht gemaakt en een grafiek met de rubrieken bij elkaar. Let wel op, deze cijfers zijn gebaseerd op het aantal respondenten, niet de afweging van de rubriek. Het betekent dat de eindgrafiek misschien niet veel afwijkt van een groter beantwoorde rubriek.

Om te beginnen werd er aan de hobbyfokker en handelsstal gevraagd hoeveel veulens zij per jaar fokken. Opvallend, maar te verwachten, is dat bij de hobbyfokker het overgrote gedeelte (51%) maar 1 veulen per jaar fokt, daarentegen geeft de handelsstal aan dat 6% maar 1 veulen fokt. Waar het bij de hobbyfokker afneemt in percentage, des te groter het aantal veulens, gaat het bij de handelsstal juist omhoog in percentage.

Answer Choices	Hobbyfokker	Handelsstal	Alle
1	51,0%	6,3%	50,3%
2	29,0%	18,8%	28,9%
3	11,2%	12,5%	11,3%
4	3,9%	12,5%	4,1%
5	1,9%	12,5%	2,1%
>6	2,8%	37,5%	3,4%

Figuur 2.3b Spreiding gefokte veulens

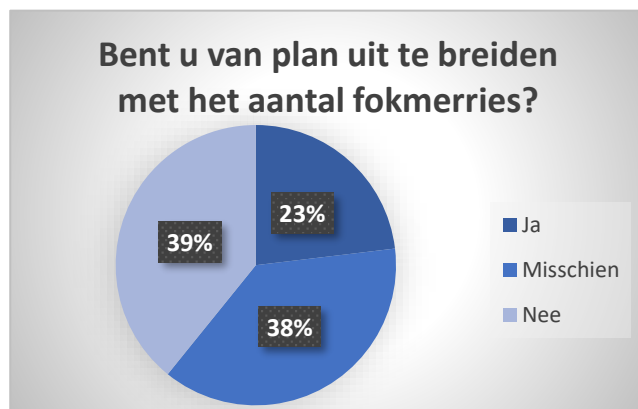

Figuur 2.1a Gefokte veulens

Bij de volgende overeenkomende vraag is er gekeken of de fokker wil uitbreiden met zijn aantal fokmerries. De rubrieken hobbyfokker en professionele fokker zijn hier met elkaar vergeleken. Tussen de rubrieken zit niet een schokkend groot verschil. Wel is te zien dat de professionele fokker er meer voor open staat om uit te breiden dan de hobbyfokker. Ruim 40% van de hobbyfokkers gaf aan dat zij hier niet voor open staan, terwijl maar ruim 25% van de professionele fokkers dit aangaf.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	21,7%	33,1%	23,1%
Misschien	37,2%	41,5%	37,7%
Nee	41,1%	25,4%	39,2%

Figuur 2.2b Spreiding uitbreiden fokmerries

Figuur 2.2a Uitbreiden fokmerries

Figuur 2.3a Doel fokken

Aan de drie rubrieken die aangaven dat zij zelf fokken, werd gevraagd naar het doel van fokken met Friese paarden. Het mag duidelijk zijn in figuur 2.3a dat alle drie de rubrieken 'vooruitgang van eigen fokkerij' een erg geliefd antwoord is. De rubriek handelsstal had als meest gekozen antwoord 'fokken voor de verkoop', wat weer te verklaren is aan het feit dat een handelsstal uiteraard bekend staat voor de inkoop en uiteraard verkoop van paarden. Daarnaast mag duidelijk zijn dat 'goede keuringsresultaten behalen' over alle drie de rubrieken een gelijk aantal gekozen percentage heeft, dat redelijk hoog is met ruim 17%.

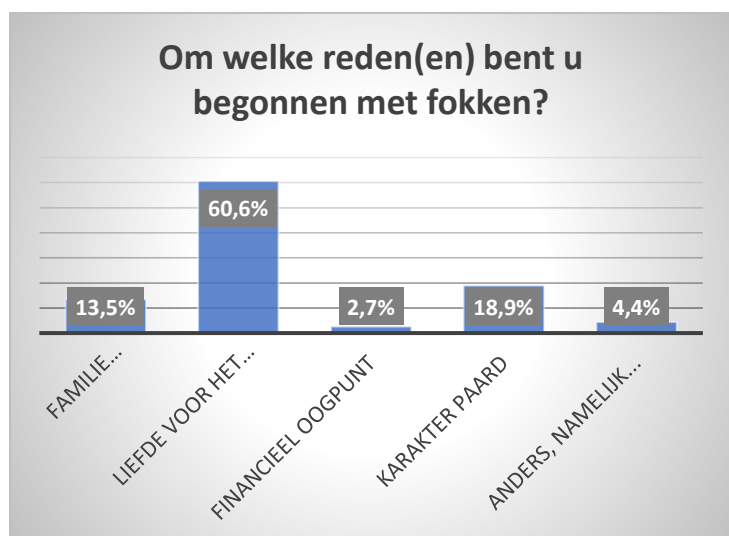
Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Vooruitgang van eigen fokkerij d.m.v. het streven naar het perfecte paard	29,0%	24,2%	29,2%	28,3%
Fokken voor de verkoop	11,6%	11,6%	37,5%	11,9%
Fokken voor eigen gebruik	16,2%	6,9%	12,5%	14,8%
Fokken voor het optimale sportpaard	12,1%	20,9%	16,7%	13,5%
Preferente merrie	9,8%	11,6%	8,3%	10,1%
Goede keuringsresultaten te behalen	17,2%	19,4%	16,7%	17,6%
Anders, namelijk...	4,0%	5,4%	0,0%	4,1%

Figuur 2.3b Spreiding doel fokken

Ruim 4% heeft ook een eigen antwoord gegeven op de vraag. Deze antwoorden zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Hierin is duidelijk dat zowel bij de hobbyfokker als bij de professionele fokker het behoud van het Friese ras een doel is voor hen om te fokken. Daarnaast geven een aantal respondenten aan dat zij voor de hobby fokken, opvallend is dat de verhouding tussen hobbyfokker en professionele fokker niet veel scheelt. Tevens is te zien dat de handelsstal geen eigen antwoord heeft opgegeven bij deze vraag.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Behoud van het Friese ras / inteelt voorkomen	23	8	0	31
Voor de hobby	25	4	0	29
Gestopt met fokken / fokt op het moment niet	5	0	0	5
Al het bovenstaande	2	1	0	3
Geschikte dekhengsten of fokmerries te fokken	5	3	0	8
Als gebruikspaar	14	2	0	16

Figuur 2.3c Doel fokken overig

Figuur 2.4a Reden fokken

Naast de vraag wat hun doel is om te gaan fokken, is tevens gevraagd om welke reden zij zijn begonnen met fokken. Zoals bij de voorgaande vraag, konden alle drie de rubrieken, die aangaven dat zij fokken, hier antwoord op geven. Te zien in figuur 2.4a is de voornaamste reden in alle drie de rubrieken het liefde voor het paard, daarnaast is ook het karakter van het paard een belangrijke reden om te beginnen met fokken. Naar verwachting geeft een hoger percentage van de rubriek handelsstal aan dat zij zijn begonnen vanwege financieel oogpunt, in tegenstelling tot de hobbyfokker.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Familie aangelegenheid	14,2%	8,9%	13,3%	13,5%
Liefde voor het paard	61,2%	57,6%	46,7%	60,6%
Financieel oogpunt	1,9%	6,9%	13,3%	2,7%
Karakter paard	18,6%	20,7%	20,0%	18,9%
Anders, namelijk...	4,2%	5,9%	6,7%	4,4%

Figuur 2.4b Spreiding reden fokken

De respondenten konden ook een eigen antwoord opgeven. In figuur 2.4c is te zien dat het grootste gedeelte van de hobbyfokker hierbij aangaf dat zij voor de plezier zijn gaan fokken, het is ook de meest gegeven antwoord voor de professionele fokker. Bij de rubriek handelsstal heeft maar één iemand een eigen antwoord gegeven en die gaf aan dat zij in het bezit is van een goede merrie en daarom is gaan fokken.

Figuur 2.4c Reden fokken overig

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
In bezit van een goede merrie	15	0	1	16
vanwege plezier/ hobby matig/ liefde voor het ras	28	6	0	34
Behoud van het Friese ras	8	5	0	13
Door vrienden/ connecties	3	1	0	4

Tevens is de vraag gesteld, aan alle rubrieken die aangaven dat zij fokken, of de fokkers genoeg erkenning krijgen. Wanneer de respondent hier 'nee' op antwoordden, werd er tevens gevraagd of zij suggesties hebben om dit te verbeteren. In figuur 2.5a is duidelijk te zien dat bij de hobbyfokker het overgrote gedeelte van mening is dat er genoeg erkenning wordt gegeven. Het frappante is dat bij de professionele fokker en de handelsstal het tegenoverstelde wordt aangegeven. Bij de handelsstal geeft ruim 60% aan dat zij niet genoeg erkenning krijgen en bij professionele fokker geeft ruim 54% dit aan.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	62,6%	45,8%	33,3%	60,0%
Nee, heeft u suggesties om dit te verbeteren?	37,4%	54,2%	66,7%	40,0%

Figuur 2.5a Spreiding genoeg erkenning

Figuur 2.5b Genoeg erkenning

De respondenten konden zelf suggesties aanbieden om dit te verbeteren. Het mag zeker duidelijk zijn dat een groot gedeelte van de respondenten van mening zijn dat er eerlijker en positiever gekeurd moet worden. Daarnaast gaven een aantal buitenlandse respondenten aan dat zij van mening zijn dat paarden in Nederland alleen de erkenning krijgen en er meer paarden uit het buitenland erkenning moeten krijgen. Dat kleine fokkers meer erkenning moeten krijgen voor hun werk en het financieel plaatje aantrekkelijker gemaakt moet worden, is tevens een antwoord dat een aantal respondenten aangaf in alle rubrieken.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen mening	32	9	1	42
Financieel oogpunt/ te hoge kosten/financiële ondersteuning	49	3	2	54
Kleine fokkers krijgen te weinig erkenning	46	4	3	53
Positiever/ eerlijke keuringen	139	8	2	149
Hengsthouders te veel macht/dekgelden te hoog	11	10	1	22
Buitenlandse paarden weinig erkenning	64	43	1	108
Afzet veulens ondersteunen	18	0	0	18

Figuur 2.5c Suggesties genoeg erkenning

Figuur 2.6a Fokkerspremie

Aan alle fokkende rubrieken is tevens gevraagd of een fokkerspremie een eventuele stimulans kan zijn. In de enquête is eerst een kleine uitleg gegeven over wat een fokkerspremie inhoudt. Bij alle rubrieken was het antwoord vrij gelijk. Rond de 70% tot 75% gaf aan dit een stimulans te vinden voor de fokkerij. In de rubriek handelsstal is de verhouding iets meer verspreid, maar het scheelt minder dan 10% van de andere rubrieken.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	74,6%	75,0%	66,7%	74,6%
Nee, waarom niet?	25,4%	25,0%	33,3%	25,4%

Figuur 2.6b Spreiding fokkerspremie

Wanneer de respondent 'nee' heeft geantwoord, werd aan hen gevraagd waarom zij van mening waren dat een fokkerspremie geen stimulans kan zijn. In de onderstaande tabel van figuur 2.6c is weergegeven dat een groot gedeelte het simpelweg geen stimulans vond. Daarnaast gaf een groot aantal professionele fokkers aan dat het niks oplost voor de gewone fokker en het alleen de grotere fokkers meer beloont. Tevens vonden de hobbyfokker en professionele fokker het belangrijker dat er meer waardering kwam en ging het bij hen niet om het geld.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen stimulans	121	4	1	126
Te hoge kosten	10	0	1	11
Paarden halen geen geld op (zoals bij de drafport)	4	1	1	6
Lost niks op voor de basisfokkerij (alleen goede fokkers worden beloont)	24	14	2	40
Waardering is belangrijker	34	9	0	43
Geen mening	45	7	0	52

Figuur 2.6c Waarom geen fokkerspremie

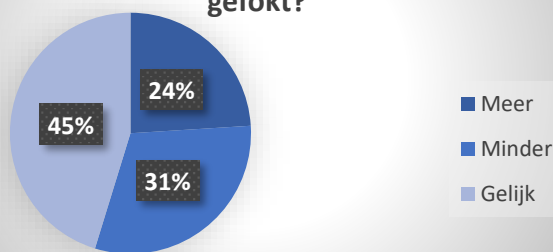
Hoe en op welke manier zou dit eventueel wel een stimulans kunnen zijn?

Als vervolgvraag is er gekeken naar wat eventueel wel een stimulans kan zijn. Te zien in figuur 2.7, bleken er veel respondenten van mening te zijn dat er meer erkenning en waardering moet komen. Zowel bij de hobbyfokker, professionele fokker en handelsstal gaven dit alle drie aan als een cruciale stimulans voor de fokkerij. Daarnaast vonden alle drie de rubrieken het belangrijk dat het kostenplaatje aantrekkelijker wordt gemaakt, de drie rubrieken zaten hier vrij op één lijn over. Uiteraard waren er ook een aantal respondenten die geen meningen hadden over deze kwestie.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen mening	84	17	4	105
(kleine) fokkers meer erkenning/ waardering/ advies geven	212	49	4	265
Andere fokproducten gebruiken/ erkenning geven	60	8	1	69
Kostenplaatje aantrekkelijker maken	236	39	5	280

Figuur 2.7 Stimulans fokkerij

Hoe verhoudt het aantal fokmerries zich waarmee u in het verleden heeft gefokt?

Figuur 2.8a Verhouding fokmerries

Bij alle drie de rubrieken is gekeken hoe de verhouding met het aantal fokmerries is verlopen in de afgelopen jaren. In de tabel van figuur 2.8b is te zien dat er niet veel verschil is tussen de rubrieken. Alle drie zitten rond de 25% die aangaven met meer merries te zijn gaan fokken. Wel geeft maar liefst 40% bij de handelsstal aan dat zij met minder zijn gaan fokken, wat een groter verschil is in vergelijking tot de hobbyfokker. Het grootste gedeelte van de hobbyfokkers heeft geen verandering meegemaakt met het aantal fokmerries.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Meer	23,3%	28,6%	26,7%	24,0%
Minder	29,7%	36,4%	40,0%	30,7%
Gelijk	47,0%	35,0%	33,3%	45,2%

Figuur 2.8b Spreiding verhouding fokmerries

Waarom bent u met minder/gelijk aantal merries gaan fokken?

Wanneer de respondent aangaf dat zij met minder of gelijk aantal merries zijn gaan fokken, werd de volgende vraag gesteld. In figuur 2.9 is te zien hoe de spreiding van de antwoorden over de rubrieken is verdeeld. In vergelijking vond het grootste gedeelte bij zowel de hobbyfokker als de professionele fokker het te duur of zaten er te hoge kosten aan, daarom zijn ze niet verder uitgegroeid. Daarnaast vinden alle drie de rubrieken het goed lopen hoe het nu gaat of hebben te weinig tijd om uit te breiden. Kijkend naar de professionele fokker gaf hier een aantal aan dat zij hun veulen slecht konden verkopen of dat de kosten te hoog waren in vergelijking tot de verkoopopbrengst.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Te duur/ te hoge kosten/ financieel risico te hoog	186	28	2	216
Te weinig ruimte	77	8	2	87
Leeftijd fokker	44	9	1	54
Overleden merrie/ gepensioneerd merrie	38	4	1	43
Verkoop veulen is slecht/ kosten zijn meer dan verkoop	16	12	1	29
Vindt alles goed lopen/ bedoeld als hobby/ te weinig tijd	171	15	4	190
Slechte jury of keuring/ geen ondersteuning vereniging	23	9	0	32
Het ras behouden/ geen goede merries of dekhengsten te vinden	60	9	0	69

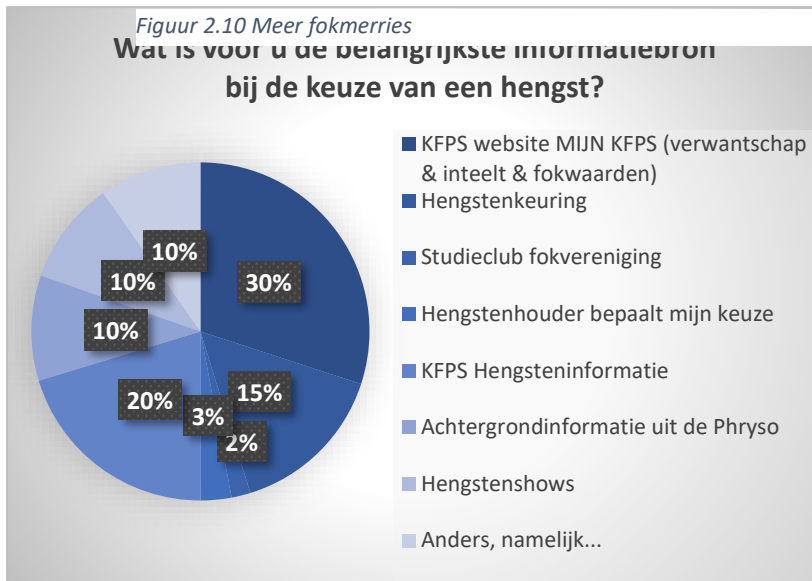
Figuur 2.9 Minder-gelijk fokmerries

Waarom bent u met meer merries gaan fokken?

Wanneer de respondent aangaf bij de voorgaande vraag dat zij met meer merries zijn gaan fokken, werd de volgende vraag gesteld. In vergelijking is te zien dat de rubriek handelsstal voor het grootste gedeelte aangaf dit uit een financieel oogpunt te hebben gedaan. Bij de andere twee rubrieken was dat een minder geliefd antwoord, maar vonden de meeste het behalen van goede fokresultaten en betere veulens te fokken en verkopen een belangrijke reden. Ook het behouden van een goed gefokte merrie is bij beide rubrieken een reden om met meer merries te zijn gaan fokken. Een groot aantal hobbyfokkers gaven aan dat zij zijn vermeerderd uit liefhebberij.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Financieel oogpunt	16	2	3	21
Goede merries aanhouden/ gefokte merrieveulens behouden	35	5	1	41
Liefhebberij/ hobby matig	47	4	0	51
Betere veulens te fokken/ mooie fokresultaten behalen	50	13	0	63
Verschillende lijnen combineren	8	6	0	14
Goede verkoop	7	3	0	10
Aanschaf/gift nieuwe merrie	18	0	0	18
Meer ruimte/ het kwam uit	17	5	0	22

Figuur 2.10 Meer fokmerries

Figuur 2.11a Informatiebron hengstenkeuze

Bij de volgende vraag is aan alle dezelfde drie rubrieken gevraagd wat voor hen de belangrijkste informatiebron is bij het maken van een hengsten keuze. Te zien in figuur 2.11b liggen de antwoorden vrij verspreid en verschillen niet erg tussen de rubrieken. Het opvallende is wel dat de rubriek handelsstal minder gebruik maakt van de KFPS website en juist meer van hengstenkeuringen in vergelijking tot de hobbyfokker en professionele fokker. Tevens kijkt een handelsstal minder naar de KFPS hengsteninformatie, dan de andere twee rubrieken.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
KFPS website MIJN KFPS (verwantschap & inteelt & fokwaarden)	30,1%	30,8%	21,3%	30,0%
Hengstenkeuring	15,6%	11,8%	19,1%	15,2%
Stadieclub fokvereniging	1,9%	1,2%	4,3%	1,8%
Hengstenhouder bepaalt mijn keuze	2,9%	2,4%	6,4%	2,9%
KFPS Hengsteninformatie	20,3%	21,5%	14,9%	20,3%
Achtergrondinformatie uit de Phryso	10,1%	10,0%	8,5%	10,1%
Hengstenshows	9,8%	10,6%	10,6%	9,9%
Anders, namelijk...	9,3%	11,8%	14,9%	9,8%

Figuur 2.11b Spreiding informatiebron hengstenkeuze

De respondenten konden hun eigen antwoord geven in deze vraag. In de onderstaande tabel van figuur 2.11c is te zien dat de hobbyfokker en handelsstal voornamelijk kijken naar de prestaties op een keuring, in tegenstelling tot de professionele fokker, die dit bijna niet aangaf. Bij alle drie de rubrieken gaf het grootste aantal respondenten aan uit te gaan van een eigen oordeel. Wat vrij bijzonder is bij de hobbyfokker, aangezien zij vaak minder kennis hebben over het fokken omdat het een hobby is. Nog een geliefd antwoord bij de hobbyfokker en professionele fokker is dat zij in overleg gaan met andere in het vak.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Prestaties op keuring	45	3	2	50
Nakomelingen bekijken	18	5	2	25
Wat er beschikbaar is online	13	1	1	15
Overleg met de hengsthouder/ andere fokkers	44	9	0	53
Eigen oordeel/ onderzoek	71	17	2	90
Beperkte hengstenkeuze	9	4	0	13

Figuur 2.11c Stimulans fokkerij

Waarom kiest u voor deze informatiebron?

Er is daarna een vervolgvraag gesteld bij de eerste twee rubrieken waarom zij deze informatiebron kiezen bij de keuze van hun hengst. In de onderstaande tabel van figuur 2.12 is te zien dat het overgrote gedeelte van beide rubrieken deze kiezen vanwege het gemak of dat het de meest uitgebreide informatie biedt. Tevens is de betrouwbaarheid en duidelijke vermelding van de informatie belangrijk voor beide rubrieken. Er is in vergelijking weinig verschil tussen de gegeven antwoorden en de rubrieken.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Alle
Betrouwbare/ duidelijke informatie	170	39	209
Inteelt en verwantschap bekijken/ op merrie afstemmen	143	23	166
De hengst in het echt zien	60	9	69
Gemakkelijk onderling kunt bespreken	24	0	24
Meeste gemak/ meest uitgebreid	237	40	277
Als vergelijkingsmateriaal	45	8	53

Figuur 2.12 Stimulans fokkerij

Figuur 2.13a Advisering KFPS

Aan de hobbyfokker en professionele fokker is gevraagd of zij eventueel behoefte hebben aan advisering vanuit het KFPS bij de keuze van een hengst. Er is vrijwel geen verschil op te merken tussen deze twee rubrieken. Beide rubrieken geven met ongeveer 64% aan dat zij hier geen behoefte aan hebben. Toch geeft 36% aan dat zij hier wel behoefte aan hebben, wat nog een vrij groot percentage is. Hier kan het KFPS eventueel wel voor kiezen om op in te spelen.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	36,3%	35,6%	36,2%
Nee	63,7%	64,4%	63,8%

Figuur 2.13b Spreiding advisering KFPS

Figuur 2.14a Advisering fokkerij

Als vervolgvraag is er gekeken of in het algemeen advies geven eventueel een stimulering zou kunnen zijn voor de fokkerij. Te zien in figuur 2.14b is dat ook hier vrijwel geen verschil zit tussen de rubrieken. Ruim 70% geeft aan dat advies wel degelijk de fokkerij zou kunnen stimuleren.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	70,8%	72,0%	71,0%
Nee	29,2%	28,0%	29,0%

Figuur 2.14b Spreiding advisering fokkerij

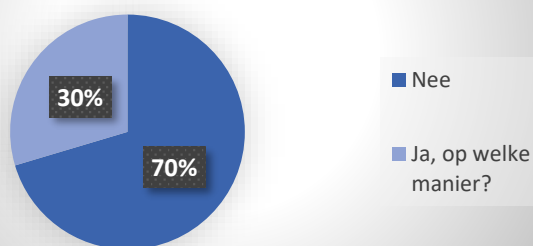
Op welke manier zou het geven van advies wel of niet de fokkerij kunnen stimuleren?

Om te achterhalen op welke manier het geven van advies stimulering kan bieden, is de volgende vraag aan beide rubrieken gesteld. Bij beide rubrieken zou het geven van kruisingsadvies of advies om een beter veulen te fokken, een stimulans kunnen zijn voor de fokkerij. Daarnaast gaf een groot aantal van de hobbyfokkers aan dat zij vinden dat beginnende fokkers meer ondersteund moeten worden. Bij de professionele fokker werd aangekaart dat zij meer behoefte hebben aan het inzicht van ervaren fokkers.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Geen mening/ niet van toepassing	80	17	97
Alle bekende informatie presenteren	24	4	28
Kruisingsadvies/ advies voor een beter veulen	195	44	239
Beginnende fokkers ondersteunen	98	8	106
Vooruitgang presenteren/ waarom hengsten of merries worden uitgesloten	20	4	24
Erfelijke gebreken presenteren	26	6	32
Inzicht ervaren/oudere fokkers gebruiken	66	11	77
Eigen weg volgen/ op eigen mening afgaan	48	4	52
Niet alleen gebruik maken van de 'grote spelers'	53	5	58
Moet een stamboek geen rol in spelen	0	2	2

Figuur 2.15 Welke manier een stimulans

Heeft de coronacrisis naar uw mening invloed gehad op de fokkerij?

Figuur 2.16a Coronacrisis

Aan bijna alle rubrieken binnen de enquête is gevraagd of zij van mening zijn dat de corona crisis invloed heeft gehad op de fokkerij. Bijzonder is te zien in figuur 2.15b dat hoe meer diegene verdient in de fokkerij, hoe hoger het percentage van respondenten die aangaven dat het wel invloed heeft. Bij de sporter/recreant gaf maar liefst 76% aan dat zij niet verwachten dat het enige invloed heeft, daarna geeft de hobbyfokker met bijna 67% aan, de professionele fokker nipt al meer naar de helft van de respondenten en als laatst is juist het overgrote gedeelte van de rubriek handelsstal van mening dat het wel degelijk invloed heeft.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Sport/recreant	Handelsstal	Alle
Nee	66,8%	54,1%	76,0%	40,9%	70,4%
Ja, op welke manier?	33,2%	45,9%	24,0%	59,1%	29,6%

Figuur 2.16b Spreiding coronacrisis

Aan de respondenten die aangaven dat zij van mening zijn dat de coronacrisis wel invloed heeft gehad op fokkerij, is gevraagd op welke manier. De voornaamste antwoordden die zijn gegeven voor de professionele fokker, maar ook de sporter en handelsstal is, dat de handel en export achteruit zijn gegaan. Daarnaast vinden alle rubrieken dat er minder hengstenshows zijn en dat er door de corona ook een lager inkomen is. Frappant is om te zien dat ook een aantal respondenten van mening waren dat de coronacrisis een positieve invloed had op de fokkerij, door bijvoorbeeld meer vraag naar veulens door meer vrije tijd bij de houder.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Sporter/recreant	Handelsstal	Alle
De handel/export is achteruit gegaan	58	20	69	5	152
Geen/minder hengstenshows meer	79	10	68	4	161
Fokkers worden onzeker	47	11	31	2	91
Lagere inkomsten	70	13	59	2	144
Geen mening	21	3	17	0	41
Positieve beïnvloeding	17	4	11	0	32

Figuur 2.16c Waarom wel invloed coronacrisis

Figuur 2.17a Beperkende factoren

Bij alle drie de rubrieken die zich bevinden in de fokkerij is gevraagd wat eventueel beperkende factoren (kunnen) zijn voor de fokkerij. Er is vrijwel geen groot verschil op te merken tussen de hobbyfokker en de professionele fokker. Daarentegen geeft maar liefst 67% van de respondenten aan dat kosten een grote beperkende factor is, dit is ruim 20% meer dan de andere rubrieken. Geen van de respondenten in rubriek handelsstal gaf aan dat eventueel tijdgebrek een beperkende factor kan zijn of dat zij geen problemen verwachten/ervaren.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Kosten	41,2%	42,1%	66,7%	41,8%
Tijdgebrek	6,4%	2,3%	0,0%	5,8%
Ruimtegebrek	8,7%	6,0%	9,5%	8,4%
Te lage opbrengst veulen	15,7%	14,3%	9,5%	15,4%
Geen problemen	15,6%	13,5%	0,0%	15,0%
Anders, namelijk...	12,3%	21,8%	14,3%	13,6%

Figuur 2.17b Spreiding coronacrisis

De respondenten konden weer een eigen antwoord geven op de vraag. Deze zijn weergegeven in de tabel van figuur 2.17c. In vergelijking is het verschil tussen de hobbyfokker en de professionele fokker niet groot. De rubriek handelsstal heeft maar weinig geantwoord bij deze vraag en ging in vergelijking er voornamelijk op in dat er meerdere zaken meespeelde met de beperkende factoren, niet maar één zaak. Beide rubrieken zijn van mening dat de kosten te hoog zijn in vergelijking tot de opbrengst en dat zij moeilijk hun veulens kwijt raken. Bij de professionele fokker kwam ook naar voren dat zij de ondersteuning en keuringen erg teleurstellend vinden, wat zij zien als een beperkende factor.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Meerdere antwoorden van toepassing	4	1	2	7
Juiste hengstenkeuze/ selecteren op merrie	7	4	1	12
Leeftijd fokker	13	2	0	15
Te weinig ruimte/ geen mogelijkheid om uit te breiden	9	0	0	9
Gezondheidsproblemen bij het paard	19	2	0	21
Te hoge kosten - te lage opbrengst/moeilijk van veulen af	41	11	0	52
Fokkerij en sport combineren	9	0	0	9
Teleurstellende keuring/ondersteuning	7	5	0	12
Afzet veulen	2	4	0	6

Figuur 2.17c Beperkende factor overig

Heeft u suggesties om de beperkende factoren te verbeteren?

Bij de handelsstal is niet verder gevraagd, bij de andere twee rubrieken wel. Hier werd gekeken hoe deze factoren eventueel verbeterd kunnen worden. In de onderstaande tabel van figuur 2.18 zijn de antwoorden weergegeven. Ook hier is het verschil in antwoorden niet erg groot tussen de twee rubrieken. Beide geven aan dat de kosten in het algemeen verlaagd moeten worden in combinatie met de verlaging van de kosten voor dekgeld en stamboek/registratie. In vergelijking gaf een groot aantal professionele fokkers aan dat ze meer beschikbare keuzes willen zien om zo de inteelt te kunnen verkleinen.

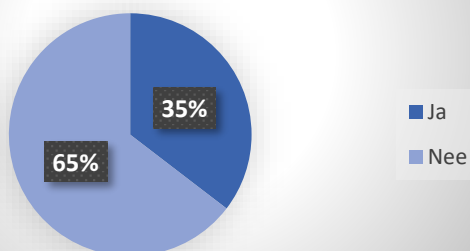
Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Nee/ geen idee	97	19	116
Stamboek/KFPS kosten verlagen	19	6	25
Dekgeld verlagen/onderdrukken	46	3	49
Kosten algemeen verlagen (dekgeld, stamboek, registratie veulen, dierenartskosten, etc.)	58	16	74
Financiële ondersteuning bieden	11	0	11
Meer erkenning naar de 'hobby' fokker	8	0	8
Verbetering van de keuring (naamloos keuren, minder snel afkeuren, etc.)	25	1	26
Hogere/betere afzet veulen	11	5	16
Meer cursussen, seminars, bijscholing, etc. aanbieden (ook in het buitenland)	3	0	3
Bijeenkomsten om de kleine fokkers hulp/advies te bieden	9	2	11
Meer beschikbare keuzes/ inteelt verkleinen	14	7	21

Figuur 2.18 Verbetering beperkende factoren

In de komende reeks aan vragen is er gekeken naar het kostenplaatje, opbrengst en verkoop van de fokker. Hier zijn alleen de rubrieken hobbyfokker en professionele fokker bij betrokken. Als eerste wordt er een algemene vraag gesteld naar de verhouding of de opbrengst de kosten goedmaakt. Het is duidelijk te zien in figuur 2.19b dat hoe meer zij fokken, hoe minder mensen aangeven dat zij hier problemen in ervaren. Bij de hobbyfokker geeft wel ruim 65% aan dat zij de opbrengst er niet

tegenover vinden staan. Bij de professionele fokker neemt dit percentage al met bijna 10% af en is nog net meer dan de helft van mening dat het niet tegenover elkaar staat. Het is wel erg jammer om te zien dat bij beide rubrieken het kleinere gedeelte maar aangeeft dat qua het financiële oogpunt het waard is om met Friese paarden te fokken.

Maakt de opbrengstprijis van de veulens de kosten van de fokkerij goed?

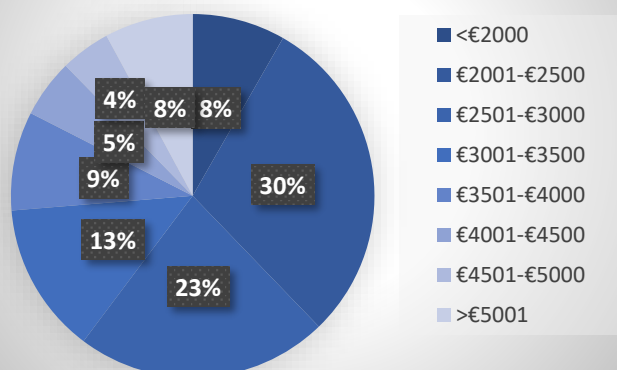
Figuur 2.19a Kosten-opbrengst

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	34,3%	42,9%	35,4%
Nee	65,7%	57,1%	64,6%

Figuur 2.19b Spreiding kosten-opbrengst

Bij de volgende vraag is er gekeken naar hoe hoog de kosten per veulen worden ingeschat. Opvallend is dat de kostprijs voor een veulen bij een professionele fokker veel meer verspreid ligt. Bij de hobbyfokker geeft bijna 70% aan dat de kosten tussen de €2000 en €3500 liggen. Daarentegen schommelt het enorm bij de kosten van de professionele fokker, die vanaf een prijs van €2000 euro per categorie tussen de 10% en 20% aangeeft.

Hoe hoog schat u de totale kostprijs van één veulen in?

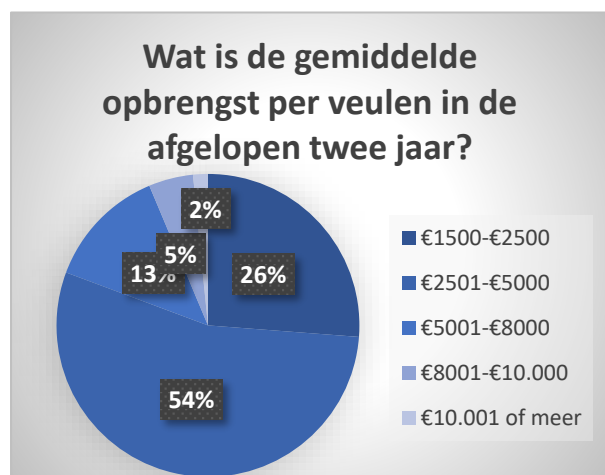

Figuur 2.20a Kostprijs veulen

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
<€2000	8,8%	4,9%	8,3%
€2001-€2500	32,3%	10,6%	29,5%
€2501-€3000	23,8%	13,0%	22,5%
€3001-€3500	12,8%	17,9%	13,5%
€3501-€4000	8,4%	11,4%	8,8%
€4001-€4500	4,0%	13,0%	5,2%
€4501-€5000	3,4%	11,4%	4,5%
>€5001	6,4%	17,9%	7,9%

Figuur 2.20b Spreiding kostprijs veulen

In figuur 2.21b is te zien dat de spreiding van de gekozen antwoorden bij beide rubrieken erg breed is. Opvallend is wel dat er maar een klein percentage van de hobbyfokker boven de €5000 aan opbrengst heeft per veulen. Daarentegen gaf bij de professionele fokker bijna de helft aan dat zij meer dan €5000 aan opbrengst hebben per veulen. De verkoopprijzen verschillen dus nog behoorlijk tussen een hobbyfokker en een professionele fokker, maar daarentegen is de kostprijs (te zien in figuur 2.20b) bij de hobbyfokker gemiddeld wel lager.

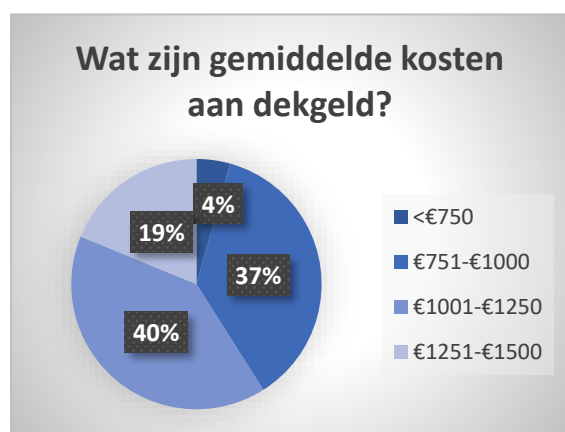

Figuur 5.21a Opbrengst veulen

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
€1500-€2500	27,4%	18,3%	26,2%
€2501-€5000	57,5%	33,9%	54,5%
€5001-€8000	10,8%	27,8%	13,0%
€8001-€10.000	3,4%	13,9%	4,7%
€10.001 of meer	0,9%	6,1%	1,6%

Figuur 4.21b Spreiding opbrengst veulen

Er is ook gekeken naar de kosten van het dekgedel en hoeveel de rubrieken ervoor over hebben om te betalen. Onderstaand in figuur 2.22b is te zien dat de hobbyfokker voornamelijk tussen de €750 en €1250 euro besteed aan het dekgedel. Daarentegen betaalt de professionele fokker meer aan dekgedel. Maar liefst 40% geeft aan boven de €1250 kwijt te zijn aan een dekking. Ruim de helft van de professionele fokker gaf aan tussen de €750 en €1250 kwijt te zijn per dekking.

Figuur 7.22a Kosten dekgedel

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
<€750	4,0%	6,7%	4,3%
€751-€1000	38,0%	27,5%	36,7%
€1001-€1250	42,2%	25,8%	40,2%
€1251-€1500	15,8%	40,0%	18,8%

Figuur 6.22b Spreiding kosten dekgedel

Om te onderzoeken of de afzet van de veulens goed verloopt, is er gevraagd of zij de veulens gemakkelijk kunnen verkopen. Bij beide rubrieken is gelukkig te zien dat maar een klein percentage onder de 20% aangaf dat zij hier problemen mee had. Helaas gaf wel bijna 50% van de professionele fokker aan dat zij redelijk gemakkelijk hun veulens konden verkopen. Dit is uiteraard nog niet waar wij naar streven, maar het is fijn dat er in ieder geval vooruitgang in is. De Hobbyfokker lijkt het minst last te hebben bij de verkoop van zijn veulen, bijna 50% gaf hierbij aan hun veulens gemakkelijk te kunnen verkopen.

Figuur 9.23a Verkoop veulen

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	46,2%	32,5%	44,3%
Nee	16,0%	19,5%	16,4%
Redelijk	37,9%	48,0%	39,2%

Figuur 8.23b Spreiding verkoop veulen

Figuur 10.24a Ondersteuning verkoop

Er is een reeks van vier vragen gesteld, die betrekking hebben op de invloed van het KFPS op de fokkerij. Deze vier vragen zijn aan alle betreffende rubrieken gesteld, dus de hobbyfokker, professionele fokker en de handelsstal. Als eerste is er gekeken naar de eventuele ondersteuning die het KFPS kan bieden bij de verkoop van een veulen. Te zien in figuur 2.24b zit er een verschil tussen de rubrieken. Bij de hobbyfokker geeft bijna 87% aan

geen behoefte te hebben aan ondersteuning, bij de andere rubrieken is dit percentage iets lager. Het is wel prettig om te zien dat alle rubrieken weinig extra ondersteuning willen van het KFPS en de huidige ondersteuning genoeg vindt.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Nee	86,7%	76,6%	78,9%	85,2%
Ja, wat voor ondersteuning?	13,3%	23,4%	21,1%	14,8%

Figuur 11.24b Spreiding ondersteuning verkoop

Wanneer de respondenten wel aangaven dat zij graag ondersteuning zouden willen ontvangen, is er gevraagd welke ondersteuning. Te zien in figuur 2.23c gaven zowel de hobbyfokker als de professionele fokker aan dat zij graag meer begeleiding zouden willen ontvangen bij de verkoop, door bijvoorbeeld advies over de vraagprijs. Een aantal buitenlandse respondenten gaf aan dat er geen platform voor het buitenland beschikbaar is en dat dit wel zeer gewenst is. Tevens gaf een aantal hobbyfokkers aan dat zij meer reclame op andere platformen zouden willen zien en een aantal professionele fokker, samen met de hobbyfokker, vond dat de website van het KFPS niet genoeg geüpdatet op gebruik wordt.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Geen interesse/ mening	6	1	1	8
Databank	2	2	1	5
Marktplaats voor het buitenland	16	5	0	21
Meer begeleiding (bijv. met vraagprijs)	29	7	0	36
Reclame d.m.v. andere platvormen	17	1	1	19
Veiling	10	2	0	12
Fokkersvermelding	8	4	1	13
KFPS website is niet genoeg geüpdatet/ gebruikt	12	6	0	18
Gratis toegang tot marktplaats	10	1	0	11

Figuur 12.24b Welke ondersteuning verkoop

Tussen de vier vragen door, zijn er ook twee vragen gesteld over eventuele sterfte van veulens. Dit kan eventueel invloed hebben op het afnemen van de fokkerij, daarom is hier bij de hobbyfokker en professionele fokker verder naar onderzocht. Gelukkig, maar te verwachten, is te zien in figuur 2.24b dat de hobbyfokker minder te maken heeft gehad met sterfte, dan de professionele fokker. Een ruime 40% heeft wel eens een sterfgeval gehad, daarentegen heeft 52% van de professionele fokker problemen gehad met sterfte.

Figuur 14.25a Sterfte veulens

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Ja	40,6%	52,0%	42,1%
Nee	59,4%	48,0%	57,9%

Figuur 13.25b Spreiding sterfte veulens

Om te achterhalen waar de oorzaak van de sterfte vandaan kwam, is hierop doorgevraagd. Bij beide rubrieken is te zien dat rond de 15% aangaf sterfte rondom de geboorte te hebben meegemaakt, daarnaast heeft 15% van de professionele fokker ook sterfte na de geboorte door ziekte meegemaakt, wat een hoger percentage is dan bij de hobbyfokker, terwijl daar verwacht wordt met minder kennis wordt gefokt en meer inteelt problemen zouden opkomen.

Figuur 16.26a Reden sterfte

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Alle
Niet van toepassing	51,7%	45,0%	50,8%
Sterfte rondom de geboorte	16,1%	13,3%	15,7%
Sterfte na geboorte door ziekte	9,3%	15,0%	10,1%
Sterfte door ongeluk	7,3%	5,0%	7,0%
Anders, namelijk...	15,6%	21,7%	16,5%

Figuur 15.26b Spreiding reden sterfte

De respondenten konden weer een eigen antwoord geven op de vraag. In de onderstaande tabel is weergegeven dat bij beide rubrieken het meeste werd geantwoord dat het paard geauthentiseerd moest worden of overleden is aan een afwijking of misvorming. Daarnaast maakte, in vergelijking, een groot aantal hobbyfokkers mee dat zijn veulen te vroeg geboren was of dat er abortus gepleegd moest worden. Bij de hobbyfokker waren er ook relatief veel reacties dat zij niet bekend waren met de reden van overlijden.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Alle
Niet van toepassing/ niet bekend	15	2	17
Misvorming/ afwijking	48	11	59
Abortus/ te vroeg geboren	60	8	68
Ziekte/ omstandigheden	16	3	19
Dood/ afstoten merrie	6	2	8

Figuur 17.26c Reden sterfte overig

Figuur 18.27a Fokkersbijeenkomsten

Om terug te gaan naar de reeks van vier vragen over het KFPS. Bij deze vraag is er gekeken of er behoefte is aan meer fokkersbijeenkomsten. Bij hobbyfokker en professionele fokker is er praktisch geen verschil en gaf ruim 65% aan dat zij hier behoefte aan hebben om naar meer georganiseerde fokkersbijeenkomsten te gaan. Daarentegen gaf het grotere gedeelte van de rubriek handelsstal aan dat zij hier geen behoefte aan hebben.

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	65,0%	68,3%	42,1%	64,9%
Nee, waarom niet?	35,0%	31,7%	57,9%	35,1%

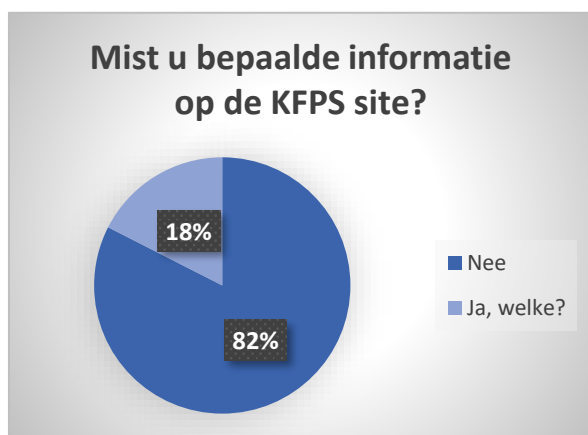
Figuur 19.27b Spreiding fokkersbijeenkomsten

Wanneer de respondent aangaf dat zij geen behoefte had aan fokkersbijeenkomsten, is er gevraagd waarom niet. In de onderstaande tabel van figuur 2.25c is te zien dat grootste gedeelte bij alle rubrieken simpelweg geen interesse hebben, hier zit weinig verschil tussen. Daarnaast is een relatief groot percentage hobbyfokkers van mening dat zij het met hun eigen kennis redden, ook vindt een relatief grote groep dat zij al genoeg doen en er genoeg informatie beschikbaar is. Opvallend is dat een aantal hobbyfokkers van mening is dat het niet geschikt is voor de kleine fokker, waarbij geen tot weinig respondenten van de andere rubrieken dit aangaven.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Geen interesse	84	10	6	100
Eigen kennis	25	4	2	31
KFPS doet al genoeg/ genoeg informatie online	57	0	1	58
Organiseren eigen bijeenkomsten	8	4	2	14
Geen tijd	38	6	0	44
Afstand is te groot/bestaat nog niet in het buitenland	37	6	0	43
Niet geschikt voor kleine fokkers	31	2	0	33

Figuur 20.27c Waarom geen fokkersbijeenkomsten

Tevens is er onderzocht of er bepaalde informatie mist op de KFPS site volgens de respondenten. Er is wel degelijk een verschil op te merken tussen de rubrieken. Bij de hobbyfokker gaf een ruim percentage van bijna 85% aan dat zij geen informatie missen. Daarentegen gaf de professionele fokker met 20% meer aan dat zij wel informatie missen op de site. Ook de handelsstal is er meer van overtuigd dat er bepaalde informatie mist, dan de hobbyfokker.

Figuur 22.28a KFPS site

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Nee	84,8%	65,0%	78,9%	82,5%
Ja, welke?	15,2%	35,0%	21,1%	17,5%

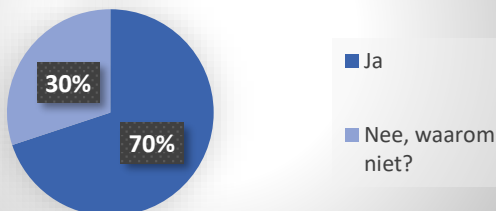
Figuur 21.28b Spreiding KFPS site

Aan de respondenten die aangaven dat zij bepaalde informatie misten op de site, is gevraagd welke informatie zij misten. In vergelijking is er een groot aantal professionele fokkers die aangaven dat zij aanvullende informatie over het veulen missen. Daarnaast vond de hobbyfokker dat er meer aanvullende informatie moest komen over de hengst, bijvoorbeeld over eventuele afwijkingen etc. en dat er meer informatie vrij gegeven moest worden over de fokker.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. Fokker	Handelsstal	Alle
Aanvullende informatie fokmerrie	2	2	1	5
Ontbrekende informatie FHANA	0	4	1	5
Geen mening/ aanvulling	6	0	2	8
Aanvullende informatie veulens	14	20	0	34
Aanvullende informatie hengst (afwijkingen, dek programma, etc.)	39	0	0	39
Bedrijfsmatige aspecten/ financiële aspecten	1	6	0	7
Informatie over de fokker	24	2	0	26
Andere taal (Duits, Engels, Spaans)	6	2	0	8
Algehele informatie paard (chipnummer, gezondheid, etc.)	8	0	0	8
Aanvullende foto's of video's	4	0	0	4
Verwijzingen op de site algemene informatie	18	0	0	18

Figuur 23.28c Welke informatie KFPS site

Staat u achter de doelstelling van het KFPS om meer geboren veulens per jaar te realiseren?

Als laatste vraag is er onderzocht of de respondenten het wel eens zijn met de doelstelling die het KFPS heeft om meer geboren veulens te realiseren. In de onderstaande tabel van figuur 2.28b is te merken dat er wel degelijk een verschil zit tussen de rubrieken. De rubriek handelsstal is het vrijwel geheel eens met deze doelstelling. Daarentegen heeft de hobbyfokker nog zo zijn twijfels en geeft bijna 32% aan het hier niet mee eens te zijn, ook bij de professionele fokker zijn er een aantal het niet eens met de doelstelling, dit geeft bijna 22% aan.

Figuur 24.29a KFPS doelstelling

Answer Choices	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
Ja	68,3%	78,4%	90,0%	69,9%
Nee, waarom niet?	31,7%	21,6%	10,0%	30,1%

Figuur 25.29b Spreiding KFPS doelstelling

Aan de respondenten die aangaven het niet eens te zijn met de doelstelling, is gevraagd waarom zij het niet eens zijn. Zowel bij de hobbyfokker als de professionele fokker was een belangrijke reden dat het vraag-aanbod omlaag zou gaan of de prijs van het veulen meer zou dalen. In vergelijking gaf daarbij een groot gedeelte van de hobbyfokker aan dat zij liever kwaliteit dan kwantiteit zien.

Antwoord	Hobbyfokker	Prof. fokker	Handelsstal	Alle
De Fries moet exclusief blijven	10	0	0	10
Kwaliteit niet kwantiteit	75	4	1	80
Inteelt en verwantschap wordt hoger	24	1	0	25
Vraag/aanbod	64	7	1	72
Financiële oogpunt/ de prijs voor een veulen daalt	63	9	0	72

Bijlage III Corona maatregelen presentatie KFPS

Protocol corona maatregelen

Veiligheid- en hygiëneregels voor iedereen

- Houd je aan alle actuele RIVM richtlijnen zoals thuisblijven bij verkoudheid, deze richtlijnen zijn en blijven onverminderd van kracht.
Geen bezoek aan het KFPS in geval van één of meerdere van de volgende symptomen:
 - koorts (≥ 38 graden Celsius)
 - neusverkoudheid
 - hoesten
 - recent opgetreden benauwdheidsklachten
 - keelpijn
 - hoofdpijn
 - geur- en smaakverlies
- Zorg voor goede hygiënemaatregelen om verspreiding tegen te gaan:
 - Was je handen regelmatig, langer dan 20 seconden met water en zeep. (Voordat je naar buiten gaat, als je weer thuis komt, als je je neus hebt gesnoten, natuurlijk voor het eten en nadat je naar de wc bent geweest)
 - Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog
 - Gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten en gooi ze daarna weg, was je handen o Schud geen handen
 - Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen, waar het kan

Richtlijnen voor de bezoekers

- Bij voorkeur met eigen vervoer naar de locatie
- OV; volg de richtlijnen van de vervoersmaatschappij op en zoveel mogelijk buiten de spits
- Houd bij reizen met meer dan twee personen in ieder geval 1,5 meter afstand
- Volg de bovenstaande hygiënemaatregelen
- Blijf thuis bij milde gezondheidsklachten (zie algemene hygiëneregels)
- Blijf thuis als huisgenoten koorts hebben
- Alle leden van het team wassen tenminste iedere 30 minuten hun handen en wassen bij iedere verandering van werkzaamheden hun handen volgens de hygiënevoorschriften
- Werkoppervlakten dienen na ieder gebruik gereinigd te worden door middel van goedgekeurde schoonmaakmiddelen met alcohol
- Houd te allen tijde de 1,5 meter afstand in acht
- Desinfecteer bij het betreden en verlaten van het bezoek telkens de handen
- Volg de op de locatie gecommuniceerde richtlijnen
- Volg te allen tijde de instructies van de coronaverantwoordelijke & toezichthouders, zij zien toe op naleving van de protocollen en richtlijnen.

De organisatie behoudt zich het recht voor om bezoekers met verkoudheidsklachten, koorts en/of zij die de veiligheids- en voorzorgsmaatregelen niet naleven, van verdere deelname / bezoek uit te sluiten.

Bijlage VI Speerpunten/kansen om de fokkerij te stimuleren – Anne-Fleur van Rooijen

**In samenwerking met een medestudent van de opleiding Hippische bedrijfskunde aan de Aeres Hogeschool Dronten is aan de hand van het onderzoek een marketing strategie opgezet. Na het onderzoek en de uitwerking van de resultaten is Anne-Fleur van Rooijen een samenwerking aangegaan met het KFPS om de resultaten van het bovenstaande onderzoek om te zetten naar een marketing strategie. Zie de onderstaande bijlage met de speerpunten die in het samenwerkingsverband zijn opgezet.*

Korte termijn:

-Fokkerij advies (online & fysiek)

Uit de enquête is gebleken dat veel mensen advies nodig hebben op het gebied van fokkerij. Elk kwartaal wordt er online een interactieve sessie gehouden met beginnende en ervaren fokkers waar vragen gesteld kunnen worden en onderwerpen besproken worden. Eén keer per jaar zal deze sessie fysiek plaatsvinden om zo (beginnende) fokkers de kans te geven om hun netwerk op te bouwen en uit te breiden. Bij deze sessie kunnen professionals in de sector hier onderwerpen bespreken om zo kennis over te dragen aan de fokkers.

Als dit meteen opgepakt wordt, zou dit in het 2^e kwartaal al van start kunnen gaan.

-Netwerk-/congres dag

Uit de enquête blijkt dat er meer kennis nodig is in de fokkerij bij beginnende fokkers maar ook zeker bij ervaren fokkers. Door een netwerk-/congres dag te organiseren voor fokkers en geïnteresseerde fokkers, kunnen hier professionals uit de sector innovatieve ideeën overdragen aan fokkers om zo het Friese ras constant te kunnen blijven verbeteren. Door deze dagen open te stellen voor fokkers en voor mensen die willen beginnen met fokken, wordt de drempel voor de beginners lager om te starten met fokken.

Dit kan met een goede organisatie in het voorjaar van 2021 al plaatsvinden.

-Het Friese paard promoten op landgoed fairs

Door het Friese paard vaker/meer aan Nederland te laten zien zullen meer mensen geïnteresseerd raken in het ras, dit kan bijvoorbeeld op een landgoed fair. Op de landgoed fair zal dan een show gehouden worden met alleen Friese paarden. Zodra mensen deze show hebben gezien zijn ze onder de indruk van het ras en wellicht geïnteresseerd om er meer van te zien. Doordat het KFPS op de fair te staan met een stand, kan je mensen na het zien van de show meteen aanzetten tot actie. Op deze manier maak je het geïnteresseerde mensen makkelijk om actief te worden binnen het stamboek en zullen meer mensen dit doen.

Als corona aanhoud zal dit plaats vinden tijdens nazomer/ winter fairs.

-Een buddy om te fokken

Als liefhebber van het Friese ras is het lastig om te starten met fokken aangezien er veel kennis voor nodig is. Een buddy (een ervaren fokker) kan helpen bij bijvoorbeeld de juiste keuze van een hengst, of informatie delen over de juiste opvoeding van een veulen. Op deze manier kan kennis overgedragen worden van ervaren fokker tot nieuwe fokker. Dit maakt de drempel minder groot voor jonge fokkers om te beginnen en zorgt gelijk voor goede kwaliteit binnen de fokkerij aangezien de informatie van een ervaren fokker komt. Voor deze buddy zal een vrijwilligers pool opgezet moeten worden vol enthousiaste ervaren fokkers die het ras willen behouden en verbeteren. Deze moeten beginnende fokkers willen adviseren, enthousiasmeren en willen begeleiden.

Dit idee kan meteen van start gaan door te beginnen met het opzetten van een groep enthousiaste ervaren fokkers die hier aan deel willen nemen.

Lange termijn:

-Friese paarden 'sponseren' voor grote wedstrijden

Nu het Friese paard als lid is geaccepteerd bij het WBFSH, zijn Friese paarden toegestaan op internationale wedstrijden. Doordat mensen Friese paarden hoog in de sport wedstrijden zien winnen, opent dit deuren voor de stimulering van de fokkerij. Als Friezen als echte sportpaarden worden gezien, omdat ze veel winnen op grote internationale wedstrijden, zullen meer mensen met dit ras deze wedstrijden willen gaan rijden. Niet alleen de vraag neemt dan toe, maar ook de interesse om met dit ras te fokken aangezien deze op de internationale wedstrijden mag rijden. Er kan dus een soort sponsoring opgestart worden voor mensen die met Friezen (internationale) wedstrijden willen gaan rijden als stimulering om zo Friezen hoger in de wedstrijden te laten lopen en dus de fokkerij te stimuleren.

-Jonge fokkers binden aan fokkers om de fokkerij over te nemen bij pensioen

Veel ervaren fokkers die met pensioen gaan hebben geen opvolger voor de fokkerij, daarnaast zitten veel beginnende fokkers met het probleem dat het voor hun heel lastig is om te beginnen. Door deze via een programma aan elkaar te kunnen koppelen is de drempel voor beginnende fokkers kleiner om daadwerkelijk te beginnen en zullen stoppende fokkers een kans hebben om hun bedrijf over te dragen. Er zal een programma opgesteld worden om beginnende en ervaren fokkers (die binnen een x aantal jaar met pensioen willen/ willen stoppen) aan elkaar te koppelen. Op deze manier zullen de beginnende fokkers ervaring opdoen door een x aantal jaar binnen het bedrijf werkzaam te zijn en het daarna zelf over kunnen nemen.

-Subsidie voor het behouden van het Friese paard

Voor het behouden van het Gelders paard zijn er subsidies die vallen onder de subsidie voor zeldzame landbouwhuiderassen. Voor het Fries paard is het interessant om uit te zoeken of hier ook mogelijkheden liggen om zo bijvoorbeeld per geboren veulen of per fokker een subsidie te krijgen. Op deze manier wordt het verdienmodel voor fokkers van het Friese paard aantrekkelijker en dus aantrekkelijker voor (beginnende) fokkers om (meer) Friezen te fokken.